

Møte onsdag den 4. desember 2013 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 20):

1. Innstilling frå kommunal- og forvaltningskomiteen om løyvingar på statsbudsjettet for 2014 vedrørende kapittel under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområda 1, 6 og 18) (Innst. 16 S (2013–2014), jf. Prop. 1 S (2013–2014) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2013–2014))
2. Referat

Presidenten: Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at dagens møte om nødvendig fortsetter utover kl. 16.00.

Sak nr. 1 [10:01:09]

Innstilling frå kommunal- og forvaltningskomiteen om løyvingar på statsbudsjettet for 2014 vedrørende kapittel under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområda 1, 6 og 18) (Innst. 16 S (2013–2014), jf. Prop. 1 S (2013–2014) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2013–2014))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil debatten deles i to, slik at man først behandler budsjettkapitlene under Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Finansdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet og deretter budsjettkapitlene under Justis- og beredskapsdepartementet og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

– Det anses vedtatt.

Etter ønske fra komiteen vil presidenten foreslå at debattens del 1 blir begrenset til 1 time og 35 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 30 minutter, Høyre 25 minutter, Framskrittspartiet 15 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter og Miljøpartiet De Grønne 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at taletiden i debattens del 2 blir begrenset til 1 time og 35 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 30 minutter, Høyre 25 minutter, Framskrittspartiet 15 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter og Miljøpartiet De Grønne 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det i debattens del 1 og 2 blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem

replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne fra hver partigruppe og inntil seks replikker med svar etter medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletiden.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter. – Det anses vedtatt.

Helge André Njåstad (FrP) [10:03:41] (leiar i komiteen): Det er kjekt å få lov til å starta denne viktige debatten med fokus på kommuneøkonomi og områda som ligg innunder kommunal- og forvaltningskomiteen. Før eg går i gang med dei store tala, vil eg takka komiteen for godt arbeid. Denne gongen har det vore ekstra krevjande, i og med at me har fått den siste proposisjonen seinare enn vanleg. I tillegg leverer komiteen tidlegare enn vanleg, slik at det har vore to faktorar som har gjort at komiteen har måtta jobba hurtigare enn normalt. Men det har gått bra, komiteen har gjort ein god jobb, og det har vore godt samarbeid. Eg vil takka komiteens medlemmer for det, og også takka komitésekretæren og andre i administrasjonen for god bistand.

Når ein skal diskutera kommunepolitikk og kommuneøkonomi, blir det fort tal – og store tal. Eg skal prøva å snakka minst mogleg om millionar og mest mogleg om menneske og heller vise til innstillinga når me kjem til detaljar. Der står alle tala.

Innleiingsvis vil eg seia at det òg er kjekt å lesa både ein regjeringsplattform og ein tilleggspolisjon som så tydeleg anerkjenner det lokale sjølvstyret, og som seier at det er kommunane som veit best kva for prioriteringar ein skal gjera lokalt, og at kommunane skal vera i stand til å kunna prioritera sjølve. Det synest eg er ei god tilnærming. Eg synest òg det er veldig kjekt at me kan spela lokaldemokratiet godt frå denne sal, at me kan leggja til rette for at det skal vera givande å vera lokalpolitikar gjennom dei vedtaka me gjer.

Så skal me òg passa på éin ting, og det er ikkje å skapa urealistiske forventningar ute i kommunane. Dersom me frå denne talarstolen og frå Oslo seier at alt skal løysast i kommunane, skapar me urealistiske forventningar, og me gjer det vanskeleg å vera lokalpolitikarar. Eg er oppteken av at me skal spela lokaldemokratiet godt, men ikkje skapa urealistiske forventningar.

Me veit at det kan vera utfordrande å vera lokalpolitikar. KS presenterte i går ei budsjettundersøking for inneverande år der heile 60 pst. av dei norske kommunane seier at det blir meir krevjande å leggja fram budsjett neste år enn det var året før, og dei peikar spesielt på pensjon og på demografi som utfordringar som gjer at budsjettarbeidet er krevjande. Eg registrerer òg ut frå same undersøkinga at norske rådmenn veldig raskt foreslår å auka eige-domsskatten. I norske kommunar i år har norske rådmenn foreslått å auka eige-domsskatten med 10 pst. Eg vil minna om at det finst andre måtar å driva meir effektivt på enn berre å auka eige-domsskatt. Eg håpar ikkje norske kommunestyre følgjer norske rådmenn med omsyn til å auka eige-domsskatten med 10 pst. neste år.

Når eg les budsjettinnstillinga som me i dag skal behandle, er det to ting som slår meg: Det eine er at Stortin-

get er vorte revitalisert. Det er no spennande å sitja i ein komité, og det er spennande å vera på Stortinget, fordi ein kan gjera forandringar. Så slår det meg òg at den nye regjeringa leverer. Eg skal prøva å gå kort gjennom dei ulike punkta – med omsyn til at Stortinget er revitalisert, ser me at komiteen ønskjer å løfta fram enkelte ting. SIVA er eit område der komiteen har foreslått å auka, ein går frå 87 til 92 mill. kr i innstillinga. Då kan SIVA lettare jobba med inkubatorar og næringsfagleg program. Det er eit prosjekt som hjelper gründerar. I mitt tidlegare liv som ordførar følgde eg SIVA nøye og samarbeidde med SIVA gjennom inkubatoren i Sunnhordland, Atheno, og eg ser at det å leggja til rette for næringsfag og inkubatorprogram er ting som fungerer veldig godt.

Det som gleder komiteen aller mest – eller iallfall fleirtalet i komiteen – trur eg er at Stortinget har fått på plass ei løysing for ressurskrevjande tenester. Der foreslo som kjent Stoltenberg II-regjeringa å gå vekk frå at staten skal dekkja 80 pst. av utgiftene utover innslagspunktet, og redusere kompensasjonen til 77,5 pst. Der har Stortinget ved Venstre, Kristeleg Folkeparti og regjeringspartia funne ei løysing som gjer at 214 mill. kr er tilbakeført til kommunesektoren, slik at rammene totalt sett for kommunesektoren òg aukar etter Stortinget si behandling. I forhold til både forslaget frå Stoltenberg II og forslaget frå Høgre-Framstegsparti-regjeringa er det altså eit budsjett etter at Stortinget har sett stemplet sitt på det, som er betre for kommunesektoren i dag.

Me seier òg i innstillinga at me er fornøgd med at den nye regjeringa ikkje gjer dei store dramatiske endringane på få veker. Kommunesektoren har tradisjon for at ein varslar endringar tidleg, slik at kommunane har stabile rammevilkår, og denne regjeringa har derfor i all hovudsak foreslått å vidareføra den innretninga som ligg. Men komiteen er som regjeringa tydeleg på at me skal gjera endringar i framtida, og at ein i kommuneproposisjonane framover skal varsla dei endringane som ein ønskjer å sjå på, i god tid.

Komiteen nemner at ein i samband med å sjå på framtidige endringar ønskjer at ein løftar fram området selskapskatt. Å kunna tilbakeføra verdiar der dei blir skapte, til dei lokalsamfunna som skapar dei, er noko ein må sjå på i kommuneproposisjonen for 2015, som kjem i mai 2014. Det er veldig viktig å ha ei kopling mellom der verdiane blir skapte, og der dei blir igjen i lokalsamfunnet. Skattemoralen blir betre dersom ein som bedrift ser at pengane blir igjen i lokalsamfunnet til skule, barnehage, idrettsanlegg osv., enn dersom alt skal gå innom Finansdepartementet. Så me gleder oss til å sjå regjeringa sitt forslag på det området, og me understrekar òg at det er viktig å tilbakeføra selskapskatten der arbeidsplassane er, og ikkje berre der hovudkontora ligg.

I tillegg har me i budsjettavtalen med Kristeleg Folkeparti og Venstre sett av 16 mill. kr til psykisk helse i kommunane. Der har komiteen gjort ei litt anna disponering enn i finansinnstillinga, der ein ville leggja det på rammetilskotet til kommunane. Me trur at dei 16 millionane vil treffa betre dersom det blir ei tilskotsordning som kan gå til organisasjonar. Komiteen har i innstillinga nemnt ein or-

ganisasjon, MOT, som er eit godt eksempel på ein organisasjon som jobbar i mange kommunar, og som jobbar for å bidra til det som nettopp er målet med å styrkja psykisk helse og styrkja dei områda i kommunane. Me ønskjer å laga ei tilskotsordning der MOT vil kunna søkja og andre vil kunne søkja.

Fylkeskommunane sin økonomi er òg omtalt mykje i innstillinga. Her gjer regjeringa kanskje det største enkeltgrepet med at ein tek på alvor dei signala me får når me er ute og reiser. Når me treffer næringsliv, er det ein ting dei seier til oss, alle, og det er at me må satsa på samferdsel. Eg har enno aldri reist til ei bedrift som ikkje har sagt at samferdsel og veg og dei tinga er viktige. Eg har heller aldri reist til ein plass der dei seier at den regionale utviklinga i fylkesadministrasjonen er veldig viktig. Det har aldri nokon sagt. No gjer regjeringa den endringa at dei tek og reduserer litt på dei øyremerkte midlane til regional utvikling og fører pengane tilbake til veg og samferdsel i fylkeskommunane, nettopp det som næringslivet etterspør når me er på besøk.

No har eg sagt litt om kva komiteen har gjort av eigne prioriteringar, der ein går lenger, eller der ein er tydeleg i innstillinga. Regjeringa leverer òg. Ein er tydeleg på kva ein ønskjer.

I proposisjonen er det to område som er løfta fram som spesielle område i omtale. Det eine er kommunereform. Der seier ein at ein skal koma tilbake med gulrøter i kommuneproposisjonen i forhold til å få til ei reform. Det blir eit spennande arbeid, der komiteen vil få eit kjempeviktig ansvarsområde. I tillegg løftar ein fram vekstkommunar og den problematikken som vekstkommunane har, særskilt i den tilleggsproposisjonen som kom. Der seier ein at ein skal sjå på teljetidspunkt. I dag er det sånn at ein tel innbyggjarane 1. juli året før, sånn at dei kommunane som opplever stor vekst, ikkje får uttelling i inntektssystemet for innbyggjarane før kanskje opptil eitt år etter at dei har flytta til kommunen. Det er ei stor utfordring for dei kommunane som skal yta tenester til dei innbyggjarane frå dag éin.

Mitt første besøk som komitéleiar i ein kommune var til Sandnes kommune i Rogaland. Dei har store utfordringar, i lag med mange andre. Det såkalla vekstkommunetilskotet me har i inntektssystemet, er berre på 61 mill. kr for neste år. Samanliknar me med f.eks. småkommunetilskotet, som er over 900 mill. kr, seier det litt om at me ikkje har anerkjent vekstkommunane godt nok. Det er noko me er nøyde til å sjå nærmare på, og noko regjeringa òg varslar at dei skal sjå nærmare på.

Det er kjekt å leggja fram ei innstilling i dag som er god for Kommune-Noreg, og som er robust, der òg Stortinget har kunna prioritert og spissa bodskapet på enkelte område. Så tusen takk!

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Stine Renate Håheim (A) [10:14:00]: Representanten Njåstad var inne på at han ikke skulle nevne så mange store tall i sitt innlegg, så jeg vil gi ham mulighet til å snakke litt om store tall.

Da Stortinget behandlet kommuneproposisjonen for 2014, gikk Fremskrittspartiet inn for at rammene til primærkommunene skulle styrkes med 2,5 mrd. kr. Dette løftet drev Fremskrittspartiet valgkamp på over det ganske land, men da tilleggsproposisjonen ble lagt fram, forsvant det løftet i det blå. Det ble null kroner mer i frie inntekter til primærkommunene.

Så har vi jo denne høsten blitt kjent med 16,3 pst.-regelen, hvor Fremskrittspartiet fraskriver seg mye av ansvaret for regjeringens politikk. Men det jeg lurer på, er: Kan representanten Njåstad forklare hvordan 16,3 pst. av 2,5 mrd. kr ble til null?

Helge André Njåstad (FrP) [10:14:50]: Det var eit interessant reknestykke. Eg må minna om at det i dette budsjettet i all hovudsak er snakk om justeringar i forhold til det budsjettet som Stoltenberg II-regjeringa la fram. Ein kan ikkje samanlikna partia sine forslag i kommuneproposisjonen med kva ein skal levera i det aller første budsjettet.

Så er det heller ikkje riktig at det er null i vekst for kommunane. Eg sa i mitt hovudinnlegg at kommunane neste år vil oppleva å få meir pengar enn i forslaget til Stoltenberg II-regjeringa, mykje på grunn av ressurskrevjande brukarar, der ein legg 214 millionar i friske midlar inn i kommuneopplegget.

Stine Renate Håheim (A) [10:15:28]: Jeg tror vi begge er opptatt av at kommunene trenger forutsigbarhet og stabile rammevilkår. Representanten Njåstad var inne på i innlegget sitt at man ønsker å se på bl.a. tilbakeføring av selskapsskatten. Vi vet også at Fremskrittspartiet har vært opptatt av å ha mindre grad av skatteutjevning mellom rike og mindre rike kommuner. Mange kommuner vil tape på den omleggingen. Blant annet vil alle kommunene i Hedmark og Oppland tape stort på omleggingen. Jeg lurer derfor på om representanten Njåstad allerede nå kan si at disse kommunene i 2015 kommer til å oppleve kutt, og om de allerede nå bør berede grunnen for at 2015 vil bli et år hvor de må kutte i tjenestetilbudet på grunn av denne omleggingen? Vil representanten Njåstad varsle det allerede nå, fordi kommunene trenger forutsigbarhet og stabile rammevilkår?

Helge André Njåstad (FrP) [10:16:29]: Nei, me varslar ingenting i dag i forhold til kva som skal skje i 2015. No er det budsjettet for 2014 ein behandlar. I tillegg kjem komiteen med nokre merknader til kva regjeringa skal sjå på fram mot kommuneproposisjonen for 2015, som blir presentert i mai 2014. Det er ein fin arena for å varsle kommunane i god tid om eventuelle omleggingar eller eventuelle ting som måtte skje. Det er ikkje tida i dag for å varsle.

Men så ligg det heilt klart i regjeringsplattforma at ein ønskjer at lokalsamfunna skal få behalda meir av det som blir skapt lokalt. Då er det varselet som ein på ein måte kan gje, at kommunane bør leggja til rette for å skapa verdiar, leggja til rette for næringsliv.

Så er det ikkje statisk kva for kommunar som tener og tapar på selskapsskatt. Dei kommunane som aktivt legg til

rette for verdiskaping og næringsliv, vil tena på selskapskatten i framtida. Det er kanskje det tydelegaste bodskapet me kan gje at kommunane må leggja til rette for næringsliv. Det vil med denne regjeringas politikk føra til at ein får større inntekter på sikt.

Heidi Greni (Sp) [10:17:36]: Representanten Njåstad var inne på kommunestrukturrendring i innlegget sitt og sa at i kommuneproposisjonen neste år ville det komme gulrøtter til kommunesammenslåing. Kan Njåstad bekrefte at det kun er snakk om gulrøtter, og at det ikke er snakk om pisk? Fremskrittspartiet har ved tidligere anledninger bl.a. kommet med forslag om å fjerne småkommunetilskuddet. Så jeg håper du kan bekrefte at det nå er snakk om gulrøtter, og at det ikke skal være kraftige nedtrekk på økonomien til småkommuner, som gjør at det blir en tvangssammenslåing.

Helge André Njåstad (FrP) [10:18:10]: Det er jo økonomiske, positive incentiv, som det står i tilleggsproposisjonen, som ein varslar at ein skal utgreia og sjå på fram mot kommuneproposisjonen neste år.

Når det gjeld heilskapen i denne regjeringa sin politikk i forhold til kommuneopplegget, har ein i plattformen sagt ein del ting som går på å lata verdiane bli meir igjen der dei blir skapte. Men heilskapen i dette må regjeringa få lov å koma tilbake til og foreslå for Stortinget i kommuneproposisjonen for 2015 og kanskje òg i seinare kommuneproposisjonar. Det er viktig å utgreia dette godt og sjå på heilskapen.

Hovudsaka vår i forhold til kommunereforma er at me skal forsøkja å få kommunane med på laget og lata det bli ei reform som startar nedanfrå, og ei reform som først og fremst dreier seg om oppgaver og ikkje fullt så mykje om å teikna kart frå Oslo eller detaljstyra. Me skal forsøkja å få ei positiv reform. Det ønskjer me å invitera Stortinget med på, og det har vore fleire møte allereie på parlamentarisk leiarnivå, så ein ønskjer å forankra den prosessen godt. Då blir det feil i dag å vera kategorisk om kva som er innhaldet.

Presidenten: Hvis representanten Greni ønsker en replikk til, kan hun få det.

Heidi Greni (Sp) [10:19:20]: Takk, president.

Jeg fikk ikke noe svar på hva Fremskrittspartiet har tenkt å gjøre med småkommunetilskuddet. Er det fortsatt Fremskrittspartiets politikk at småkommunetilskuddet skal bort? Eller kan du bekrefte at vi har gått bort fra den politikken, og at de små kommunene skal ha mulighet til å levere likeverdige tjenester med de store kommunene?

Helge André Njåstad (FrP) [10:19:46]: Me har ikkje gått vekk frå politikken at alle kommunar skal levera likeverdige tenester, og at alle kommunar skal kunna vera i stand til å levera gode tenester til innbyggjarane sine. Om det er gjennom eit småkommunetilskot eller gjennom andre ordningar, er ting som me vil koma tilbake til.

Småkommunetilskotet ligg inne i budsjettet for 2014,

som me behandlar i dag, og eventuelle endringar vil bli varsla i kommuneproposisjonane framover.

Framstegspartiet er meir tilhengar av andre ordningar enn på ein måte å premia kommunar for at dei er små. Dagens småkommunetilskot er jo litt spesielt ved at om ein er under 3 200 innbyggjarar, får ein ca. 5 mill. kr ekstra, eller 10 mill. kr i Nord-Noreg, og bikkar ein grensa, får ein null.

Det går an å sjå på andre ting, men det vil me gjera i lag med våre samarbeidsparti i forhold til dei prosessane som skal vera. I dette budsjettet ligg småkommunetilskotet fast.

Karin Andersen (SV) [10:20:46]: Ja, dette var helt nye toner fra Fremskrittspartiet, som før har svingt rundt seg med både milliarder til kommunesektoren og masse nye rettigheter som folk skulle få. De er forduftet som dugg for solen – både milliardene og rettighetene. Det som står igjen, er imidlertid et kjempeskutt til fylkeskommunene på 430 mill. kr til regional utvikling, som nettopp skulle bidra til de nye ideene og de gode løsningene og næringsutvikling.

I tillegg lover altså Fremskrittspartiet at de skal by på omfordeling av kommunenes inntekter slik at skattesvake kommuner skal få mindre penger. Spørsmålet er da hvordan man skal få til denne miksen av mindre tilskudd der myndighetene kan samarbeide med næringslivet om utvikling, og der til og med de kommunene som har lite inntekter sjøl, skal bli bedre på næringsutvikling med mindre inntekter. Kan representanten Njåstad forklare hvordan dette miraklet skal skje?

Helge André Njåstad (FrP) [10:21:52]: Eg kallar det ikkje eit mirakel å skapa næringsutvikling. Det er noko som næringsaktørane stort sett klarar sjølve. Det aller viktigaste dei forventar frå det offentlege og frå kommunen, er ikkje å få pengar frå fylkeskommunen si næringsavdeling til regional utvikling, det aller viktigaste dei ber oss om, er faktisk at me har ein ja-politikk i kommunane, at ein legg til rette for areal, og at ein spelar på lag med næringslivet når dei treng å utvikla seg. Det er det næringslivet ber om, i tillegg til det eg sa i hovudinnlegget mitt, at dei vil ha betre vegar, betre ferjesamband, fleire båtruter og betre samferdsel. Det leverer me frå dag ein.

Me flyttar litt pengar frå fylkeskommunen si regionalavdeling, som òg fylkesrådmennene i budsjettet foreslår å redusera, og styrkjer samferdselsbudsjettet, som vil skapa grunnlag for langt meir verdiskaping enn at me har masse pengar ståande til regionalutvikling. Det er samferdsel som er nøkkelen for at me skal få utvikling i landet.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Helga Pedersen (A) [10:23:02]: I løpet av de siste ukene før jul her på Stortinget skal vi gjøre store og små veivalg som vil ha betydning for hverdagslivet til menneskene rundt om i landet vårt. Det er mye vi er enige om i denne salen, men det er også viktige saker som skiller partiene på Stortinget, og som deler salen i to.

For Arbeiderpartiet er frihet for den enkelte, like mu-

ligheter for alle og et sterkt fellesskap våre ledestjerner i de veivalgene vi skal gjøre. Derfor prioriterer vi velferd for alle framfor skattekutt til noen få.

Kommunene har ansvaret for noen av våre viktigste velferdstjenester. Penger er ikke alt, men man kommer ikke utenom at kommunene må ha penger for å kunne prioritere barnehager, skoler og eldreomsorg. Historien etter åtte år med vår regjering er at overføringene til kommunene har økt, og at kommunene har levert: full barnehageutbygging, nye skolebygg og flere sykehjemsplasser. De har ansatt titusenvis av nye mennesker, herunder flere tusen nye lærere. I tillegg kan vi slå fast at den økonomiske situasjonen i norske kommuner er vesentlig bedre etter åtte år med rød-grønn regjering. I mai 2005 var 116 kommuner, altså mer enn hver fjerde kommune, i økonomisk ubalanse og sto i ROBEK-registeret. Under den rød-grønne regjeringen har tallet på kommuner i ROBEK holdt seg historisk lavt, mellom 40 og 50 kommuner.

Arbeiderpartiet vil ha et samfunn for alle, med like muligheter for alle. Derfor er det så viktig for oss å ha et godt velferdstilbud og en god skole i hele landet, ikke bare i de skatterike kommunene. Derfor har det også vært viktig for oss mens vi satt i regjering å sikre en bedre utjevning av inntektene kommunene imellom. I dag kan vi slå fast at forskjellene kommunene imellom er mindre nå enn de var for åtte år siden. Dersom vi ikke utjevner skatteinntektene kommunene imellom, f.eks. mellom Bærum og Fredrikstad, vil forskjellene i tjenestetilbudet til innbyggerne bli veldig store. Bærum har nemlig nesten dobbelt så høye skatteinntekter per innbygger som det Fredrikstad har. Det sier seg selv at uten utjevning ville denne forskjellen i inntekt vist seg veldig tydelig i barnehage, i skole og i eldreomsorg.

Det er bra for Norge at vi har omfordeling av inntekter både mellom personer og mellom kommuner. Det er et veldig tungt bidrag til at Norge er det landet i verden der foreldrenes bakgrunn og hvor man er født, betyr minst for hva man kan bli når man blir stor. Vi ønsker at Norge også i fortsettelsen skal være et samfunn med små forskjeller og store ambisjoner – ambisjoner på vegne av alle barn, ambisjoner på vegne av dem som flytter hit fra andre land, ambisjoner om vekst i alle deler av landet og ambisjoner om at alle kommuner skal være i stand til å skape en god skole, en trygg eldreomsorg og moderne løsninger.

Den nye regjeringen legger seg på samme vekst i de frie inntektene til primærkommunene som den forrige regjeringen. Likevel kan vi se at stortingsflertallet velger en annen retning og svekker velferdstilbudet når de reverserer og avviker flere av de forslagene som den forrige regjeringen la fram. Regjeringen sender en ekstra regning på 163 mill. kr til norske foreldre som har barn i barnehage, når de øker maksprisen for foreldrebetaling sammenlignet med vårt forslag.

I valgkampen hørte vi at Høyre lovet bemanningsnorm og bedre kvalitet i barnehagene. Høyre i regjering ber norske kommuner kutte i barnehagetilbudet med 344 mill. kr på grunn av økt kontantstøtte. Vi får altså et redusert barnehagetilbud som følger av økt kontantstøtte. Det er den

valgfriheten som Høyre og Fremskrittspartiet gir norske småbarnsforeldre.

De setter også kommunene i en vanskeligere situasjon. Kommunene må nå ta ned dette tilbudet veldig fort, allerede fra 1. januar, selv om mange av de framtidige kontantstøttebarna fortsatt kommer til å være i barnehagen når juleferien er over.

I valgkampen lovte Høyre også løpende barnehageopp- tak, mens Høyre i regjering fjerner vårt forslag om opp- trapping mot to barnehageopp- tak i kommuneopp- legget.

Høyre skapte store forventninger på mange områder i valgkampen. De har bare sittet noen få uker i regjering, men mye av det de lovte, er allerede avlyst.

Fremskrittspartiet gikk lenger enn de fleste på det meste. I debatten om kommuneproposisjonen for 2014 lovte de ikke bare mer penger til kommunene, men davæ- rende stortingsrepresentant, nå statssekretær, Bård Hoks- rud, viste også til et etterslep på fylkesveiene på 55 mrd. kr. I regjering sørger Fremskrittspartiet nå for 280 mill. kr eks- tra til fylkesveiene. Det vil Fremskrittspartiet sikkert fram- stille som et stort løft, men hvis vi fortsetter i dette tem- poet, vil standarden på norske fylkesveier være tipp topp om ca. 200 år.

Nå er jo heller ikke dette helt friske penger fordi man henter mesteparten av fylkesveipengene ved å kutte i de regionale utviklingsmidlene. Det er penger som bl.a. bru- kes til Innovasjon Norge, til reiselivssatsing i nord og til omstillingsarbeid. Det er særlig uheldig at disse kuttene kommer i en tid med usikkerhet om norsk økonomi i årene som kommer, ikke minst usikkerhet for det eksportrettede næringslivet. Når regjeringen i tillegg øker oljepengebru- ken og kutter i permitteringsregelverket, setter man mange eksportavhengige lokalsamfunn i en sårbar situasjon.

Jeg merker meg også at regjeringens retorikk om å sti- mulere veksten der den er, gir seg utslag som stopp i det nye helsearkivet på Tynset, Framsenteret i Tromsø og at når man skal effektivisere Direktoratet for økonomistyring, kuttet det systematisk på de minste stedene, eller enda mer presist: utenom de største byene.

I valgkampen påpekte Arbeiderpartiet at dersom Høyre vant valget, ville vi få en annen fordeling av midlene kom- munene imellom. Vi kunne med bakgrunn i det Høyre sto for i Stortinget i forrige periode, frykte at Høyre ville for- dele pengene på en annen måte – altså ta penger fra de skattesvake kommunene for å kunne gi mer til de skatte- sterke kommunene.

Da Høyre ble konfrontert med dette i valgkampen rundt om i landet, sparte de ikke på karakteristikkene: Dette var bløff, skremselspropaganda og desperasjon fra Arbeider- partiets side. Så kom valget og valgresultatet, og plutselig ble Høyre igjen tydelige på hva de egentlig mener.

Når vi leser både regjeringsplattformen og innstillingen vi behandler i dag, er det liten tvil om at norske kommuner fortsatt har grunn til å være bekymret. Nå beredes grun- nen for mindre omfordeling og større forskjeller, og dette skal man altså komme tilbake til i kommuneproposisjonen i 2015. Det kommer vi selvfølgelig til å følge veldig nøye med på.

Regjeringens første budsjett er et budsjett for større for-

skjeller mellom mennesker og mellom ulike deler av lan- det. Innstillingen bærer bud om at det i årene som kommer vil komme mer av det samme fra regjeringens side.

Til slutt vil jeg ta opp de forslagene som Arbeiderpar- tiet har fremmet sammen med andre.

Presidenten: Representanten Helga Pedersen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Ingjerd Schou (H) [10:31:39]: Jeg har et spørsmål til representanten Pedersen, fordi jeg lyttet med interesse til at innlegget konsentrerte seg om å gi like muligheter for alle. Det er viktig, og det er noe av bærebjelken i lokaldemo- kratiet og Kommune-Norge at man først må hjelpe nettopp dem som har behov for ressurskrevende tjenester.

Litt folkelig og enkelt sagt er mitt spørsmål til repre- sentanten Pedersen: Hvordan henger dette sammen med, og hvordan kan det forklares, at Stoltenberg II-regjeringen i sitt budsjettforslag da nettopp kutter 214 mill. kr overfor dem som trenger velferdssamfunnet aller mest, og som har behov for de ressurskrevende tjenestene?

Helga Pedersen (A) [10:32:37]: Jeg takker for spørs- målet.

Da vår regjering la fram budsjettet for 2014, ble det gjort en justering i toppfinansieringsordningen for de sær- lig ressurskrevende tjenestene. Men det lå jo til grunn at de som bruker disse tjenestene, skulle få det samme tilbu- det. Det lå altså ikke inne en svekkelse av tilbudet. Jeg re- gistrerer jo at da Høyre og Fremskrittspartiet la fram sin tilleggsproposisjon, støttet de forslaget fra den rød-grønne regjeringen.

Så registrerer jeg at de borgerlige partiene nå har lagt tilbake disse pengene i kommuneopp- legget. Men samtidig kutter man på mange andre poster, ikke minst gjennom det store barnehagekuttet. Så for kommunene totalt sett er det jo mindre penger til disposisjon nå enn det det var før.

Jeg vet også at mange – ikke minst i representanten Schous hjemfylke – har reagert på det kuttet man gjør når det gjelder barnevern for enslige mindreårige asylsøke- re.

Hårek Elvenes (H) [10:33:41]: Rettferdighet er jo et begrep som på en måte ikke er absolutt. Det kan man re- flekttere rundt fra forskjellige posisjoner. Men det som er litt interessant med Arbeiderpartiet, er jo at rettferdighe- ten inntreder ved den skatteprosenten som Arbeiderpartiet lander på, ved det skattegrunnlaget som Arbeiderpartiet mener man skal beskatte på, og på det innslagspunk- tet for toppskatten Arbeiderpartiet mener skal slå inn på.

Det hadde vært interessant å høre Helga Pedersen re- flekttere, i rettferdighetens navn, rundt hvorfor man ikke gjør inntektssystemene i kommunene fullstendig symmet- riske, dvs. at enhver kommune som har inntekter over gjennomsnittet, må omfordele alle sine inntekter som er over gjennomsnittet. Hvilken rettferdighetsbegrunnelse vil Helga Pedersen bruke for at man ikke gjør det?

Helga Pedersen (A) [10:34:28]: Rettferdighet er kanskje ikke et absolutt begrep, men det er et veldig viktig begrep, og jeg er veldig takknemlig for invitten til å diskutere nettopp det.

Arbeiderpartiets grunnleggende tilnærming til det spørsmålet er at både byrder og rettigheter skal fordeles likt. Derfor mener vi det er veldig urettferdig å gjøre sånn som regjeringen gjør nå, å bevilge 89 mrd. kr i skatteutt, der 40 pst. av skatteuttene tilkommer 4 pst. av de rikeste, mens man altså systematisk kutter i tilbudet til barnefamilie i dette landet, enten det er i det ekstra barnetrygdtillegget i nord eller det er i barnehagetilbudet i alle landets kommuner. Det er urettferdig.

Jeg opplever at det er bred tilnærming i Norge til prinsippet om at man skal omfordele mellom dem som har mest, til dem som har minst. Jeg mener det er et viktig prinsipp både når det gjelder enkeltpersoner og kommuner, fordi man ellers ville fått vanvittige forskjeller i velferdstilbudet.

Helge André Njåstad (FrP) [10:35:41]: I dette innlegget hørte me, sånn som me har høyrte i åtte år, at kommunane har gode rammer, og at kommuneøkonomien aldri har vore betre. Det blei vel òg sagt at sidan så mange ikkje er på ROBEK-lista, er det ein robust kommuneøkonomi etter åtte år med raud-grønt styre.

Derfor er det litt interessant å sjå den budsjettundersøkinga som KS i går la fram, som baserer seg på rådmennene sitt siste budsjettforslag med eit raud-grønt statsbudsjett i botnen. Der foreslår rådmennene ein stor reduksjon på 1 pst. i netto driftsresultat – altså 1 pst. mindre å rutta med i det siste året med raud-grønt budsjettforslag.

Då er mitt spørsmål til representanten: Er det den retorikken eller er det rådmennene det er noko i vegen med som gjer at dei foreslår 1 pst. mindre driftsresultat, når retorikken frå dei raud-grøne er at kommunane har det romsleg? Me hørte jo òg i dag at dei har det så romsleg at dei klarar å betala desse ressurskrevjande tenestene likevel med det store kuttet på 2,5 pst.

Helga Pedersen (A) [10:36:45]: Vi har mange dyktige ordførere og rådmenn i Norges land, og de har brukt de mulighetene som de har fått gjennom den rød-grønne regjeringen til å bygge ut tjenestene. De velferdstjenestene norske kommuner tilbyr i dag, er både mer omfattende og i kvalitet på mange områder også mye bedre i dag enn de var for noen år siden. I tillegg kan vi konstatere at økonomien i kommunene er bra.

Dermed er det jo ikke sagt at alt er bra. Jeg vet at hver eneste kommune i dette landet må prioritere veldig nøye hva man bruker pengene på til neste år. Derfor gikk Arbeiderpartiet til valg nettopp på å prioritere kommuneøkonomi, skole, helse og eldreomsorg framfor skatteutt. Fremskrittspartiet lovte begge deler – både skatteutt og velferd. Men når vi ser at man måtte ta et valg gjennom budsjettet for neste år, valgte Fremskrittspartiet 89 mrd. kr i skatteutt og ikke de to ekstra milliardene til kommunene som man lovte før valget.

André N. Skjelstad (V) [10:37:51]: Representanten svarte Ingjerd Schou på replikken om ressurskrevende brukere, der hun la til grunn at de tjenestene skulle bli fulgt opp av kommunene uansett det store kuttet på 214 mill. kr. I samme replikkveksling nå sier hun at Arbeiderpartiet da gikk til valg på at de skulle gi mer til kommunene.

Dette blir ganske hult, for dette er jo bevisst – at man med vitende og vilje kutter 214 mill. kr, og det lå til grunn at de ressurskrevende brukerne skulle ha samme tjenester. Altså: Det representanten da sier, er at det er bevisst fra Arbeiderpartiet at de har gjort et kutt på 214 mill. kr som kommunene måtte dekke inn. Er det riktig?

Helga Pedersen (A) [10:38:39]: Nei, det er jo ikke riktig. I det opplegget vi hadde, lå det jo samtidig til grunn at man skulle bruke 800 mill. kr mer på særlig ressurskrevende tjenester til neste år. Vi la på bordet et romslig kommuneøkonomiopplegg som ble veldig godt mottatt i kommunesektoren, sånn som jeg oppfattet det.

Men jeg hører at posisjonspartiene her prøver å framstille det som at de har mer penger til kommunene enn det Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet har i vårt opplegg. Det er jo feil. Riktignok legger man inn 214 mill. kr for å kompensere for de særlig ressurskrevende, men samtidig gjør man jo et kutt på over 300 mill. kr på barnehager, som kommunene er nødt til å forholde seg til fra 1. januar. Man kutter også en rekke andre kommunale velferdstjenester gjennom sitt budsjettopplegg.

Så er det viktig å minne om at penger til kommunene er viktig, men det er jo et verktøy for å gi gode velferdstjenester til innbyggerne. Og der ser vi kutt på mange områder fra høyrepartiene.

Geir S. Toskedal (KrF) [10:39:54]: Etter åtte år med rød-grønt styre sitter vi med økende gjeld ute i kommunene. I min kommune var det første året et veldig godt år, kan jeg huske. Kommuneøkonomien var rimelig romslig, og vi satte i gang med å bygge enerom og gjorde en del tiltak. Men det har ført til at gjeldsbyrden for kommunene i dag er på ca. 200 mrd. kr, og den stiger og stiger. Samtidig er det innført nye reformer som kommunene skal takle, og vi ser at kommunene er svært sårbare for rentestigning. Som representanten nettopp sa, er det ikke mer penger å bruke – samme hvilken farge regjeringen har.

Mitt spørsmål er: Hvilken medisin hadde Arbeiderpartiet nå tenkt for å få ned kommunegjelden? Det er den som er sårbar og har en stigende prosentandel av det totale driftsbudsjettet.

Helga Pedersen (A) [10:40:55]: Det representanten Toskedal tar opp, er et veldig viktig tema som vi er nødt til å følge veldig nøye med på fra Stortingets side.

Jeg vil peke på tre ting som jeg mener er veldig viktig i den sammenheng.

For det første er det kravet til at regjeringen fører en ansvarlig økonomisk politikk. Derfor var det både skuffende og overraskende at Høyre og Fremskrittspartiet ved første anledning økte oljepengebruken, til tross for at de før valget sa at man burde bruke mindre oljepenger, og at

man burde bruke dem på en annan måte. Den økonomiske politikken er forsvarsskanse nummer én for å sikre at kommunene ikke får en renteregning de ikke hadde regnet med.

Vårt svar nummer to er en god kommuneøkonomi.

For det tredje vil jeg si at vi vil følge veldig nøye med på hvordan økningen i husbankrenten slår ut for kommunene og investeringer i bl.a. sykehjemsplasser og omsorgsboliger.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Ingjerd Schou (H) [10:42:15]: Denne debatten har vi valgt å dele i to. Jeg har lyst til å takke komiteen for godt samarbeid under en rask behandling.

Debatten vi har i dag, er en debatt som spenner bredt fra kommuneøkonomi, asylpolitikk og integreringspolitikk til virkemidler i Husbanken – for bare å nevne noe.

Jeg er veldig glad for at vi har fått en regjering som står for en ny kurs, at vi i motsetning til forgjengerne evner å prioritere de viktigste sakene, og at vi allerede i dette budsjettet gjør endringer som styrker hele landets bærekraft og sikrer velferden for den enkelte.

Velgerne har vist oss tillit ved å gi Stortinget et historisk borgerlig flertall og dermed også et mandat til å gjennomføre den politikken vi lovet før valget.

I motsetning til den forrige regjering er jeg fornøyd med at vi tar nye og moderne grep, at vi evner å prioritere, at vi gjennomføre løfter, og at vi også gir tilliten tilbake til det enkelte menneske og lokalsamfunn.

Kommunene utgjør grunnmuren i lokaldemokratiet ved at de er fundamentet for folkestyret og representerer nærhet, tilhørighet og mulighet til innflytelse for befolkningen.

Norge står overfor en rekke velferdsutfordringer som berører kommunene både direkte og indirekte. Kommunene har under de rød-grønne blitt bundet av økningen i individuelle rettigheter på stadig flere områder. Kommunene blir også direkte berørt ved bl.a. aldringen i befolkningen – gjennom et økt behov for kommunale tjenester på dette området. Dette er økonomisk utfordrende.

Enkeltmennesker og lokalsamfunn skal ha stor frihet til å ta beslutninger som gjelder dem selv. Det lokale folkestyret sikrer nærhet mellom folkevalgte og folk og bidrar til medbestemmelse, frihet og også tilhørighet.

Det sentrale spørsmålet i dag er om kommunesektorens evne til å løse sine oppgaver til det beste for innbyggerne best styrkes gjennom sterkere statlig styring eller gjennom et sterkere kommunalt selvstyre og større likeverdighet mellom kommunesektoren og staten.

Under den rød-grønne regjeringen har kommuner og fylkeskommuner fått stadig flere lovpålagte oppgaver uten at finansieringen fulgte med. Dette lovet Høyre at vi skulle snu, og det har vi startet på allerede i dette budsjettet.

Fremover blir det viktig å fortsette denne frigjøringen av kommunene fra staten. Den viktigste friheten for kommunene er likevel frihet til å gi gode nok tjenester og frihet til lokal tilpasning.

Det er behov for en demokratireform, en tillitsreform.

Det handler om at det kommunene kan gjøre, skal de også få anledning til å gjøre. Det handler om å flytte oppgaver fra stat, fylkesmann og fylkeskommune til kommune. Dette er en reform som handler om å styrke demokratiet, men det handler også om en reform hvor oppgavene flyttes og endres. Dette er en prosess som jeg med glede ser at statsråden som er her i dag, statsråd Sanner, og regjeringen har startet på.

Budsjettforslaget for 2014 innebærer et robust og forutsigbart opplegg for kommunesektoren. Veksten i frie inntekter er høyere enn i forslaget til regjeringen Stoltenberg II.

I tillegg til veksten i frie inntekter foreslår regjeringen en rekke endringer og omprioriteringer, bl.a. på skole og barnehage.

Regjeringen ønsker å øke satsingen på fylkesveier og øker rammen til opprustning og fornying av fylkesveier med 280 mill. kr. Det kan ikke komme overraskende på noen at vi endrer på de regionale utviklingsmidlene i fylkeskommunen og gjør nettopp det vi lovet i valg: at det skulle gå til asfalt og vei. Det er det dette budsjettet også legger opp til.

Vi er opptatt av å sette menneskene foran systemene – i motsetning til den forrige regjering som hadde en hang til gammeltdage løsninger og liten vilje til fornyelse.

Høyre er opptatt av å gi det enkelte menneske større frihet til å styre sitt eget liv uten innblanding fra politikere og byråkrater.

Vi ønsker å gi folket tilbake en reell opplevelse av at sentrale myndigheter og vi, som øverste beslutende organ, har tillit til den enkelte, til det enkelte menneske og til lokalsamfunnet. Dette handler om tillit.

Tillit har det ved seg at det frigjør energi og virkekraft – og gir mer fornøyde enkeltmennesker. Generelt har vi i det norske samfunn stor tillit til beslutningstakere og beslutende organ. Da må vi som folkevalgte evne å gjøre nettopp det: gi tilliten tilbake.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jan Böhler (A) [10:47:35]: I innstillingen fra kommunalkomiteen påpeker Høyre og Fremskrittspartiet helt riktig at særlig i de store byene og områdene rundt, vil det bli en stor befolkningsvekst og behov for stor boligbygging.

Da Stortinget i 1992 vedtok å flytte hovedflyplassen fra Fornebu, ble det lagt til grunn at det skulle bygges mer enn 10 000 boliger der, noe som ville gi et innbyggertall på størrelse med Lillehammer. Det er nær sjøen, med fin beliggenhet og med mulighet for gode kollektivløsninger hvis man fikk en god nok befolkningskonsentrasjon. De som eide tomten, var staten og Oslo kommune. Bærum kommune, som var reguleringsmyndighet, la opp til en lav utnyttelsesgrad – bare ca. halvparten av det Stortinget hadde ønsket og lagt til grunn. Etter pålegg fra Miljøverndepartementet ble tallet presset opp mot 6 000, men både Stortinget og Oslo kommune har engasjert seg for å få bygd flere boliger. Et flertall i komiteen har tatt opp dette i en merknad, og Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet har

også fremmet et forslag for å få i gang en prosess for å få flere boliger i dette området.

Hvorfor er ikke Høyre enig i og med på den merkna- den?

Ingjerd Schou (H) [10:48:43]: Jeg er vel kjent med representanten Bøhlers engasjement for å få til flere boliger i den sentrale delen av Oslo, og jeg deler den priorite- ringen og verdien. Det som vi er opptatt av, og som jeg ser regjeringen er opptatt av, er at man i langt større grad skal ta mer helhetlige grep for at kommunene selv kan ta initia- tiv til boligbygging. Det handler om å legge flere arealer til rette, føre mer makt og myndighet tilbake til kommunene og forenkle prosesser omkring det å søke om å få mulighet til å benytte arealer nettopp til boligutvikling.

Det er et annet forhold også, og det er at by og land må ses sammen. Det å se bo- og arbeidsregioner som en hel- het, handler i større grad om å inkludere omgivelsene rundt Oslo, som jeg skjønner representanten Bøhler er opptatt av, mer enn bare å se til Groruddalen.

Jan Bøhler (A) [10:49:50]: Jeg er helt enig i det med å se hovedstadsområdet, og også andre storbyregio- ner, i sammenheng. Ifølge prognosene vil Oslo–Akershus en gang etter 2035 ha to millioner innbyggere og en veldig stor vekst. Det vil bety behov for et par hundre tusen flere boliger i samme periode.

Det er åpenbart at det trengs en omfattende felles plan- legging av kollektiv- og samferdselsløsninger, arealutvik- ling og næringsutvikling for å skape nok boliger og ar- beidsplasser og løse utfordringene for videregående skole i området, osv. Når regjeringspartiene da i tilleggsprosi- sjonen varsler at man vil jobbe med en kommunereform og bruke midler til dette neste år, vil jeg spørre representanten om ikke Høyre også vil være med og se på kommune- og fylkesreform også i storbyområdene og ikke bare i fylke- ne med de små kommunene – men at man f.eks. bør prio- ritere å se på nye løsninger for hovedstadsområdet, som er utredet fem ganger siden 1960-årene.

Ingjerd Schou (H) [10:50:59]: Jeg må si at jeg veldig deler representanten Bøhlers engasjement for storbyer. Det jeg nok skulle ønske, er at man også evner å se mer enn Oslo og Akershus. Det er store byer ellers i landet, og jeg vil si at når det gjelder Oslo, ville jeg nok inkludert flere fylker enn bare Oslo og Akershus.

Jeg tror det er viktig at man nå i den varslede demokrati- reformen – i oppgavereformen, hvor man til slutt må spør- re seg selv om man er stor eller liten nok til å klare opp- gavene – også må ha en helhetstenkning om infrastruktur og bo- og arbeidsområder, sånn at det legges til rette for at man ikke bare kan bo, men også arbeide i storbyene, og at samferdsel, skole og regional planlegging i stort blir en del av dette.

Heidi Greni (Sp) [10:52:01]: Regjeringen sier i sin po- litiske plattform at den vil «styrke vekstkraften der den er», altså der det er mest vekst per i dag. Flertallet gientar dette i komiteens budsjettinnstilling.

Distriktpolitikken har fram til nå hatt som mål å skape vekstkraft i hele landet for å motvirke sentralisering av verdiskaping, arbeidsplasser og bosetting. Budsjettavta- len mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti kutter sterkt i de regionalpolitiske virkemidlene og i virkemidlene til distriktsnæringene.

Nå peker alle endringer i budsjettet mot en sentralise- ring. Tidligere delte Høyre vår målsetting om vekst og bo- setting i hele landet. Hvorfor er det nå slik at Høyre ikke lenger ønsker en aktiv distriktpolitikk som vil oppretthol- de bosettingsmønsteret og gi vekst i hele landet?

Ingjerd Schou (H) [10:53:01]: Jeg vil si at dette er feil. Vi ønsker en vekst i hele landet. Vi ønsker en aktiv bo- setting i både by og bygd. Jeg har lang erfaring både fra fylkeskommunepolitikken og fra kommunepolitikken, og i kontakten med næringslivet i små lokalsamfunn etterspør- res nettopp bedre og mer infrastruktur.

Det kan neppe overraske noen at Høyre og den nye re- gjeringen gjør nettopp det vi har sagt at vi skal gjøre: legge inn penger til infrastruktur, til mer vei, mer asfalt, slik at det er mulig å bo i både bygd og grend og arbeide mer sen- tralt – og vice versa. Det er det vi gjør. I tillegg styrkes ut- viklingsmidlene gjennom SIVA. Men næringslivet, de små bygdene, etterspør nettopp muligheten for å komme fram med tømmertransporten, og da er vei og asfalt viktig.

Karin Andersen (SV) [10:54:14]: Jeg hører represen- tanten Schou sier at de fremdeles mener at vi skal ha en aktiv distriktpolitikk, og at by og land skal ses sammen. Det er derfor det er veldig bekymringsfullt når det man gjør, virker i motsatt retning.

Det er riktig at man styrker fylkesveiene, men man tar nesten dobbelt så mye fra de distriktpolitiske virkemidle- ne. Så hvis man virkelig hadde ønsket seg lokal frihet til dette, kunne man latt pengene ligge og bedt fylkeskommu- nene sjøl prioritere om de ville ha pengene til vei eller til regional utvikling på andre områder de samarbeider med næringslivet om. Næringslivet forteller i hvert fall oss at de er veldig kritisk til disse kuttene.

Det andre er at det er stor variasjon i skattegrunnla- get. Når denne regjeringen da varsler at de rike kommune- ne skal få beholde mer, og at de skattesvake kommunene skal få mindre, ber jeg representanten Schou forklare hvor- dan det skal kunne bidra til skaping av arbeidsplasser og likeverdige tilbud i alle kommuner.

Ingjerd Schou (H) [10:55:26]: Jeg kan gjerne invite- re representanten Andersen til å ta en kikk på de fylkes- kommunale budsjettene. Jeg sitter i fylkestinget i ny og ne selv og følger godt fylkespolitikken, og jeg kan love for- samlingen at en rekke av disse regionalpolitiske virkemid- lene nok ikke går til næringsrettet virksomhet. Det er mye annet hyggelig og mye annet godt, men når vi da sier at de regionalpolitiske virkemidlene faktisk skal prioriteres til næringsrettet virksomhet, er det nettopp fordi vi ønsker å satse på distriktpolitikken.

I valg har folk altså vært enige med oss i at de midle- ne vi skal prioritere, skal gå til nettopp asfalt og vei. Det

er det næringslivet etterspør, det er det Distrikts-Norge også etterspør: at man skal få en infrastruktur som gjør det mulig å etablere bedrift, ha sysselsetting, komme seg til og fra arbeid på en anstendig måte og – ikke minst – at tømmeret kommer fra Hedmark og til Saugbrugs i Halden.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Geir S. Toskedal (KrF) [10:56:40]: Som ny i denne salen med 20–30 års kommunepolitikk i ryggmargen, har dette vært veldig interessant, lærerikt og meningsfullt. Men som kommunepolitiker merker man veldig fort på kroppen utfordringene med å få endene til å møtes. Kommunebudsjettet skal loses i havn hver høst, og når du sitter i posisjon, er det et stort ansvar å få det til. En merker fort på kroppen frustrasjon over flere og flere lovpålagte oppgaver som binder penger som kommunene selv ønsker å bruke for å styre sine tjenestetilbud, og det er ofte deprime- rende å få inn nye politikere som føler at de bare må være med og skjære ned istedenfor å prioritere.

Samtidig ser man hvor avgjørende det er at grunn- leggende offentlige velferdstjenester og avgjørelser gjøres nærmest mulig innbyggerne. Det er kommunestyrene, administrasjonene og innbyggerne som selv kjenner best hvor skoen trykker.

Norge er et langstrakt land med mange ulike kommuner. Samtidig skal innbyggerne selv velge hvor de ønsker å bo, og det skal være likeverdige levekår i hele landet. Da er det avgjørende at inntektssystemet tar høyde for denne ulikheten og sikrer forutsigbarhet, bomuligheter og gode velferdstjenester uavhengig av kommunestørrelse.

De siste årene er stadig flere oppgaver lagt til kommunene uten at det har fulgt med tilstrekkelige midler. Dette har skapt et gap mellom befolkningens forventninger til velferdsgoder og kommunenes økonomiske handlingsrom. Derfor må staten i hovedsak styre gjennom rammer framover, sånn at kommunenes handlefrihet øker og lokaldemokratiet styrkes.

Jeg er bekymret over kommunenes økende gjeld og vedlikeholdsetterslep. Dette er et resultat av tidligere stram økonomi der kommuner faktisk har brukt lånefinansiering også til drift. Nettogjelden har økt ytterligere i 2012 til en nettogjeld på 44 pst. av sektorens inntekter. Til sammenligning var den på kun 10 pst. i årene 1997 til 2000.

Omtrent 200 mrd. kr av den samlede langsiktige gjelden belaster altså kommunesektorens budsjetter og regnskaper. Det høye gjeldsnivået gjør kommunesektoren svært sårbar for renteøkning. Dette kombinert med det store pensjonspremieavviket gjør meg bekymret for situasjonen i kommuneøkonomien, og jeg forventer at regjeringen følger situasjonen tett for å hindre at deler av kommunesektoren kommer i økonomiske vanskeligheter.

Flere kommuner kan ha nytte av å slå seg sammen. Samtidig er det avgjørende at den prosessen blir stimulert ut fra gode, lokale samarbeidsløsninger som fokuserer på lokaldemokrati, gode tjenester til innbyggerne, robuste fagmiljøer og velfungerende enheter. Kristelig Folkeparti ønsker også større og mer slagkraftige regioner enn dagens fylkeskommuner. Større regioner vil åpne for at

flere oppgaver kan ses i sammenheng og avgjøres lokalt eller regionalt. Men reformer og større endringer, som må komme i samfunnslivet, må utredes på forhånd, slik at man er klar over konsekvensene før gjennomføring blir iverksatt, og at kommuner og fylkeskommuner blir varslet, slik at tjenestetilbudet kan opprettholdes og forbedres.

Mot slutten vil jeg si at vi i Kristelig Folkeparti ønsker et levekraftig lokaldemokrati som både har handlekraft og selvstyre, noe jeg mener kommunene og fylkeskommunene allerede har vist. Samtidig ser vi at det er tjenestoområder som er lite tilpasset regionen, og som kan forbedres ved en kommune- og demokratireform. Kristelig Folkeparti ser at det de siste årene er flere og flere oppgaver som er kommet over på kommunene, og kommunene sitter igjen med regningen og skal saldere dette i tjenestetilbudet til sine innbyggere. Jeg forventer at den nye regjeringen, ved Høyre og Fremskrittspartiet, faktisk gir oss nye ideer og bedre løsninger som vi kan ta stilling til. Jeg forventer f.eks. mer fullfinansiering, mer bruk av rammeoverføringer og anledning til et styrket lokaldemokrati og selvstyre, og Kristelig Folkeparti vil bidra til det. Det synes vi at Kommune-Norge fortjener. Det fortjener innbyggerne, det fortjener våre barn, vårt arbeidsliv og næringsliv, og våre eldre og de som trenger ekstra hjelp.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Stein Erik Lauvås (A) [11:01:54]: Når Kristelig Folkeparti nå har forhandlet og gått med på – og virker fornøyd med – å trekke kommunene 344 mill. kr i rammen mot at de da får økt kontantstøtten med 199 mill. kr, ser Kristelig Folkeparti at man her faktisk tar vekk penger ifra barnefamiliene?

Så lurer jeg litt på hvilken dokumentasjon Kristelig Folkeparti har for at innsparingene for kommunene faktisk blir på 344 mill. kr – ved at man innfører en økt kontantstøtte som koster 199 mill. kr?

Geir S. Toskedal (KrF) [11:02:44]: Kristelig Folkeparti har gjentatte ganger klaget over dårlig kommuneøkonomi, og det er klart – hvordan kan en være med på dette? Når det gjelder kontantstøtte, er dette en villet politikk fra vår side. Det er en prioriteringssak; vi mener at valgfrihet for familiene er det viktigste.

Når det gjelder kommunetilskuddet ellers, mener vi at vi nå tilfører mer penger innen rus, innen psykiatri og i det bosetningsprogrammet som foreligger. Vi mener at kommunene nå får samme økonomi som de har hatt før. Og for å bruke et annet arbeiderpartiuttrykk: Vi fortsetter vel i alle fall dette året en forholdsvis stø kurs der det er liten endring i det totale kommuneregnskapet. Så får vi se på hva vi kan greie å bidra til videre framover. Vårt primære ønske er i alle fall å styrke kommuneøkonomien – der folk bor.

Stein Erik Lauvås (A) [11:03:44]: Jeg registrerer at man mener man styrker kommunen innen rus og psykiatri. Jeg ser at man trekker i rammen og øremerker uten å tilføre ekstra penger – bortsett fra de 16 millionene som skulle gå til frivillige organisasjoner.

I sitt innlegg – og i sin replikk i ordskiftet med representanten Helga Pedersen – var representanten Toskedal svært opptatt av kommunegjelden. Det er bra, det skal vi være, men mener representanten Toskedal at med de kuttene som nå faktisk blir foretatt i kommunenes rammer, vil føre til at kommunene vil bli bedre i stand til å betjene sin gjeld?

Geir S. Toskedal (KrF) [11:04:28]: Jeg mener at med de kuttene som blir gjort nå, så er det en endring i prioritering. En kan velge å kalle det kutt. Vi velger å kalle det å endre i prioritering, som er mer i tråd med det vi har tro på.

Så mener vi at i tillegg til den endringen har vi – som du helt korrekt nevnte – faktisk gitt en moms kompensasjon til det frivillige liv som er ganske betydelig, og vi mener at det må dras inn i tjenestetilbudet og være med i engasjementet i samfunnet. Det må kanskje stimuleres mer enn før for at vi skal få dette til – og der har vi jo lagt inn 250 mill. kr.

Så samlet sett – og dette var vel også noe som KS la fram i en orientering vi fikk – er økonomisituasjonen i kommunene lik i 2013 og i 2014, bl.a. fordi endringen i momsrefusjonsordningen vil utgjøre det slik at kommunene har omtrent samme situasjon til neste år som de har i år, men litt mer i vår retning.

Karin Andersen (SV) [11:05:38]: Mindre penger er kutt – uansett hvordan en snur og vender på det.

Jeg vil bare gjøre oppmerksom på at i kommunerammene til Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet er det altså 570 mill. kr mer enn det som ligger nå fra den regjeringen som Kristelig Folkeparti støtter.

Men jeg vil gjerne spørre representanten Toskedal om den retningen vi ser nå, for mange av de kommunene som sliter, som Toskedal beskriver, er lavinntektskommuner. Mange av de lavinntektskommunene kan nå se fram til det kommuneopplegget som Høyre og Fremskrittspartiet varsler, nemlig at de skal tape penger fordi høyinntektskommunene skal beholde mer av inntektene sjøl. Jeg vet at Toskedal er opptatt av bl.a. utviklingshemmede, barnevernsbarn og vanskeligstilte som trenger sosialhjelp. Hvordan ser han for seg at rettighetene til disse skal kunne sikres med en kommuneøkonomi der de kommunene som sliter mest, skal få mindre penger?

Geir S. Toskedal (KrF) [11:06:40]: Da tror jeg det er veldig viktig å se på hva som har brakt kommunene opp i denne situasjonen de siste årene. De har økt gjeld, som jeg har påpekt, vi har en vanskeligere pensjons situasjon, det har vært kutt i budsjett, og det har vært ganske trange kår ute i kommunene. Dette ønsker vi å endre på, men vi vil vri det i den retningen som vi har tro på.

Når det gjelder dette med minsteinntekt, eller kommuner som er små og som sliter med tjenestetilbud, er det Kristelig Folkepartis oppriktige ønske at kommunene skal kunne tilby det samme tjenestetilbudet til innbyggerne sine – uansett om de er fra små eller store kommuner. Dette vil vi arbeide for i vårt budsjett videre, men jeg ber om forståelse for at vi har 5,6 pst. valgoppslutning, vi er

et lite parti, vi har hatt tidsnød, og det er en helhet i budsjettvurderingen, men vi håper å komme sterkt tilbake i 2015!

Karin Andersen (SV) [11:07:39]: Jeg registrerer at representanten fra Kristelig Folkeparti ber om nåde fordi de har fått lav valgoppslutning. Nå satt ikke representanten her i forrige periode, da også SV var et lite parti i regjering og som ikke akkurat opplevde så mye nåde fra noen når vi kanskje ikke greide å oppfylle hundre prosent på alle våre ønsker. Men la nå det være.

Det som jeg ikke synes representanten Toskedal svarer på, var om han er enig med Fremskrittspartiet og Høyre i det de nå skriver i merknader og i sin erklæring, nemlig at høyinntektskommunene skal beholde mer av inntektene sine selv – ergo at omfordelingen til de skattesvake kommunene må bli dårligere. Er han enig i denne retningen på kommuneøkonomien, eller er Kristelig Folkeparti uenig i at vi trenger å fordele mindre?

Geir S. Toskedal (KrF) [11:08:38]: Ja, jeg takker for litt utdyping av nådebegrepet. Det var jo interessant!

Når det gjelder kommuneøkonomien, er det klart at vi vil kjempe for et likt tilbud i store og små kommuner. Når det gjelder omfordelingen, er det ikke sikkert at omfordelingen behøver å bety at tjenestetilbudet blir bedre i de store kommunene, som du nevner, og på det punktet har nok kanskje Kristelig Folkeparti et mer nyansert syn enn det som Høyre og Fremskrittspartiet legger for dagen. Derfor er vi et eget parti som kjemper for at det blir et likt tilbud i store og små kommuner, og så får vi se hva som kommer for 2015. Jeg vil ikke forskuttere noe der, men legge fram at vi mener at tjenestetilbudet skal være likt i store og små kommuner.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Heidi Greni (Sp) [11:09:46]: Senterpartiet er opptatt av at alle i Norge skal ha et mest mulig likeverdig tilbud om utdanning, barnehage, omsorgstjenester og sosiale tjenester, uavhengig av hvor de bor i landet. Det trodde jeg også mange andre partier var enig med oss i.

Det er kommunene som gir tjenestene, og likeverdighet i tjenestetilbudet forutsetter likeverdighet i økonomiske rammer. For å sikre en mer rettferdig fordeling av inntekter og større forutsigbarhet for kommunene gjennomførte den rød-grønne regjeringen flere tiltak som sikret utjevning kommunene imellom.

Andelen av kommunesektorens inntekter som kommer fra skatt, ble redusert fra 50 pst. til 40 pst., og skatteutjevningsgraden økte fra 55 pst. til 60 pst. I tillegg ble den kommunale selskapsskatten avviklet.

Det er god grunn til å være bekymret for utviklingen framover når Solberg-regjeringen i plattformen lover å reversere utjevningspolitikken. Regjeringen vil la den enkelte kommune beholde mer av sine skatteinntekter, og den kommunale andelen av selskapsskatten skal gjeninnføres.

Rike kommuner skal bli rikere, og fattige kommuner skal bli fattigere.

I tillegg står det i plattformen at regjeringen vil styrke økonomien i vekstkommuner.

Dette er kraftige virkemidler for å øke sentraliseringen i Norge. Fremskrittspartiet har i tillegg lovet å fjerne småkommunetilskuddet. Det står det heldigvis ikke noe om i plattformen.

I årets budsjett er omfordelingen kommunene imellom begrenset, men jeg er redd vi kan gå år i møte der det fremmes forslag som øker forskjellene i tjenestetilbudet til folk etter hvor de bor i landet. Det er sterkt å beklage. Jeg er spent på hvor langt regjeringens samarbeidspartnere i Stortinget vil gå i å akseptere økte forskjeller mellom folk i fattige og rike kommuner. Det var ikke det Kristelig Folkeparti og Venstre snakket om i valgkampen, så vidt jeg husker.

Representantene fra Høyre og Fremskrittspartiet gir i sin merknad til kommunebudsjettet uttrykk for at kommunene er grunnmuren i det norske demokratiet, og at de er positive til at regjeringen Solberg vil styrke lokaldemokratiet ved å flytte makt og ansvar til kommunene. Realiteten er imidlertid at den øremerkede andelen går opp gjennom de budsjettendringene som er gjort, sammenliknet med det opprinnelige forslaget.

Regjeringen får støtte til å trekke 343 mill. kr ut av rammeoverføringene til kommunene for å etablere et øremerket tilskudd til rusomsorg. Som kjent ble øremerkingen av penger til rusarbeid i kommunene innlemmet i rammetilskuddet til kommunene da opptrappingsplanen ble sluttført. Kommunene bruker i dag langt mer enn de 343 mill. kr til tiltak innenfor dette området. Det er vanskelig å forstå at dette er en form for øremerking som vil få reell betydning for styrking på feltet. Er målet å styrke rusomsorgen, trengs det friske midler – ikke gjenbruk av det som allerede er bevilget.

Regjeringen sier at den ikke har rukket å la sin politiske plattform prege hele budsjettet, men tegnene er likevel tydelige og entydige i virkning. Alle endringer som foreslås sammenliknet med budsjettet fra den rød-grønne regjeringen, har tydelig sentraliseringseffekt. Spesielt gjelder dette i næringspolitikken, noe som i neste omgang vil slå ut i lokalisering av arbeidsplasser og bosetting. Sentralisering av bosetting og arbeidsplasser er åpenbart en villet utvikling fra denne regjeringen.

Ingen bør være overrasket over at Senterpartiet vil være en aktiv og energisk opposent til regjeringens regional- og distriktspolitikk – eller snarere dens mangel på sådan.

I 2012 hadde 300 kommuner befolkningsvekst. Det er 101 flere kommuner enn da vi tok over regjeringsansvaret i 2005. Vi skulle gjerne ha fått til en enda bedre utvikling, men nå er det altså en villet politikk fra den nye regjeringen at sentraliseringen skal gå fortest mulig.

Regjeringen får flertallets støtte til å redusere de regionalpolitiske midlene til utvikling og nyskaping gjennom fylkeskommunene med 430 mill. kr. Det gjennomføres også vesentlige kutt i rammene til Innovasjon Norge, reiselivsutvikling, SIVA, landbruk og fiskeri. Med andre ord: ingen drahjelp til gründere med nye ideer og nye løsninger.

Det er skuffende at Kristelig Folkeparti og Venstre slutter seg til disse kuttene. Flertallet slutter seg også til regje-

ringens forslag om å kutte ut bevilgninger til Bolyst-programmet. Målet med dette programmet er å legge til rette for at kommuner innenfor det distriktspolitiske virkeområdet skal bli attraktive å flytte til.

Hovedvekten av prosjekter som har fått støtte, er rettet mot tilflytting og integrering av innvandrere. God integrering i lokalsamfunnet er av alle partier omtalt som avgjørende for en vellykket integrering. Tiltak som har vært svært vellykket for å fremme integrering, skal vi altså ikke ha lenger. Forstå det den som kan.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bjørn Lødemel (H) [11:15:10]: Det er mykje ein kan ta tak i her, men eg ønskjer å kome inn på det Senterpartiet gjorde i valkampen. Då blei det sagt mange gonger frå Senterpartiet at Høgre ønskjer å fjerne småkommunetillegget, og at når Høgre ønskjer å fjerne formueskatten, vil det gå ut over inntektsgrunnlaget til kommunane og føre til ei omlegging av inntektssystemet for kommunane.

No har vi fått eit kommuneopplegg frå den nye regjeringa som ikkje gjer noko med desse punkta. I mitt heimfylke, Sogn og Fjordane, gjekk Senterpartiet ut med eit skriftleg notat som viste til at f.eks. Vågsøy kommune ville tape 24 mill. kr på Høgre sin nye kommuneøkonomipolitikk.

No ser vi at ingenting av dette stemmer. Den feilinformasjonen som Senterpartiet kom med til veljarane i valkampen, var faktisk ikkje riktig.

Mitt spørsmål til Greni er: Vil ho beklage dei påstandane som kom frå lokale senterpartifolk når det gjeld Høgre sin kommuneøkonomipolitikk?

Heidi Greni (Sp) [11:16:15]: Det ser jeg absolutt ingen grunn til å beklage – særlig ikke når man ser signalene som har kommet her i dag, om at inntektsutjevningen skal reverseres i kommuneproposisjonen og budsjettet neste år. Det er tydelige signal om at det som ble kalt skremselspropaganda i valgkampen, skal realiseres – ikke i inneværende budsjett, men i budsjettet for 2015.

Jeg kjenner ikke tallene for ditt hjemfylke, men jeg kjenner i hvert fall tallene for Sør-Trøndelag. Bare for Trondheim kommune vil det bety 30 mill. kr i kutt, og for min hjemkommune med 2 000 innbyggere vil det bety 5 mill. kr i kutt. Det er veldig dramatisk, og jeg ser ingen grunn til å beklage det vi sa i valgkampen, for dette blir realisert, men det blir realisert ett år senere enn det vi fryktet.

Helge André Njåstad (FrP) [11:17:23]: Det er nesten freistande å spørja om me manglar nokre sider i innstillinga vår der det står om alt som skal skje neste år, som me ikkje har lese, men som representanten Greni tydelegvis har lese. Det står ingenting i innstillinga om at ein skal sjå på inntektsutjamninga mellom kommunane allereie neste år.

Men det eg teikna meg til ein replikk på, er dette med likeverd når det gjeld inntekter i kommunane. Det høyrst litt rørande ut, som at i dag er alt rettferdig, og at det gjennom det systemet vi har hatt dei siste åtte åra, er like inn-

tekter i alle kommunar. Men det er jo ikkje riktig. Det er element i finansieringa av kommunane som ikkje er rettferdige, og som ikkje blir utjamna. Kommunar med store inntekter knytt til eigedomsskatt eller vasskraft har fått behalda store inntekter utanom inntektsutjamninga.

Mitt spørsmål er: Meiner Senterpartiet og representanten Greni at dagens system for utjamning mellom kommunar er det einaste rette, eller er det moglegheit for å gjera forbetringar og endringar òg når det gjeld utjamning mellom kommunar?

Heidi Greni (Sp) [11:18:23]: Jeg har ikke sagt at dagens system er det eneste rette. Men de endringene som er varslet, er ikke noe jeg har funnet opp. Det er noe som ble bekreftet, bl.a. av Høyres talsmann, da vi diskuterte kommuneproposisjonen her i salen. Det ble bekreftet at de ville reversere inntektssystemet og inntektsutjevningen, og da går det ikke an å si at det er noe jeg har funnet på. Dette er prosentandeler som regjeringspartiene selv har bekreftet.

Dagens system er ikke det eneste rette. Det er rom for små forbedringer. Som representanten var inne på i dag, burde det kanskje være en glidende overgang når det gjelder småkommunetilskuddet, og at man kunne se på mulighetene for de kommunene som har fem innbyggere for mange for å få småkommunetilskuddet.

Men den endringen som nå er varslet, vil gi dramatiske følger for muligheten til å levere likeverdige tjenester i alle kommunene.

André N. Skjelstad (V) [11:19:31]: Etter å ha hørt på representanten Greni, er det nesten så en ikke skulle tro vi var ferdig med 1349 og svartedauden, for det er jo faktisk ikke det som har kommet etterpå heller.

Det som overrasker meg litt, og som kommer fra det samme partiet som er så opptatt av bolyst og ikke minst av å fortelle hvor bra det er å bo i distriktene – jeg bor selv ute i distriktet – er: Tror ikke representanten Greni at den retorikken som Senterpartiet til enhver tid framfører, er med på å skape nettopp det motsatte, frykt for å flytte tilbake til distriktene, når hun sier at dette innslagspunktet vil bli endret neste år, og hvis det ikke skjer da, kommer det sikkert til å skje året etter?

Ser ikke representanten Greni at Senterpartiet nå bidrar til å skape frykt og ikke bolyst i distriktene?

Heidi Greni (Sp) [11:20:30]: Når det gjelder reversering av inntektsutjamninga, er det mange som har den samme oppfatningen som representanten tydeligvis har, at det er noe som bare rammer distriktskommuner, og som gjør at bykommunene tjener. Den ordningen rammer på ingen måte slik. Hvis det blir reversert, vil det ramme store bykommuner som Trondheim kommune like mye som det vil ramme småkommuner ute i distriktene. I Sør-Trøndelag fylke, som er mitt hjemfylke, vil 17 av 19 kommuner oppleve veldig stor nedgang. Den minste kommunen, Tydal kommune, er vel den eneste som har en merkbar økning, for de får beholde selskapsskatten fordi det er en kraftkommune. Det er tull at dette har noe med distriktsperspektivet å gjøre.

Senterpartiet er det partiet som framsnakker de små kommunene mest, og hvis det å fjerne Bolyst-programmet og fjerne midlene som har gått til det, skal stimulere til mer bolyst i distriktene, sliter jeg litt med å forstå den prioriteringen.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

André N. Skjelstad (V) [11:22:21]: Først vil jeg vise til at Venstre har et eget budsjettframlegg som vi fremmet i finansinnstillingen, som vi ikke fikk flertall for. Jeg viser videre til at vi har inngått en avtale om et forlik med regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti ved å danne flertall for årets statsbudsjett.

Det offentlige er helt avhengig av verdiskaping i det private næringsliv. Like klart er det at næringslivet er avhengig av en velfungerende offentlig sektor. Ikke minst er gode skoler nødvendig for at norske bedrifter skal kunne hevde seg i kunnskapsindustrien, og et godt barnehagetilbud er også viktig for deltakelse i yrkeslivet. Det er likevel et mål at veksten i de offentlige utgiftene må bli noe lavere framover. Det ytes stor innsats i offentlig sektor, som vi alle er avhengige av, men systemet må reformeres for å få bedre tjenester for borgerne. Å ta i bruk ny teknologi i offentlig sektor er en del av dette. Bedre samordning mellom forvaltningsnivå og forenkling er en annen. Vi må også utfordre offentlig sektor til å konkurrere mer, både med seg selv og med andre. Vi har et potensial i frivillig sektor, som ofte har et idealistisk mål og engasjement som mobiliserer til innsats.

Det er en stor utfordring at offentlig sektor stadig blir større og mer omfattende, og at den statlige kontrollen og de statlige oppgavene stadig blir flere. Den offentlige forvaltningen, som er en stor kunde og bestiller, kan bidra til en konkurranse som skjerper og utvikler norske tjenester, produsenter og leverandører. En må legge til rette for mer omfattende bruk av elektronisk handel, også innenfor det offentlige. I løpet av neste stortingsperiode bør minst halvparten av alle offentlige innkjøp gjøres elektronisk og ressursene frigjøres til å yte bedre tjenester i stat, kommuner og fylker.

Det offentlige har et særlig ansvar for å tilrettelegge for at personer som har nedsatt funksjons- eller arbeidsevne, kan delta i yrkeslivet, og Venstre mener at offentlig sektor må være langt mer ambisiøs på dette området enn det som er tilfellet i dag.

Jeg vil også nevne noe som jeg er fornøyd med fra forhandlingene i forbindelse med Venstres alternative budsjett, nemlig dette at vi fikk kompensasjonsgraden opp på 80 pst. Dette var med i Venstres budsjett for å sikre et godt tjenestetilbud til de ressursvake brukerne. Dette var viktig å få på plass. Hvis vi ikke hadde klart å gjøre dette, ville det ha betydd et kutt for kommunene. Jeg synes dette må nevnes med tanke på den svartmaling det til dels har vært. Dette er faktisk en positiv dreining for kommunene og ikke minst for de brukerne dette gjelder.

Videre vil jeg påpeke at et sterkt vern om den enkeltes privatliv er avgjørende, både for frihet og demokrati. Friheten forutsetter at vi ikke overvåker folks privatliv. Re-

gjeringen vil legge fram et forslag som ivaretar de hensynene. Stadig mer av vår hverdag og private og offentlige aktørers virksomhet skjer på nett og ved hjelp av elektronisk kommunikasjon. Utvikling av nye løsninger er helt avgjørende.

Innenfor regional utvikling fremmet som sagt Venstre et annet primærforslag. Vi står bak regjeringens forslag, som er et noe større kutt enn det som var ønskelig for Venstres del, men vi er skjønt enige om at vei er noe av det som er aller viktigst ute i distriktene. Når vi har vært rundt omkring og ute i distriktene – jeg har sjøl sidd i fylkestinget i flere perioder og vet hvor viktig vei er for å bidra til verdiskaping – er det ingen tvil om at dette definitivt er noe av det mest treffsikre.

Videre vil jeg også nevne SIVAs rolle. Vi har fått på plass mer penger til SIVA enn det som var i alternativt budsjett. Det er også viktig. Det viser at når det gjelder å få fram gründere og annen virksomhet, ute i distriktene og i landet for øvrig, så er dette noe av det mest treffsikre vi har.

Jeg ser selvfølgelig at det blir lite tid når vi bare har én representant til å prate om Venstres politikk i komiteen, men jeg vil også nevne lokaliseringen av nybygg for Arkivverkets sentraldepot på Tynset. Etter Venstres mening ligger dette fast slik det har vært tenkt tidligere, og vi peker på det forslaget som ligger i innstillingen.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Eirik Sivertsen (A) [11:27:38]: Venstres representant brukte også dette innlegget til å framheve Venstres rolle som et parti som er opptatt av næringsutvikling, verdiskaping og gründere. Venstre synliggjør i sine særmerknader konsekvensene av det foreslåtte kuttet som regjeringen Solberg hadde i regionale utviklingsmidler, og peker på at konsekvensene av dette – etter Venstres mening – er for store. I sitt alternative budsjett legger Venstre fram et annet og mindre kutt.

Jeg mener at det er to viktige dimensjoner ved kuttet i regionale utviklingsmidler. Det ene er at det svekker næringsutviklingen og gjør det vanskeligere for fylkene å spille en aktiv rolle. Det andre er at det har en distriktsdimensjon når man kutter 430 mill. kr, og så legger man bare 230 mill. kr tilbake til veier.

Jeg har lyst til å utfordre representanten fra Venstre på dette: Hva er de verste konsekvensene av det kuttet som er foreslått fra regjeringen Solberg?

André N. Skjelstad (V) [11:28:41]: Det verste må vel i så fall være at vi ikke kan bruke mer penger til veier. Det er et enormt etterslep etter den foregående regjering. Enhver er nødt til å prioritere. Det er ingen tvil om at det som har vært det store spørsmålet ute i distriktene, er det etterslepet – den gavepakken – den forrige regjeringen lot fylkeskommunene få. Vi har sett at når vi må prioritere, har det vært riktig å prioritere å bruke mer penger til veier.

Så må jeg jo påpeke, ettersom representanten fra Arbeiderpartiet ikke sier noe om det, at når det gjelder SIVA, er bevilgningene økt betydelig i forhold til den foregående regjeringens bevilgninger.

Eirik Sivertsen (A) [11:29:32]: Jeg undres lite grunn hvis det aller, aller viktigste er å kutte vei, og det verste er at man ikke får prioritert mer på vei. Da skjønner jeg ikke hvorfor Venstre i sine primærstandpunkter ikke bare kutter hele støtten, sånn som Høyre har foreslått i forrige stortingsperiode gjentatte ganger. Det kan jo representanten svare på, hvis det er det som er det aller viktigste.

Det andre spørsmålet, som representanten også var inne på i sitt innlegg, er den sterke tiltroen man har til regionale og lokale folkevalgte. De regionale utviklingsmidlene har nettopp vært en mulighet for regionale folkevalgte. Bruken viser også at de kan bruke skjønn og vurdere hva som er riktig å prioritere i sitt fylke og sin region for å skape mer vekst og utvikling. Når mistet Venstre troen på de regionale folkevalgte og fikk behov for å begynne å øremerke penger til vei – istedenfor å ha troen på at de kan skape vekst og utvikling i sitt eget fylke, basert på den lokalkunnskapen de har?

André N. Skjelstad (V) [11:30:27]: Etter to perioder på fylkestinget, og etter å ha sidd i kommunestyret siden 1995, har jeg stor tiltro til både lokaldemokratiet og det regionale nivået. Men jeg har også stor tro på at vi også er nødt til å vurdere hvor mye byråkrati vi bruker på dette. Som varaordfører for jeg kom hit, så jeg nettopp det byråkratiet som faktisk gikk med for å få ut midler derfra.

Det positive, og det har representanten rett i, er når en får partnerskap og samspill mellom fylkeskommunen, kommuner og gjerne en inkubator, sånn at en får noe ut av det. Men den bruken av byråkrati som vi gjør for å få ut disse midlene, er altfor stor. Det påpeker også Venstre i sine merknader. Hvis representanten fra Arbeiderpartiet er uenig i at det bør brukes mer penger på vei i distriktene og mener at vi heller bør bruke dem på annet, ja, da håper jeg at representanten sier det. Men det er jeg uenig i, jeg mener at noe av det mest treffsikre ute i distriktene er å bygge god infrastruktur.

Eirik Sivertsen (A) [11:31:31]: Jeg mener ikke at vi skal bruke mindre penger i distriktene. Nettopp derfor har vi også økt midlene til veisatsing: Vi har lagt inn et historisk høyt ambisjonsnivå i Nasjonal transportplan, og vi har styrket midlene til fylkeskommunale veier. Men vi kutter ikke i de regionale utviklingsmidlene.

Hvis det er sånn at representanten fra Venstre er så opptatt av å satse på vei, hvorfor prioriterte man ikke da, i det fylkestinget hvor representanten satt, alle midlene til vei – hvis det er det som er det mest treffsikre? Representanten fra Venstre underslår her det faktum at man faktisk gjør en overprøving av det regionale leddet, det som man snakker om i festtalene – den lokale handlefriheten og lokaldemokratiet. Så kommer man altså i denne salen og bruker første anledning til å overprøve og overstyre det regionale leddet som er så ille. Det som man har kritisert den rød-grønne regjeringen for i mange år, velger man å si ved første anledning: at regionalpolitikkerne vet ikke godt nok. Hvorfor er det sånn at den prioriteringen forsvant med én gang man kom inn her?

André N. Skjelstad (V) [11:32:36]: Det blir fort gjentakelser av det samme gang på gang. Hvis en skal se dette i en litt større sammenheng, er det interessant at det er nettopp Arbeiderpartiet som prøver å påpeke at vi ønsker å øremerke mer. Jeg har vel knapt opplevd gjennom min tid som lokalpolitiker og regionpolitiker hvilket parti som er mest opptatt av å øremerke. Det er også ganske spesielt at representanten selvfølgelig unnviker å snakke om den gavepakken som gikk til fylkeskommunene, som var en underfinansiering av de tidligere riksveiene – det er også litt spesielt.

Ellers er Venstre hele tiden opptatt av den lokalpolitiske dimensjonen, det at beslutninger skal tas nærmest mulig befolkningen. Det vil vi fortsatt være. Kanskje Arbeiderpartiet vil komme på det sporet – det er for meg litt ukjent – men vi vil i hvert fall være opptatt av at beslutningene som berører det lokalpolitiske eller regionalpolitiske, blir tatt der.

Heidi Greni (Sp) [11:33:47]: Venstre vil styrke lokaldemokratiet ved å flytte makt fra staten til lokale folkevalgte organ, sier partiet i en merknad. Videre heter det:

«I tillegg vil vi ha en ny kommunestruktur som gir større kommuner med større ansvar enn i dag, spesielt innen velferdstjenester og helsevesen. Dette vil gi mulighet for behandling, pleie og omsorg i folks nærmiljø.»

Med henvisning til ønsket om å styrke lokaldemokratiet forutsetter jeg at Venstre vil avvise alle typer tvangssammenslutning av kommuner. Kan representanten Skjelstad bekrefte det?

Så er det slik at tidligere undersøkelser viser at innbyggere i små kommuner er mer tilfredse med pleie- og omsorgstilbudet enn innbyggere generelt. Små kommuner er flinkere til å utføre oppgavene de har fått gjennom samhandlingsreformen, enn de større kommunene. Hvilke undersøkelser kan representanten Skjelstad vise til, som dokumenterer påstanden om at større kommuner gir bedre pleie og omsorg?

M a r i t N y b a k k hadde her overtatt presidentplassen.

André N. Skjelstad (V) [11:34:51]: Det var et omfattende spørsmål om demokratireform, eller kommune-reform, som representanten Greni sikkert vil kalle det. Hun unnlater selvfølgelig å si noe om de fagmiljøene som en har større sjanse til å få til i de større enhetene. Dette er ikke noe svart-hvitt. Jeg tror at vi er nødt til å ha gode prosesser. Gjennom det tror jeg også at kommunene, også på dagens nivå, vil se at dette vil være fornuftig. Vi er også nødt til å se på hvilke oppgaver som skal ned til de forskjellige nivåer, men det er altså ikke til å komme fra at per i dag har vi en så omfattende bruk av forskjellige IKS-tjenester at demokratiet er i ferd med å råtne på rot veldig mange plasser. Jeg tror at vi bør ha et åpent sinn med inn i denne prosessen. Det vil selvfølgelig være noen som synes at dette går for fort, men jeg tror at vi er nødt til å ha tempo i denne prosessen for at den skal bli vellykket.

Karin Andersen (SV) [11:36:06]: Jeg må si at det er litt fascinerende å høre at representanten Skjelstad er imot øremerking, men nå støtter en regjering som øremerker mer – det er et historisk lavt nivå på øremerkingen etter at de rød-grønne har sittet i regjering – men det er en sak som Skjelstad sjøl får forklare.

Jeg synes kanskje det er enda mer fascinerende at han med så stor iver forsvarer kuttet i de regionale utviklingsmidlene, samtidig som han holder et flammende innlegg om innovasjon og utvikling på teknologiområdet. Bransjeorganisasjonen Abelia har under høringene levert et skriv til kommunalkomiteen der de advarer sterkt mot disse kuttene – nettopp fordi det er kutt i de områdene Skjelstad tar så sterkt til orde for – og sier at dette vil ramme innovasjon og utvikling sterkt, særlig i bedriftene. Tar Abelia helt feil?

André N. Skjelstad (V) [11:37:08]: Innimellom, må jeg si, lurer jeg på om representanten Karin Andersen hørte på det jeg sa. Om det er flammende når jeg sier at Venstre i utgangspunktet hadde en annen inngang til kutt innen regional utvikling – det hadde vi. Og i forhandlinger – det vet kanskje representanten Andersen mer om enn meg, for det første jeg opplevde da jeg kom i denne sal i forrige periode, var at det var mange SV-ere som var ute på plenen og demonstrerte mot sin egen politikk. Det har ikke Venstre tenkt å gjøre selv om vi ikke sitter i regjeringen, men vi sier at det tross alt er bedre at vi får på plass bedre infrastruktur ute i distriktene, og vi sier at det som ligger innenfor kuttet i regional utvikling, kanskje er i meste laget av Møllers tran. Men samlet sett tror jeg at dette vil være til bedre gagn enn det som var tidligere.

Presidenten: Da er replikkordskiftet omme.

Karin Andersen (SV) [11:38:27]: For SV er kommunesektoren helt sentral, fordi den gir viktige velferdstjenester til befolkningen som er helt nødvendige, både for den enkelte og for utviklingen av samfunnet. Den er en utrolig viktig demokratisk arena, og ikke minst er den motoren og forutsetningen for jobbskaping og næringsliv i hele landet. Det moderne næringslivet i Norge etterspør gode skoler. Det etterspør barnehager som er der når foreldrene trenger å være på jobb, som de kan være trygge på, til en pris de har råd til å betale. Det etterspør et kulturtilbud som er slik at det er attraktivt å bo i kommunene. Det etterspør spennende lokalsamfunn – der saksbehandlingen ikke går tregt. Derfor er det så alvorlig når regjeringen nå varsler en helt annen retning i økonomifordelingen til kommunene.

Mange lavinntektskommuner strever med nettopp det vi snakket om. Det er alvorlig for den enkelte, som kanskje ikke får den oppfølgingen man trenger når man er funksjonshemmet eller eldre og sjuk. Det er alvorlig for skoler, som kanskje ikke greier å følge opp alle elever på en god nok måte, eller det ligger an til kutt i bevilgningene til barnehagene og høyere barnehagepris. Man ønsker altså ikke lenger å tilby moderne tjenester til rimelige priser, men ønsker at de kommunene som har høye inntekter

sjøl, skal få beholde mer av dem. Det betyr jo at man skrur av motoren i mange av de kommunene som hadde trengt et ekstra løft.

Jeg og SV ser at vekstkommunene har store utfordringer. Det er helt riktig. Derfor har man et vekstkommune-tilskudd. Vi mener det er riktigere å diskutere eventuelt å øke dette, uten å ta fra de kommunene som sliter mest med økonomien. Det er ikke noe som vil gå bedre ved at disse kommunene får mindre penger. De blir heller ikke mindre næringsvennlige. Og de kommer til å slite enda mer med alle de tjenestene som alle partiene er her oppe og sier skal være like gode og likeverdige i hele landet.

Jeg registrerer også med litt bekymring følgende: Jeg mener at kommunesektoren ikke skal ha så mye øremerking – men jeg er ikke så imot øremerking som veldig mange andre her – eller rettighetsfesting. Det er fordi jeg har jobbet med sosialpolitiske spørsmål i over 30 år og ser hvem som taper kampen om ressursene i kommunebudsjettene. Det er de utviklingshemmede. Det er de vanskeligstilte, som må gå til Nav. Det er de ungene som trenger spesialundervisning og ikke får det. Det er noen av de sykeste eldste, som noen ganger må ha en hel hærs-kare av slekt og venner for å få de rettighetene de skal ha, fordi de ikke klarer å hevde sine rettigheter sjøl. Derfor mener jeg at på enkelte områder må rettighetene være sterke, og at de må følges. Så får vi diskutere på hvilke områder friheten skal være større.

Et av de viktige områdene i fylkeskommunene er det som handler om regional utvikling. Det kan godt hende at fylkeskommunene kunne ha brukt disse pengene på en friere måte. Det er det ikke SV imot å diskutere i det hele tatt, men vi er imot å redusere pengene. Jeg tror at fylkeskommunene sjøl fint kunne ha bestemt om de ville legge asfalt, eller om de ville samarbeide med næringslivet. Det som er kritisk, er at man reduserer handlingsrommet ved at man ikke får bestemme det, eller ved at det blir mindre penger. Det blir det ikke god utvikling av.

Jeg må også si at jeg er ganske bekymret over noen av signalene fra noen partier når det gjelder bolig, nemlig at man vil reversere kravene til universell utforming og de viktige energikravene, som vi har lagt inn for at boligsektoren skal oppfylle sin del av klimaavtalen, og for at folk ikke skal behøve å betale skjorta for å holde husene sine varme. Universell utforming betyr at samfunnet skal være for alle, og at også de som trenger en tilpasset bolig, skal kunne få velge fritt.

Til slutt til Arkivverkets sentraldepot og Norsk helsearkiv på Tynset. Vi har – sammen med Arbeiderpartiet og Senterpartiet – fremmet et forslag i salen i dag, fordi vi mener at denne saken har det vært arbeidet med så lenge. Den lå helt klar. Det var en handlekraftig regjering som ville ha dette på plass. Det dreier seg om en stor investering i Distrikts-Norge, med mange arbeidsplasser, et tema som har vært diskutert i mange år, som er konsekvensutredet, og der det er konkludert. Jeg registrerer at denne regjeringen nøler. Derfor har vi fremmet et konkret forslag i dag, der man i hvert fall slår fast lokaliseringen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Frank J. Jenssen (H) [11:44:03]: Det har vært mye diskusjon om økonomisk handlingsrom. KS la i oktober fram en rapport. Jeg skal sitere første setning i denne rapporten:

«Tross realvekst i kommunesektorens frie inntekter de siste årene har ikke inntektsveksten gitt større handlingsrom for kommunepolitikerne.»

Så kan man jo diskutere ulike varianter av handlingsrom. De rød-grønne framhever gjerne at det har blitt færre øremerkede midler. Ja, det er riktig at det er mindre av formell øremerking – det hjelper lite når den statlige styringen tas igjen på andre måter.

Spørsmålet er: Deler representanten Andersen KS' vurdering, at handlingsrommet for kommunepolitikerne ikke økte under de rød-grønne? Vil SV være med og øke det lokale handlingsrommet gjennom å ha mindre statlig overstyring og detaljstyring av kommunesektoren, eller vil man fortsette den linjen – jeg oppfattet det slik at Karin Andersen var inne på det i innlegget sitt – der man ønsker å øke den statlige detaljstyringen av kommunene, samtidig som det økonomiske handlingsrommet ikke øker?

Karin Andersen (SV) [11:45:07]: Jeg vil bare minne representanten på at den regjeringen han er en representant for, øremerker mer enn det vi har gjort.

Det jeg pekte på i mitt innlegg, var at det er en del mennesker som er avhengig av tjenester fra kommunesektoren, som vi har lagt ansvaret på. Ett eksempel er barnevern. Vi har hatt et barnevernsløft de siste årene. Det har vært helt nødvendig. Til tross for at vi økte kommuneøkonomien, så vi at midlene ikke ble brukt til de reddeste ungene, som virkelig trenger at noen hjelper dem. Det ansvaret så vi at vi fra Stortingets side var nødt til å ta, og sette en merkelapp på disse pengene. Jeg har også sett at kommunene med stor entusiasme har søkt om disse pengene, og at barnevernet derfor har blitt styrket.

På en del områder mener vi at vi trenger statlig styring, særlig for å verne folk som trenger like rettigheter, uavhengig av hvilken kommune de bor i. Men når det gjelder f.eks. regionale midler, ønsker vi å gi større frihet. Her ser jeg at Høyre – og denne regjeringen – ønsker å øremerke og sette sitt stempel på hva pengene skal brukes til, f.eks. til asfalt.

Frank J. Jenssen (H) [11:46:19]: Foreløpig står altså KS' påstand fast, at handlingsrommet for lokalpolitikere ikke økte under de rød-grønne.

Jeg har et annet spørsmål, som representanten Andersen selv var inne på, nemlig helsearkivet på Tynset. I komiteen har man litt ulike vektlegginger av dette spørsmålet, men flertallet ber regjeringen om å komme tilbake og stadfeste Tynset som lokalisering, gitt at den endelige vurderingen etter den eksterne kvalitetssikringen tilsier at det er riktig.

Den rød-grønne regjeringen la inn 75 mill. kr til et 800 mill. kr-prosjekt før den endelige KS2 var ferdig og vurdert. Spørsmålet er: Mener representanten Andersen at dette er god praksis? Vil SV anbefale at også kommende regjeringer foreslår betydelige bevilgningsbeløp

over statsbudsjettet, før den endelige KS2-vurderingen er ferdig?

Karin Andersen (SV) [11:47:21]: Jeg vil anbefale kommende regjeringer om å vise handlekraft i slike saker. Når KS2 nesten er ferdig og man har hatt en KS1 som helt entydig har konkludert med at det både økonomisk og arkivfaglig er riktig å samle sentraldepotet og helsearkivet på ett sted – man har bestemt seg for at der skal det skje – er det riktig å legge inn penger, slik at det er mulig å få til en oppstart når KS2 er ferdig.

Det som skjer nå, er dessverre at denne oppstarten blir forsinket – forhåpentligvis – hvis det da ikke er slik at noen kommuner ønsker omkamp om dette. Jeg vet alt om kampen om kronene når man til slutt skal legge budsjettet, også når det gjelder investeringsmidler. Derfor er det viktig å få på plass bevilgninger som gjør at man kan få en oppstart når prosjektet er ferdig – da kan man ikke stoppe det. Det er også mange andre prosjekter som ønsker finansiering – det er en kamp om rekkefølgen på den lista hvert eneste år. Jeg registrerer at den kampen er gjenåpnet når det gjelder Tynset.

Helge André Njåstad (FrP) [11:48:37]: Og min replik gjeld Tynset. Det var ikkje noka overrasking at representanten Andersen tok opp Tynset, når ein har lese merknadene og har sett engasjementet i saka.

Eg er litt redd at ein skapar litt meir usikkerheit ved å mistenkeleggjera motiva til fleirtalet i komiteen, som har ein merknad der ein går rimeleg langt i å slå fast at etter at ein – som alltid – har vurdert KS2, bør ein landa eit eventuelt nybygg på Tynset. Eg skjønner ikkje heilt kvifor ein problematiserer ytterlegare og skapar usikkerheit om dette.

Representanten Jenssen var inne på at normal praksis er at ein skal gjennomføra KS2 før ein gjer vedtak. Mitt spørsmål går på: Er representanten Andersen einig i at det alltid er klokt å ha ei kvalitetssikring 2 før ein gjer vedtak?

Karin Andersen (SV) [11:49:32]: Jeg merker meg at det i denne saken pågår en veldig merkelig argumentasjon, nemlig at man forsøker å legge ansvaret for at dette kanskje ikke blir noe av, på dem som har lagt fram forslag for Stortinget om både lokaliseringsbeslutning og bevilgning til oppstart – og i tillegg bevilgning til oppstart av en helt nødvendig utdanning innen arkivfag. Den skal foregå på Høgskolen i Sør-Trøndelag, men være lokalisert, desentralisert, til Tynset. Dette er ikke et arbeid som ikke er kvalitetssikret. I Hedmark er det i hvert fall ingen i verken Høyre eller Fremskrittspartiet som har gått til valg på å si at nei, her er vi nødt til å lage en KS2 helt ferdig først – den skal for øvrig være ferdig i disse dager. Nei, alle har til og med ment at den rød-grønne regjeringen har brukt for lang tid på dette, på å komme i gang. Så går man til valg på å være handlekraftig, og det første man gjør, er å bruke handlekraften til å så tvil om et av de aller viktigste prosjektene i Distrikts-Norge. Jeg er skuffet over det.

Geir S. Toskedal (KrF) [11:50:47]: Mitt spørsmål til representanten Andersen er hvordan SV stiller seg nå,

foran den forestående kommune- og demokratireformen. Det er jeg veldig spent på, for vi er avhengige av et mest mulig tverrpolitisk arbeid for å få en god prosess i denne perioden, som kanskje strekker seg i lang tid framover. Spørsmålet er kort og enkelt: Mener SV det er behov for en slik strukturendring, og hvordan har SV tenkt å bidra i den prosessen?

Karin Andersen (SV) [11:51:26]: Det viktigste for SV i denne saken har vært at kommunesammenslåing skal skje ved frivillighet. Det opplever jeg at Kristelig Folkeparti og SV er helt samstemte om. Det er mange steder i landet det kan være fornuftig at man vurderer kommunesammenslutning, kanskje særlig rundt byene, der det er naturlige bo- og arbeidsregioner.

Det vi vil advare veldig sterkt mot, er den endringen i kommuneøkonomi som denne regjeringen samtidig signaliserer, nemlig at lavinntektskommunene skal få dårligere inntekter, mens høyinntektskommunene samtidig skal få høyere inntekter. Det er også veldig viktig at man, når man går inn i slike prosesser, faktisk hører på hva som skjer lokalt, hva de ønsker, og at man ikke gjør det sånn at kommuner taper på å slå seg sammen. Det er uhyre viktig. Vi avventer nå hva regjeringen kommer med. Vi avventer ikke minst initiativene som nå kommer i mange kommuner landet rundt, og ønsker å støtte positivt opp rundt dem som ønsker kommunesammenslutning sjøl.

André N. Skjelstad (V) [11:52:43]: Jeg tenkte i utgangspunktet ikke å si noe – jeg trodde det var klart nok når det gjelder Tynset – men i mitt hode er det selvfølgelig en forutsetning at man gjør en grundig vurdering når det gjelder en så stor kostnad. Det som er litt overraskende, er at foregående regjering sa «go» før en hadde gjort det klart at en må også ha en KS2.

Det som er mitt spørsmål i dette, er: Karin Andersen er tidligere leder i arbeid- og sosialkomiteen og har et sterkt engasjement for dem som ofte sitter nederst ved bordenden. Jeg lurer på om Karin Andersen er godt fornøyd nå når Venstre, i lag med regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti, fikk gjennomslag for å reversere det usosiale kuttet foregående regjering gjorde når det gjelder ressurskrevende brukere.

Karin Andersen (SV) [11:53:38]: Først til Tynset-saken: Jeg har registrert at Venstre har vært like sjokkerte som SV for kuttet som har vært foretatt der, at de har forsøkt å jobbe godt med saken, og at vi – selvfølgelig – subsidiært kommer til å stemme på det forslaget som Venstre har stått som arkitekt for, hvis vårt forslag skulle falle.

Når det gjelder ressurskrevende tjenester, mener jeg Venstre der har gjort en god jobb – det synes jeg dere skal ha ros for. Men den kommuneøkonomien som Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV nå legger fram, er i sum større enn det budsjettet Venstre støtter. Kommunesektoren har større rammer med det budsjettet vi legger fram, enn med det Venstre legger fram, men den dreiningen på det budsjettet som er dårligere, er bedre etter at Venstre og Kristelig Folkeparti hadde sin hånd på det.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Jan Tore Sanner [11:54:58]: Det er en ære å få delta i Stortingets debatt om kommunal-, regional- og forvaltningspolitikk. Jeg vil benytte anledningen til å takke hele komiteen for samarbeidet og for å gi gode rammer og spennende utfordringer for 2014. En spesiell takk til Kristelig Folkeparti og Venstre, som har bidratt konstruktivt til å finne gode flertallsløsninger i neste års budsjett.

I Sundvolden-plattformen og i samarbeidserklæringen med Kristelig Folkeparti og Venstre varsles det en politikk for økt maktspredning. Vi ønsker en samfunnsutvikling der det vises mer tillit til enkeltmennesker, til frivillige organisasjoner, til lokalsamfunn og til gründere. Samfunnet skal skapes og utvikles mer nedefra, og det skal bli mindre detaljstyring ovenfra. Det gir både mer mangfold, mindre byråkrati og økt gjennomføringskraft i de store politiske prosjektene.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har ansvaret for to av regjeringens store prosjekter. Vi skal arbeide systematisk for å skape en enklere hverdag for folk flest. Vi skal forenkle, fornye og forbedre offentlig sektor, både for å sikre brukerne av Nav, helse- og omsorgssektoren eller de som forholder seg til plan- og bygningsloven, raskere og bedre hjelp, og for at ansatte i offentlig sektor skal få mer tid til å løse viktige oppgaver. Vi er også i gang med det viktige arbeidet med å styrke lokaldemokratiet. Det handler om mer lokal selvråderett og mindre statlig detaljstyring, og det handler om å gjennomføre en kommune-reform som skal gi færre og mer robuste kommuner som kan ta flere oppgaver og mer ansvar.

Budsjettet skal debatteres i dag, bygger i stor grad på Stoltenberg II-regjeringens forslag, men vi har angitt en tydelig retning i våre politiske prioriteringer. Vi styrker kommunene, vi vitaliserer regionalpolitikken, og vi digitaliserer viktige tjenester.

Kommuneøkonomi er viktig fordi det er viktig at innbyggerne over hele landet får et godt tjenestetilbud. Regjeringen bidrar når vi sikrer en realvekst i de frie inntektene på 5,48 mrd. kr – en økning på 280 mill. kr i forhold til det rød-grønne budsjettet.

Samtidig er jeg opptatt av at vi har en ærlig kommunikasjon om kommuneøkonomi. Mange lokalpolitikere kjenner seg ikke igjen i det virkelighetsbildet som har vært skapt gjennom de siste åtte år om hvor romslige kommunebudsjettene egentlig er. Jeg tror vi står oss på en ærlig kommunikasjon. Vi vet at det er mange kommunepolitikere som også i år vil møte stramme budsjetter, og som må foreta tydelige prioriteringer for å få mer effektiv drift. Rammene er robuste, men de er også stramme for mange kommuner.

I tillegg til veksten i frie inntekter foreslår regjeringen en rekke andre prioriteringer som er viktige for kommunene. Kommunene – og elevene – vil merke at vi satser mer på etter- og videreutdanning for lærerne. Kommunene – og de som har behov for omsorg – vil merke at regjeringen gjennomfører et kompetanseløft i kommunehelse-tjenesten.

Jeg merker meg at Helga Pedersen i sitt innlegg sier

at regjeringens politikk fører til større forskjeller, og i replikkordskiftet sier at regjeringen kutter i viktige velferdstjenester. Jeg er forundret over en slik tilnærming. I regjeringens forslag sørger vi for at de som sitter nederst ved bordet, bl.a. rusmisbrukerne, får øremerkede midler. Vi sørger for en sterkere vekst til personer som sliter med psykiske helseutfordringer ved å styrke lavterskeltilbudet. Vi styrker tilsynet til barnevernet, og vi sørger for bedre skolegang for barn i barnevernet. Dette er viktige tiltak for å sørge for å løfte dem som sliter mest.

Jeg merker meg også debatten som går om inntektssystemet. Som ansvarlig statsråd må jeg si at jeg sitter og lytter litt forundret til innleggene fra både Senterpartiet og SV spesielt. Jeg er litt usikker på om det er skuffelsen over valgnederlaget som fortsatt sitter i, eller om det er slik at disse partiene vet noe som ansvarlig statsråd ikke vet, for det er ikke slik at regjeringen har varslet dramatiske endringer i inntektssystemet. Men flertallet i Stortinget mener at kommunene skal få beholde en andel av selskapsskatten, og vi har varslet en helhetlig gjennomgang. Det vil bety at man også må se på om det er forhold som i dag rammer mindre kommuner med mindre inntekter. Det er ikke slik at man ensidig vil sørge for at skattesterke kommuner kommer bedre ut. Vi varsler en helhetlig gjennomgang. Jeg tror alle vil stå seg på å se hva regjeringen foreslår før vi tegner det store dramatiske bildet.

Regjeringen vil føre en offensiv regionalpolitikk for å sikre vekst i hele Norge. Det viktigste virkemiddelet er gode rammebetingelser for næringsliv, innovasjon og entreprenørskap. Vi vil ha mindre statlig detaljstyring, og vi vil ha mer lokalt handlingsrom. Da må politikken og budsjettene også gjenspeile dette. Derfor vrir vi virkemidlene fra statlig støtte til lokal vekstkraft. Staten kan ikke vedta lokal utvikling og tro at det lar seg realisere gjennom alle mulige støtteordninger. Vi må gi lokalsamfunn frihet til å utvikle seg lokalt, vi må sikre rammebetingelser og gode vekstmuligheter – vi må gjøre det mulig å skape vekst i hele landet.

Det har vakt debatt, og jeg merket meg det også i dag, at fylkeskommunene får litt mindre penger til regional utvikling, mens de får mer penger til fylkesveier – ja, til neste år får de 780 mill. kr ekstra til fylkesveier i tillegg til en rentekompensasjonsordning. Men det motstanderne av nøytenkning åpenbart ikke har fått med seg, er at det fortsatt vil være 1,2 mrd. kr igjen til fylkeskommunal, regional, utvikling. Vi vil sørge for at de pengene i større grad går til det de skal, nemlig til å prioritere bedriftsrettede tiltak.

Regjeringen fornyer også regionalpolitikken ved å føre en mer aktiv storbypolitikk. Storbyene og regionene omkring henger sammen og må arbeide sammen. Derfor styrker vi utviklingsprogrammet for små og mellomstore byer som regional vekstkraft til å omfatte alle typer byregioner, også de store byene.

I arbeidet med å skape en enklere hverdag vil vi lete etter tidstyver. Vi vil fjerne unødvendige prosesser og rutiner som stjeler tid både fra ansatte og innbyggere. Dette er nødvendig både for å sikre bedre offentlige tjenester og for å ruste oss for økte behov i fremtiden. I dette arbeidet er digitalisering viktig. For å forenkle offentlige tjenester

lanserer regjeringen en digitaliseringspakke. Digitaliseringen vil fjerne dobbeltarbeid, frigjøre tid og gjøre offentlige tjenester mer tilgjengelig for innbyggere og næringsliv.

I dette budsjettet sørger vi for digitalisering ved elektronisk tinglysing i Kartverket og ved elektronisk søknad om bostøtte i Husbanken. Dette er viktige prosjekter. For bostøtte vil det innebære at kommunene slipper å bruke 50 000 timer hvert år til å punche data, og 16 millioner papirark vil forsvinne fra Kartverket når dette digitaliseres.

En god forvaltning og en regjerings gjennomføringskraft er avhengig av de ansattes kompetanse og ledernes evne til nettopp å lede. Sterk fagkompetanse og utvikling av de ansattes kompetanse er en nødvendighet for en god forvaltning. Derfor vil regjeringen utvikle nye digitale opplæringsprogrammer og etablere en felles læringsplattform for distribusjon og deling av opplæringsprogrammer.

Når offentlig sektor virker, virker også samfunnet rundt. Derfor må vi stille krav til offentlige virksomheter, f.eks. om hvordan departementer og sektorer samarbeider seg imellom og hvordan de samhandler med andre. Dette er viktig for å gjøre forvaltningen mer effektiv med nødvendig gjennomføringskraft og resultatorientering. Sagt på en annen måte – en forvaltning som legger til rette for gode offentlige tjenester og god saksbehandling, nyter tillit hos innbyggerne. Uten at vi tar vare på denne tilliten, vil vi ikke lykkes med å løse de oppgavene som venter. Derfor må vi tørre å reformere, og vi må tørre å stille spørsmål. Det er det som ligger i at regjeringen vil forandre for å bevare. Vi vil ikke forandre for å forandre, vi vil forandre for å forbedre offentlig sektor.

Vi har startet arbeidet. Resultatene kommer ikke over natten, men ansatte vil merke at de får mer tid til å løse viktige oppgaver, og befolkningen vil merke at de får raskere og bedre hjelp gjennom offentlige tjenester.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Helga Pedersen (A) [12:05:15]: Statsråden nevnte så vidt de ansatte i sitt innlegg. Når vi skal utvikle de kommunale tjenestene i årene som kommer, er penger selvfølgelig viktig, men man får ikke en bedre skole, mer eldreomsorg og gode tjenester hvis vi ikke har gode nok og mange nok ansatte. Vi ser at kommunene allerede sliter med å rekruttere nok lærere, førskolelærere, ingeniører og ikke minst omsorgsarbeidere.

Bare innenfor omsorg vet vi at fram mot 2050 må vi ha omtrent dobbelt så mange ansatte som i dag. Så kan man nok dempe det behovet noe ved å ta i bruk digitale løsninger, velferdsteknologi osv., men man kommer ikke utenom at man trenger mer folk.

Derfor er jeg litt overrasket over at Høyre nå er med på dette angrepet på arbeidslinjen som økt kontantstøtte og redusert barnehagetilbud er. Det vil ikke minst svekke rekrutteringen til alle de tjenestene som kommunesektoren skal tilby. Bekymrer ikke det statsråden?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:06:20]: Svaret på det spørsmålet er nei. Det bekymrer meg ikke at familiene får økt valgfrihet. Denne regjeringen mener at det er viktig.

Det er viktig at familiene får avgjøre i større grad hvordan man ønsker å organisere sin hverdag. Det er ikke slik at innbyggerne bare er tannhjul i et offentlig BNP. Vi er opptatt av at familiene skal ha valgfrihet. Det mener jeg også er viktig for arbeidslinjen.

Det er litt forunderlig at Arbeiderpartiet etter åtte år plutselig gjør arbeidslinjen til sitt viktigste argument og sin viktigste retorikk. Man bør få med seg at Høyre-Fremskrittspartiet-regjeringen, med støtte fra Kristelig Folkeparti og Venstre, senker skattene på lønnsinntekt. Det vil gjøre det mer lønnsomt å jobbe, og særlig for dem med lav inntekt. Men her tror jeg det er viktig at vi har to tanker i hodet samtidig. Vi må sørge for familienes valgfrihet, samtidig som vi gjør det mer lønnsomt å jobbe.

Helga Pedersen (A) [12:07:21]: Det er helt utrolig at statsråden presenterer sitt familieopplegg som mer valgfrihet for barnefamiliene. Man legger inn 199 mill. kr til mer kontantstøtte, og man kutter over 300 mill. kr i barnehagetilbudet i kommunene. Før valget lovte man bedre kvalitet, bemanningsnorm og løpende opptak i barnehagene – alt det har man løpt fra, og barnefamiliene sitter igjen med et dårligere tilbud, dyrere barnehageplasser. I tillegg kutter man det ekstra barnetrygdtillegget i tiltakssonen. Det gir mindre valgfrihet, og det er et løftebrudd fra Høyres side.

I tillegg er dette også et skifte i kommunikasjon på et annet område, fordi før valget var Høyre krystallklare på at arbeidslinjen sto fast, og at det skulle lønne seg å jobbe. Nå stimulerer man veldig valgfriheten til å velge kontantstøtte, men man går systematisk til angrep på kvinners mulighet til å kombinere jobb og familieliv. Dette svekker også rekrutteringen av arbeidskraft – flere tusen årsverk – til både privat og offentlig sektor. Jeg er forundret over at statsråden tar så lett på det.

Statsråd Jan Tore Sanner [12:08:35]: Representanten Helga Pedersen tar veldig sterke ord i sin munn når hun snakker om systematiske angrep på kvinners deltakelse i yrkeslivet.

Retten til barnehageplass står fast. Det er jo ikke slik at barnehageplassene blir dyrere til neste år enn det de er i år, men vi støtter ikke den rød-grønne regjeringens forslag om å senke barnehageprisene ytterligere. Vi tror faktisk at folk med god råd har anledning til å betale 45 kr mer per måned for en barnehageplass til neste år. Jeg skulle gjerne sett at vi sørget for lavere barnehagepris til dem som tjener minst, til dem som har dårligst råd. Det ville være en viktig sosial reform. Der har også Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre og varslet at vi vil sørge for at de med de aller laveste inntektene får lavere barnehagepris.

Så er det slik at regjeringen styrker barnehagene ved å satse mer på kvalitet i barnehagene, og ved at vi også sørger for at de ikke-kommunale barnehagene får bedre vilkår neste år.

Geir S. Toskedal (KrF) [12:09:59]: Boligsituasjonen er jo noe mange er opptatt av, og det har vært en prioritert sak i Høyre. Dessuten trenger jo Norge til stadighet en fornyelse av boligparken. Nå opplever vi imidlertid at mange

ikke kan delta i det å skaffe seg en bolig. Det er mange grunner til det. Det trengs flere boliger; nye familieformer, enslige, innvandrere osv. gjør at vi har et stort behov for boliger. Vi har også høykostområder her i landet som gjør at folk med alminnelig inntekt nesten ikke har råd til å skaffe seg bolig på disse tette bebygde plassene.

Så det er jo en bekymring for dette. Får vi på en måte en slags klassesdeling med dem som ikke kan delta i dette i markedet? Så jeg lurer på hvordan statsråden vil legge til rette for å få flere inn i boligmarkedet?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:11:00]: Det er et godt og viktig spørsmål som berører veldig mange ulike temaer. Mitt utgangspunkt er at vi i Norge har et velfungerende boligmarked. Det blir ofte dramatiske overskrifter når prisene går litt opp, og så blir det dramatiske overskrifter når prisene går litt ned – men i utgangspunktet er markedet velfungerende.

Men vi må sørge for å få til forenklinger i arealplanleggingen og areallovgevingen. Det arbeidet er vi godt i gang med. Det er mange kommuner og byområder som planlegger utbygging, men hvor det hele stopper opp – man må vente – fordi det er innsigelser, og fordi prosjektene blir stoppet. Vi ønsker mindre statlig overstyring.

Så er det viktig å sørge for at vi har god tilrettelegging gjennom infrastrukturen – både i by og med bane. Regjeringen satses mer på kollektivtransport og mer på bane i et godt samarbeid med Kristelig Folkeparti og Venstre. I tillegg er det viktig at vi styrker BSU-ordningen. Det sørger også flertallspartiene for at vi gjør til neste år – sørger for at ungdom kan komme lettere inn på boligmarkedet ved at man sparer over en lengre periode.

Heidi Greni (Sp) [12:12:18]: Etter budsjettavtalen regjeringen har inngått med Kristelig Folkeparti og Venstre, reduseres innbyggertilskuddet til kommunene med 344 mill. kr. Det er begrunnet med et anslag over hvor mye kommunene sparer som følge av at færre vil velge barnehageplass, siden kontantstøtten øker med 1 000 kr i måneden. Kommunens reduserte inntekter blir bare innekket gjennom reduserte utgifter, dersom anslaget slår til – dersom det forventede antall familier velger ikke å ta en barnehageplass framfor å motta kontantstøtte.

Kan statsråden bekrefte at det er foretatt beregninger som viser at reduksjonen i innbyggertilskuddet motsvarer tilsvarende reduksjon i kostnadene til kommunene? Og hvordan vil statsråden følge opp dette ved eventuelle feil i anslagene når det gjelder mindrebruk av barnehageplass? Vil det da bli fulgt opp tett, og vil det bli kompensert f.eks. i revidert nasjonalbudsjett?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:13:25]: Det er ikke noe nytt at det foretas slike beregninger. Slike beregninger foretar Finansdepartementet for regjeringen hvert eneste år. Slike beregninger ble også foretatt i 2012, da den regjeringen som Senterpartiet var en del av, fjernet kontantstøtten for toåringene og økte kontantstøtten for ettåringene. Da ble det også foretatt beregninger hvor man laget et anslag over hvor mange barnehageplasser det ville være

behov for. Det har man også gjort i år, men det sentrale er jo at retten til barnehageplass er en rettighet som foreldrene har, og det er en rettighet som kommunene selvsagt vil følge opp.

Så jeg tror ikke vi skal ta alle bekymringene på forhånd. Veldig mange av innleggene her bærer preg av at man er veldig, veldig bekymret. Vi er opptatt av å sikre gode tjenester i kommunene. Anslag foretar enhver regjering i sine beregninger. Det har man også gjort i denne sammenheng.

André N. Skjelstad (V) [12:14:36]: Medlemmene i komiteen skapte jo litt debatt nå på tampen vedrørende Tynset, og jeg kunne tenke meg å få høre hva statsråden sier om det. For ut fra holdningen til flertallet i komiteen ligger det i hvert fall et tydelig forslag om at lokaliseringen stadfestes – så lenge KS2 og det som er forutsetningen, ligger fast. Så det er vel ikke her noen omkamp om lokaliseringen – noe opposisjonen prøver å så tvil om?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:15:20]: Regjeringen forholder seg til flertallet i Stortinget.

Karin Andersen (SV) [12:15:33]: Jeg merket meg den entusiastiske støtten til prosjektet på Tynset som statsråden nå nettopp kom med.

Jeg merker meg også at statsråden ikke ser at de endringene regjeringen gjør når det gjelder barnehager og kontantstøtter, er beregnet på at kvinner skal være hjemme og menn skal jobbe. Det er en likestillingsvirkning som denne regjeringen sjøl har regnet ut, og som i hvert fall etter SVs mening, er veldig bekymringsfull – ikke bare prinsipielt, men også praktisk for å kunne rekruttere.

Statsråden var også inne på dette med bolig, og han sa han er klar over at han også har medansvar for kommunens Nav. Det var jeg veldig glad for, for der trengs det oppmerksomhet – bl.a. om bolig, som er et annet sentralt virkemiddel for folk som er vanskeligstilte, som trenger bolig. Det er mange ledige tomter som er klare, men som ikke blir bebygget. Det andre er: Tror statsråden at mennesker som er så vanskeligstilte at de må ha hjelp fra Nav for å få bolig, har nytte av BSU?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:16:47]: Nei, og derfor har vi heldigvis ulike virkemidler for å sørge for at ulike grupper kan få seg en bolig – et sted å bo. Det er et engasjement som jeg er helt overbevist om er tverrpolitisk, og som gjelder både oss som sitter på Stortinget, og kommunene. Vi er opptatt av å sørge for at mennesker som sliter, skal ha et sted å bo. Vi er også opptatt av å ha en god bostøtteordning, slik at man kan få støtte innenfor de rammene som er lagt.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Eirik Sivertsen (A) [12:17:45]: Etter å ha hørt statsråd Sanner merker jeg meg at vi har fått en regjering som mener at landets rikeste ikke har råd til å betale så mye i skatt. Men barnehageprisene skal man ikke gjøre noe

med, for småbarnsforeldrene skal ha råd til å betale for barnehagen på det nivået det er i dag.

For Arbeiderpartiet er det viktig at folk faktisk har en reell frihet til å bosette seg der de vil. For å få til det er det viktig for oss å sikre likeverdige levekår og ta ressursene i hele landet i bruk. Folk bosetter seg i hovedsak der de får jobb. Arbeiderpartiet er opptatt av å videreføre det distriktpolitiske løftet vi har gitt. Vi vil styrke den lokale og regionale vekstkraften i områder med lav økonomisk vekst, i områder med lang avstand til større markeder og i områder med ensidig næringsstruktur. For oss er det viktig å sikre kompetansearbeidsplasser som spres utover hele landet.

Vi ønsker oss en åpen økonomi med samfunnsbevisste aktører og et aktivt offentlig engasjement. Vi vil legge til rette for private næringsaktører ved gode rammebetingelser og forutsigbarhet. Men de samfunnsmessige målene er overordnet de bedriftsøkonomiske. For å nå politiske mål vil vi derfor bruke de offentlige styringsredskapene vi har. Dersom det er nødvendig, vil vi bruke internasjonale regelverk og avtaleverk, lover og forskrifter, støtteordninger, konsesjoner, reguleringer og offentlig kjøp, drift og eierskap. Vi ønsker et samspill mellom næringsliv, partene i arbeidslivet, forskere og det offentlige for å utvikle en aktiv norsk næringspolitikk. For oss er det den norske modellen, og det har gitt gode resultater. De siste åtte årene er det skapt 350 000 nye arbeidsplasser i dette landet. To tredjedeler av dem har kommet i privat sektor. Det har den politikken som har vært ført, bidratt til.

Fylkeskommunene har en sentral rolle som pådrivere og initiativtakere for å møte de utfordringene som er knyttet til den regionale utviklingen. Midlene til regional utvikling som fylkeskommunene får over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett, forvaltes av fylkeskommunene selv på bakgrunn av politiske prioriteringer og regionale planer i fylket – utarbeidet i samarbeid med andre regionale og lokale aktører. Kjernen i det regionale utviklingsarbeidet er å fremme en helhetlig og ønsket samfunnsutvikling i egen region. Det velger man å kutte 430 mill. kr i. Så sier man at det viktigste er vei, og så legger man 230 mill. kr av det tilbake i veisatsing. Det blir det mindre penger av, det blir mer statlig overstyring, og det blir mer byråkrati.

Jeg ser at representanten Schou problematiserer at midlene som bevilges over posten, ikke går til næringsutvikling. Ja, det er jo hele hensikten: å gi pengene til fylkeskommunene, slik at de kan bruke dem på det de mener er riktig for å skape lokal vekst. Det betyr at i Finnmark bruker man penger på bransjeprogram for film og støtte til gründertiltak. I Troms er det gått penger til sterkere fagmiljøer, utvikling av industriområder, havnefasiliteter innenfor petroleumsnærings og kartlegging av forekomster av og lønnsomhet ved utvinning i mineralnæringer. Er ikke det infrastruktur? Er ikke det næringsvirksomhet?

I Nordland har man valgt å styrke realfagsutdanningen og ingeniørutdanningen. Er ikke det viktig i Nordland? Vil ikke det bidra til et sterkere næringsliv? Hvordan vet regjeringen at vei er viktigere i Nordland? I Sogn og Fjordane er det brukt betydelige midler på bredbånd, men re-

gjeringen mener at det er infrastrukturen vei som er det viktigste.

I Hordaland gikk faktisk 29 pst. av midlene til infrastrukturtiltak i 2012. Men regjeringen vet bedre, for de kutter posten på statsbudsjettet med 27 pst. og øremerker midler til vei. Akershus brukte midlene på entreprenørskap og innovasjon. Det skulle de ikke ha gjort, fordi fylkesveier er viktigere, ifølge regjeringen.

Fylkene må skynde seg i 2014, fordi regjeringen vil nok med sin handlekraft kutte de regionale utviklingsmidlene helt, når de får et helt år på seg i budsjettarbeidet. Det er Høyre-politikken som Høyre har varslet i disse fire årene, og det er Høyre-politikken som de har gått til valg på. Med den handlekraften de har varslet, regner jeg med at de også har tenkt å holde valgløftene sine.

Så hørte jeg at representanten Njåstad, komitélederen, mener at det ikke er offentlige penger næringslivet etter spør. Det er mulig at det er slik i hjemtraktene til representanten Njåstad, men i Nord-Norge er kapital en mangelvare. Vi har hatt et opplegg med såkornfond, der vi har sagt at staten skal matche krone for krone i det private næringsliv. Det har ikke kommet noen penger fra det private – det er nettopp kapital, støtteordninger til å komme over skranke og etablere en bedrift, som også etterspørres av næringslivet. Det må man ha respekt for, og det må man tenke på når man hindrer fylkeskommunene i å støtte opp under regionale og lokale utviklingstiltak.

Mudassar Kapur (H) [12:22:55]: Det har over mange år blitt bygd for få boliger i Norge. Det har gjort det vanskeligere å komme inn på boligmarkedet for dem som da sto utenfor, og for dem som står utenfor i dag. Vi må ikke la oss forlede til å tro at de siste måneders og ukers nedgang i boligprisene vil løse problemene.

Den rød-grønne regjeringen har ikke levert på dette området, og nå er det på tide med nye ideer og bedre løsninger. Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen er i samarbeid med Kristelig Folkeparti og Venstre rede til å endre kursen bort fra en boligkrise.

Befolkningsveksten i landet er formidabel. Det er ingen overdrivelse å anta at det vil måtte bygges like mange boliger de neste 20–30 årene som de siste 100 år. De siste årene har det likevel blitt bygget 10 000 færre boliger per år enn det som trengs for å møte befolkningsveksten. Det er nemlig slik at boligmangelen ikke har oppstått de siste åtte ukene, men de siste åtte årene.

Arven etter den rød-grønne regjeringen er et stort etterslep i boligbyggingen, overstyring av lokaldemokratiet i byggesaker, og at mennesker nå står utenfor boligmarkedet. De første tegnene på en boligkrise ser man når boligene særlig øker i pris i de store byene. Det gjør det vanskelig for unge og nyetablerte å komme inn på boligmarkedet, og det gjør at det etter hvert blir vanskelig for en del områder å tiltrekke seg arbeidskraft, som igjen betyr at boligmangelen fungerer som en vekstbrems for både næringsliv og arbeidsplasser

Vi har hatt en situasjon der så mange som 22 instanser kan sette en stopper for én boligplan. Der den forrige regjeringen la sin stolthet i statlig overstyring, skal denne

regjeringen gi kommunene anledning til å regulere et tilstrekkelig antall tomter til boligformål. Da må de statlige og fylkeskommunale myndigheters mulighet til å overstyre lokaldemokratiet begrenses. At forvaltning av boligpolitikk nå er samlet i det nye Kommunal- og moderniseringsdepartementet, er en god start.

Videre er en helhetlig areal- og transportplanlegging en viktig forutsetning for boligbygging, og det må bli en større sammenheng mellom hvor vei og bane bygges, og hvor det bygges boliger. I pressområdene som storbyer skal det legges til rette for utbygging av enkel, rask og miljøvennlig transport til nye utbyggingsområder. Satsing på effektive transportløsninger vil åpne flere områder for boligbygging og dermed lette presset på boligmarkedet. Det er også god distriktpolitikk.

De tekniske byggeforskriftene må i samarbeid med byggebransjen forenkles. Statlige myndigheters adgang til å fremme innsigelser som virker hemmende for boligreguleringen og lokal handlefrihet, må begrenses, og innsigelsene samordnes bedre. En styrking på 15 mill. kr fra statsbudsjettet for 2013 til Direktoratet for byggkvalitet vil forsterke arbeidet med forenkling og innovasjon. Elektronisk tinglysing gir raskere prosesser og mindre byråkrati. Høyere tak for BSU gjør yngre bedre i stand til å komme inn i boligmarkedet, og ved å fjerne forslaget fra den forrige regjeringen om den usosiale boligsikten på ekstra bolig kan vi få flere boliger ut i leiemarkedet.

I sin plattform peker regjeringen også på flere andre tiltak som vi skal jobbe med framover: forenkle kravene til utleieboliger, bygge ut flere studentboliger, sørge for gode rammebetingelser for boligbygging, gå igjennom byggeforskriftenes effekt når det gjelder pris og byggeaktivitet for de minste boligene. Dette betyr at vi tar mange riktige skritt i riktig retning gjennom dette budsjettarbeidet, og vi vil ta enda flere riktige skritt i arbeidet som kommer.

Boligprisveksten har vært større enn lønnsveksten. Det har vi lest i flere medier, og det er en realitet. Tilbudet er fortsatt lavere enn etterspørselen. Samtidig har den rød-grønne regjeringen i sin tid hengt etter, men der skal det nå komme en endring. Den nye regjeringen i samarbeid med Kristelig Folkeparti og Venstre skal legge bedre til rette for bygging av flere boliger i framtiden. Jeg minner nok en gang om – også for resten av debatten – at noen av de problemene som den forrige regjeringen påpeker, ikke har oppstått de siste åtte ukene, men de siste åtte årene.

Stine Renate Håheim (A) [12:28:00]: Da passet det godt at forrige taler var inne på boligpolitikk, for det er en av de viktige pilarene i velferdspolitikken.

Jeg har lyst til å si at norsk boligpolitikk i all hovedsak har vært vellykket. De fleste bor i egen bolig, og vi har en av verdens høyeste boligstandarder.

Men et høyt prisnivå har gjort terskelen for å komme inn på boligmarkedet unødvendig høy for noen. Derfor økte den rød-grønne regjeringen bostøtten, vi økte lånerrammene til Husbanken ved flere anledninger, flere unge og vanskeligstilte har fått startlån, og det er nå bygget 100 000 kommunale boliger.

Det viktigste for Arbeiderpartiet i boligpolitikken er at

vi må bygge mer. Vi trenger en stat og kommune som tar et større ansvar, vi ønsker oss en mer aktiv og koordinert stat og fremmer bl.a. forslag om en forsterket innsats for flere boliger i Fornebuområdet i denne innstillingen. Jeg registrerer at Høyre snakker om nye ideer og bedre løsninger, men stemmer vårt forslag ned i dag. Så vil vi trappe opp innsatsen på studentboliger. Vi vil opp mot 3 000 nye studentboliger i året, for studentboliger er som et kindereg: Det bidrar til studentvelferd, til lik rett til utdanning og demper prisen på andre utleieboliger. Det er tre gode ting på en gang.

Så er vi opptatt av å gjøre det enklere å bygge. I vår regjeringstid endret vi bl.a. våtromsnormen og fjernet søknadplikten for enkle tiltak på egen eiendom. Direktoratet for byggkvalitet gjør mye for forenkling og digitalisering, og vi går derfor imot regjeringens forslag til kutt til dette viktige arbeidet.

Men forenkling må ikke gå på bekostning av kvalitet. Arbeiderpartiet er opptatt av å bygge for framtiden. Er det noe vi har lært av historien, er det nemlig at framtiden kommer uansett. Vi holder derfor fast ved klimakravene til bolig og målsettingen om at det skal bygges passivhus i 2015 og nesten null-energibygg i 2020. Vi står også fast på krav til tilgjengelighet, for det handler om at alle skal ha frihet til selv å velge hvor de vil bo.

Så må vi fortsette med den innsatsen som er gjort med en sosial boligpolitikk. Det boligsosiale arbeidet ble styrket under den rød-grønne regjeringen, og vi varslet bl.a. at vi i 2014 ville komme tilbake med en boligsosial strategi. Arbeiderpartiet mener det er viktig at dette arbeidet videreføres, særlig sett i lys av regjeringen Solbergs forslag om en ytterligere renteøkning i Husbanken. Husbanken er et av våre viktigste politiske verktøy i boligpolitikken. Aldri før har så mange mottatt startlån fra Husbanken. Det er derfor urovekkende at regjeringen i tilleggspolisjonen viser en manglende vilje til å øke Husbankens låneramme.

Så registrerer jeg at de blå-blå har vannet ut ambisjonene på boligområdet. De gikk høyt på banen i valgkampen når det gjaldt egenkapitalkravet, som representanten Michael Tetzschner så friskt omtalte som et «masseødeleggesvåpen» i Stortinget rett før sommeren. Nå har pipa fått en helt annen tone, og de borgerlige partiene har løpt fra sine valgløfter.

Vi er mange i denne sal som vet at forhandlinger kan være vanskelig – særlig hvis man er uenig om noe. Men forhandlinger burde jammen meg være enklere når man i utgangspunktet er hjertens enig. Det var de borgerlige partiene før valgkampen. De fikk rent flertall på Stortinget, sikkert takket være bl.a. unge mennesker som stemte på dem fordi de hadde fått et konkret løfte. Et av disse løftene er nå blitt til et brev til Finansilsynet hvor finansministeren ber om at dagens politikk med fleksibel praktisering videreføres. Jeg kaller det manglende gjennomføringskraft. Byggenæringen kaller det med rette

«en hån mot alle de unge som har stemt borgerlig fordi de trenger et sted å bo».

Da blir det en fattig trøst at regjeringen øker BSU-grensen. En økning når bare noen få og overhodet ikke de van-

skeligstilte. I 2009 var det bare 11 pst. av målgruppen som utnyttet ordningen fullt ut.

Arbeiderpartiet mener det er klokere å investere i Husbanken og andre ordninger som virkelig når de unge som trenger det, og de som er vanskeligstilte. Men jeg registrerer at også på dette området prioriterer regjeringen en politikk til de som har mest fra før, og det fører til økte forskjeller.

Frank J. Jenssen (H) [12:33:25]: Kommunene er en grunnmur i det norske demokratiet. Høyre har som utgangspunkt at kommunen i bunn og grunn er en sammenlutning av innbyggere som går sammen om å løse viktige oppgaver i fellesskap. Det er innbyggerne i fellesskap som avgir makt til kommunestyret, på samme måte som innbyggerne i fellesskap avgir makt til Stortinget. Kommunene er derfor ingen underavdeling av staten – selv om det ofte kan høres sånn ut i debatter og mange nok opplever statlige vedtak på det viset.

Høyre og Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen mener flere beslutninger må kunne fattes lokalt. Man kan gjerne skryte av at det er mindre øremerking av de kommunale inntektene enn det var før. Problemet er at det lokale handlingsrommet over tid innskrenkes likevel – om ikke gjennom formell øremerking av penger, så gjennom detaljert styring i lovverk, retningslinjer, innsigelser og statlige tilsyn. Høyre mener vi må kunne vise større tillit til grunnmuren i demokratiet vårt – både til lokale folkevalgte og til de innbyggerne som setter sammen sitt eget kommunestyre.

Norske kommuner er på sitt beste når velferdstilbudene til innbyggerne kan settes sammen slik som de passer best lokalt, når kommunen selv tar ansvar for å satse på læreren og kvalitet i undervisningen og ikke bare sørger for gode skolebygg, og når kommunen selv kan ha større styring på utviklingen av eget lokalsamfunn.

Det er fordi vi har tillit til innbyggerne og lokaldemokratiet at Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen varsler større frihet for kommunene i bl.a. arealpolitikken. Et samfunn med tillit mennesker imellom må begynne med at vi våger å vise tillit. Jo mer mistillit, jo mer mistillit og mistanke får du tilbake. Men jo mer tillit, jo mer tillit og samarbeid får du tilbake. Sånn er det også i forholdet mellom stat og kommune.

Det er mer som bygger tillit. Tydelighet og forutsigbarhet bygger tillit. Flertallet i komiteen, herunder Høyre, er f.eks. tydelig på at selv om det økonomiske opplegget for kommunene i 2014 er godt – de frie inntektene øker faktisk samlet sett, sammenlignet med Stoltenberg II-regjeringen – er det likevel ikke tvil om at veldig mye av veksten fortsatt går med til å dekke opp kostnader som ikke øker kvaliteten på tjenestene. Det vil fortsatt være nødvendig å prioritere mellom gode formål og å effektivisere kommunale tjenester. Dette har vært tilfellet også de siste årene, under den rød-grønne regjeringen.

KS sier det slik i en rapport fra oktober i år – jeg siterer den aller første setningen i rapporten, den er gjengitt av meg tidligere også:

«Tross realvekst i kommunesektorens frie inntek-

ter de siste årene har ikke inntektsveksten gitt større handlingsrom for kommunepolitikkerne.»

KS presenterte nylig også en fersk undersøkelse blant norske rådmenn som viser at nesten 60 pst. av dem melder om et mer krevende budsjettarbeid i år enn i fjor.

De rød-grønne partiene har imidlertid de siste årene vært mest opptatt av å gi en skjønning av egen innsats og en svartmaling av andre partier som det ikke har vært grunnlag for – verken før eller nå. De rød-grønnes skremselsbilder fra valgkampen er gjort til skamme når vi nå sitter på fasiten for det økonomiske opplegget for 2014, nemlig et godt, robust og forutsigbart opplegg for kommunesektoren.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringens statsbudsjett innebærer også andre viktige prioriteringer som betyr noe i hverdagen for folk i Norge, eksempelvis at det legges til rette for at kommunene kan etablere over 500 ekstra hel-døgns omsorgsplasser i kommunene, og at kommunene får styrket evnen til å tilby videreutdanning, slik at over 3 000 lærere og skoleledere kan starte videreutdanning fra høsten 2014. I går fikk vi bekreftet viktigheten av dette, gjennom PISA-undersøkelsen. Fylkeskommunene får en betydelig økning i midlene til fylkesveier, gjennom både 780 mill. kr i økte midler sammenlignet med 2013 og gjennom at rentekompensasjonsordningen videreføres.

Tillit til lokalsamfunn, forutsigbarhet i økonomien og evne til å prioritere tiltak som trygger hverdagen for eldre, sikrer en bedre skole for ungene våre og investerer i verdiskaping og infrastruktur, viser at denne regjeringen leverer en politikk som styrker Norges bærekraft og sikrer velferden for den enkelte.

Folket ga Stortinget et nytt flertall. Vi skal bruke den tilliten til å føre en tillitspolitikk tilbake, ved at vi lar kommunene og innbyggerne sammen få større muligheter til selv å finne de gode løsningene for velferdstilbud, til å utvikle en skole med mer kunnskap og til å bygge bedre veier og lokalsamfunn. Da må vi også snu trenden med mer statlig overstyring.

Stein Erik Lauvås (A) [12:38:22]: Det er vel for så vidt riktig å starte med å si at det er mye bra i forslaget som vi har til debatt og behandling her i dag. Denne innstillingen favner over et viktig område, og den har mye i seg som går direkte på grunnlaget for velferdstjenester som kommunene skal gi sine innbyggere i by og bygd.

Men det fins flere endringer som Høyre og Fremskrittspartiet med Kristelig Folkeparti og Venstre som støttepartier har gjort, som fortjener en smule oppmerksomhet. Kommunene melder faktisk om trangere rammer som en følge av de endringer og trekk i kommunerammen som den nye regjeringen foreslår, og som Kristelig Folkeparti og Venstre støtter. Dette står overhodet ikke i stil med hva kommunalminister Sanner har uttrykt – han lovet ikke å kutte i rammene for kommunene. Det er jo ikke mange uker siden vi kunne lese om det i Kommunal Rapport. Dette kan man ikke si er en god start overfor kommunene, som er avhengig av i hvert fall en viss langsiktighet i sin planlegging for å kunne drive effektivt og gi de gode tjenestene.

Et eksempel, som vi har hørt her tidligere, er at man

legger inn 199 mill. kr i økt kontantstøtte, men trekker kommunene med hele 344 mill. kr. Kommunene melder at så mye penger tror de ikke at de sparer på at det blir noen færre barn i barnehagene. Anslaget for hvor mye kommunene sparer på at regjeringen, Kristelig Folkeparti og Venstre kutter ut frukt- og grøntordningen i skolen, kutter to årlige barnehageopptak og avvikler kulturskoletime er heller ikke, etter manges syn, i samsvar med de faktiske forhold. Det er jo slik at f.eks. tre barn færre i en barnehage fører ikke automatisk til at kommunen f.eks. kan si opp en barnehageansatt.

Så varslet den nye regjeringen at man skulle satse på rusomsorg i kommunene. Det var mange glad for. Så viste det seg at man ikke legger inn noen friske penger i denne satsingen, men trekker kommunene i rammen. Og den regjeringen som skulle gi kommunestyrene mer frihet og mindre byråkrati, gjør nå det stikk motsatte, og de gjør det ved første mulighet. Å trekke i rammer for så å øremerke de samme pengene gir, etter hva jeg forstår, mindre frihet til kommunestyrene, ikke mer – det er mulig man må være medlem av Høyres sentralstyre for å skjønne det annerledes.

Å innføre søknadssystemer for disse øremerkede midlene er jo heller ikke å kutte i byråkrati. Det er snarere det stikk motsatte og vil ikke føre til at kommunene får en bedre og mer langsiktig satsing på områdene rus og psykiatri.

Det skapes nå heller en stor usikkerhet i kommunene om hvor mye den enkelte kommune faktisk vil få til sitt arbeid innenfor disse feltene. Noen vil få mer, og noen vil antakelig få mindre. Får man mindre, må man som kommunestyremedlem kutte på andre velferdsområder.

Så ser vi at regjeringen kutter sterkt i muligheten for kommuner og fylkeskommuner til å drive næringsutvikling. Dette rimer jo heller ikke med det vi hørte i valgkampen om å forsterke satsingen på arbeidsplasser og utvikling av disse også i Distrikts-Norge.

De omfordelingene som Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre nå velger å gjennomføre, tar ikke våre gode fellesskapsløsninger videre. Det er mer et tilbaketog på mange av de områdene som disse partiene lovet velgerne å prioritere dersom de fikk regjeringsmakt – nå har de fått det. Og som et varsel til de kommunene som er skattesvake, bør man merke seg omtalen fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre om endret inntektssystem i innstillingen. Her bør ordførere og økonomiansvarlige i kommunene sette på kalkulatoren sin først som sist. En slik omlegging vil føre til at vi vil få mange tapere og få vinnere blant kommunene. I mitt eget hjemfylke, Østfold, vil samtlige kommuner tape penger på en omlegging slik det nå varsles i innstillingen, og slik som ble diskutert og debattert i valgkampen før stortingsvalget.

Bjørn Lødemel (H) [12:43:01]: Det var veldig til pessimisme frå føregåande talar.

Uansett: Eg tykkjer det er godt å kome i gang med første budsjettdebatt i kommunal- og forvaltningskomiteen i denne perioden. Det har vore ei hektisk tid for alle og mykje nytt. Eg må innrømme at det har vore ekstra spenn-

ande og interessant å setje seg inn i mange nye saker og ikkje minst vere ein del av eit parti som no er i regjering.

Det har vore ein god tone i komiteen, og vi har hatt eit godt samarbeid med våre departement. Eg vil også gje ros til komitéleiaren for god leining av komiteen og er sjølvsagt svært glad for at vi skal vedta eit budsjett som viser ei ny retning på mange politikkområde.

I det budsjettet vi skal vedta i dag, er det mange gode signal om ei omfattande demokratireform. Høgre har i alle år vore ein sterk pådrivar for å styrkje lokaldemokratiet og den private eigedomsretten. Ein viktig del av dette er å overføre makt og ansvar nedover i systemet og ned på grasrota, for å bruke eit folkeleg uttrykk. Det betyr i praksis at både lokaldemokrati og grunneigarar får større råderett og større ansvar.

I regjeringsplattforma blir det vist til at regjeringspartia vil delegere og desentralisere meir ansvar og fleire oppgåver til kommunane, og ein vil redusere Fylkesmannen si moglegheit til å overprøve folkevalde sitt skjønn ved å avgrense oppgåvene til legalitetskontroll og klagehandsaming.

Eit konkret døme på ei slik sak finn vi i Flora kommune i Sogn og Fjordane, der ein privat utbyggjar ønskte å bygge tre hytter ved Endestadvatnet. Reguleringsplanen blei utarbeidd i samsvar med dei kommunale retningslinjene for dette området, og det var ingen nabo- og utbyggingsutvalet i Flora kommune hadde ved fleire høve samrøystes støtta reguleringsplanen, og kommunen vedtok samrøystes planen den 16. juni 2009. Etter at Fylkesmannen hadde kome med motsegn, forkasta Miljøverndepartementet planen etter to års handsamingstid.

Dette er eit godt døme på ei sak som kunne ha vore stoppa etter eit samrøystes vedtak i bystyret, utan innblanding av statlege styresmakter.

I regjeringsplattforma blir det også vist til at kommunane skal tilleggjast avgjerande vekt i saker om nasjonalparkar og verneområde, og at dei skal ha større sjølvråderett i strandsona. Regjeringa ønskjer også å gje kommunane forvaltningsansvaret innanfor lokale verneområde og prøve ut ulike modellar med grunneigarstyrt forvaltning av verneområde.

Ei av den raud-grøne regjeringa sine fanesaker var såkalla lokal forvaltning av verneområde. Dette skulle gje dei kommunane som har nasjonalparkar, eit verktøy til å vere med på å forvalte desse områda i sin kommune. Den såkalla lokale forvaltninga har blitt ein stor nedtur for mange kommunar. Etter ein årelang dragkamp mellom sentrale styresmakter på den eine sida og kommunar og grunneigarar på den andre sida har omgrepet «lokal forvaltning» blitt meir og meir pulverisert. Dette gjeld ikkje minst i spørsmålet om bruk og vern og når det gjeld næringsutvikling i verneområde.

Eit godt døme på statleg overstyring skjedde 4. juli 2013, då Miljøverndepartementet overprøvde eit soleklart fleirtal i Nasjonalparkstyret i Reinheimen og tildelte Lom forvaltningsknutepunktet for nasjonalparken i staden for Lesja.

Ei anna sak som også handlar om nasjonalparkstyre,

gjeld Skarvan og Roltdalen nasjonalpark. I styret sit ordførarane frå dei fire kommunane i nasjonalparken, to representantar for fylkestinga og tre representantar for Sametinget. Det er ingen representantar for grunneigarane eller dei som har bruksrettar i dette området.

Dette burde vere ei enkel sak å gjere noko med. Å inkludere ein representant for grunneigarane i eit nasjonalparkstyre ville skape større respekt og legitimitet til forvaltninga av nasjonalparken, og dette bør det, etter mitt syn, gjerast noko med.

Eg er også glad for at regjeringa vil prøve ut ulike modellar for grunneigarstyrt forvaltning. Vi har sett at staten har store problem med å ta seg av dei nasjonalparkane som er oppretta, og at det ikkje eingong har blitt laga forvaltningsplanar for alle.

På den andre sida har vi velorganiserte grunneigarlag, t.d. i Valdres, som har søkt om å få prøve ut ein modell for grunneigarstyrt forvaltning, den såkalla Fullsenn-modellen. Dette ser svært spennande ut og bør bli ein av dei modellane ein prøver ut når ein skal lage eit prøveprosjekt på dette.

Som samepolisk talsmann i Høgre er eg glad for at regjeringa og samarbeidspartia i innstillinga viser til at det er viktig å ta vare på samisk språk, kultur og tradisjon, og at ein vil utvikle samisk næringsliv og reiseliv som er knytt til samisk kultur og dei samiske næringane. Dette blir det spennande å følgje opp i framtida.

Det å ta lokaldemokratiet og grunneigarane på alvor er både viktig og framtidsretta. Eg er svært glad for at det i regjeringsplattforma er så mange klare og gode formuleringar for ein ny politikk på dette viktige området, og eg håpar at mange andre parti også vil slutte seg til dette etter kvart som det blir presentert.

Rigmor Aasrud (A) [12:48:09]: Å bidra til at barn får en god start i livet er noe av det viktigste vi kan gjøre. En god barndom varer hele livet.

Barnehagereformen har vært den største og viktigste reformen i det norske velferdssamfunnet de siste ti årene. Et trygt barnehagetilbud betyr at barn kan oppleve lek, sosialisering og mestring sammen med jevnaldrende, samtidig som foreldrene kan kombinere arbeid og omsorg.

Regjeringen Stoltenberg finansierte tidenes utbygging av barnehageplasser, og norske kommuner har selv – eller i samarbeid med private – bygd barnehager for å dekke de behovene småbarnsforeldre har hatt for plasser.

Barnehageforliket er oppfylt, men 1. september er blitt en krevende dato for mange småbarnsforeldre. Mange som har barn født etter den datoen, vil ha plass, og Stoltenberg-regjeringens forslag om å finansiere flere nye barnehageplasser ville gitt mange tusen nye barnehager. Nå fjernes bevilgningen og dermed også plassene – ikke bare bevilgningen til nye plasser, det kuttes også i bevilgningen til eksisterende plasser. Forskjellen mellom Stoltenberg-regjeringen og Solberg-regjeringen er mer enn 7 000 plasser. Penger brukes for å finansiere økt kontantstøtte og økt tilskudd til private barnehager. Samtidig hører vi at færre barnehageplasser gir økt valgfrihet. Ja, det er her vi ser en tydelig retningsforskjell.

Det har ikke manglet på negative beskrivelser fra dagens regjeringspartier av et system som ikke gir ettåringer født etter 1. september rett til barnehageplass. I debatten her i salen har forklaringen variert, men det vi nå skjønner, er at kommunene skal gjennomføre rullerende opptak, selv om vi har hørt forskjellige definisjoner her i salen. Men det vi hører, er at det trengs utredninger og kunnskapsinnhenting. Men kunnskapen fins, og det vi kan registrere, er at det som før valget var et løfte om gjennomføringskraft, er blitt erstattet av behov for flere utredninger.

I barnehagemeldingen står det at omtrent alle kommuner har løpende opptak. Ja, de fleste barnehager tar selv-sagt opp barn når det er ledig plass, også barn som ikke har den nødvendige retten. Men det har faktisk vært en nedgang i antall barn som er i barnehage, og som ikke har barnehagerett, fra 2010 til 2012, og det skyldes at det er for få plasser. Derfor er det feil å kutte bevilgningen til over 7 000 barnehageplasser for å finansiere kontantstøtte og skattelette. Det betyr færre barnehager neste år, mindre valgfrihet for foreldrene og mindre muligheter for kommunene til å gi sine innbyggere det de etterspør. La meg minne om at barnehager er en av de tjenestene som innbyggerne er mest fornøyd med i kommunesektoren.

I barnehagemeldingen vises det til at andelen ettåringer i barnehager uten rett til plass er høyest i de rikeste kommunene. Meldingen viser også at det er barn fra familier med lav inntekt og utdanning som bruker barnehagene minst. Derfor gir kuttet i barnehageplasser kombinert med høyere betaling økte forskjeller mellom barn, økte forskjeller mellom familier og økte forskjeller mellom kommuner.

Kommunene representerer grunnmuren i kulturtilbudet, sammen med en rekke frivillige lag og foreninger. I Kulturloftet III var det den lokale kulturen som skulle prioriteres. Dessverre er det sånn at det er store forskjeller på hvem som deltar i kulturaktiviteter. Selv om kommunene legger til rette for et mangfoldig tilbud i kulturskolene, er det mange som aldri får muligheten til å prøve seg. Også her ser vi at sosiale skillelinjer er utslagsgivende for hvem som får delta på hva. Derfor er kulturskolen så viktig, og derfor er den foreslåtte kulturskoletimen så viktig. I den får alle barn muligheten til å prøve seg på forskjellige kulturuttrykk, bli nysgjerrige og la seg inspirere. På den måten kan sosiale forskjeller reduseres, og alle barn gis større mulighet til utfoldelse, kreativitet og skaperglede. Derfor er det så synd at barna fratras denne muligheten nå som regjeringen avlyser Kulturloftet og kutter ut kulturskoletimen.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Jan Böhler (A) [12:53:21]: En viktig del av utviklingen av storbyene er områdesatsingene som med ulik profil har vært bygd opp i Oslo, Bergen, Trondheim og Drammen for å bekjempe forskjeller, unngå forfall og fremme integrering og bedre miljø. Midlene til f.eks. Groruddalsatsingen har kommet fra ulike kapitler og samleposter i seks forskjellige departementer samt Oslo kommune og

flere bydelar, og det har vært vanskelig noen ganger å se og planlegge den samlede innsatsen på en god måte.

For å få til en bedre koordinering og helhet er det positivt at Miljødepartementets kapitler og ressurser til dette formålet nå flyttes til Kommunal- og regionaldepartementet. Det som ikke er positivt, er at man samtidig reduserer dette kapitlet fra 47 til 42 mill. kr i tilleggsproposisjonen fra den nye regjeringen og bl.a. derfor reduserer den andelen av de midlene som går til den nye indre øst-satsingen fra 4 til 3 mill. kr.

Det er ikke sagt noe om Kommunal- og regionaldepartementets tidligere egne midler til områdesatsing i Grorudalen og i andre byer under kap. 581 Bolig og bomiljøtiltak i den nye regjeringens tilleggsproposisjon, og da forutsetter jeg at man vil gå videre med den tildelingen av de midlene som er beskrevet i Stoltenberg-regjeringens statsbudsjett under post 74 i kapitlet om Bolig- og bomiljøtiltak, der det fordeles 59 mill. kr til de ulike satsingene.

Det er også slik at det ligger viktige midler til områdesatsingene i Kunnskapsdepartementets budsjettforslag, i Barne- og likestillingsdepartementets opprinnelige budsjettforslag, der bl.a. gratis kjernetid ligger, i Helsedepartementets forslag, der det ligger folkehelseiltak, og i Samferdselsdepartementets budsjett, der det ligger mange viktige samferdselsprosjekter som angår disse områdene. Ingen av disse delene i de andre budsjettene som angår områdesatsingene, er omtalt i den nye regjeringens tilleggsproposisjon, og da regner jeg med at det er en selvfølge at man går videre med dem slik de er beskrevet i Stoltenberg-regjeringens budsjettforslag. Men det handler om tildeling under samleposter i ulike budsjetter, slik at det er tildelinger som skal gjøres underveis til neste år, og det er viktig at regjeringen har oppmerksomhet om det for at det skal skje. Så jeg vil sterkt oppfordre regjeringen til å sørge for en god koordinering og ledelse av arbeidet med områdesatsingene nå som Miljødepartementets rolle fases ut og det blir nye strukturer i det.

Jeg vil også oppfordre til at man skaper forutsigbarhet og langsiktighet ved nå tidlig å forhandle om en forlengelse av satsingene der etter hvert den første delen fases ut, slik at man kan planlegge videre.

Bjørn Lødemel (H) [12:56:38]: Noreg er eit land med store variasjonar og rikt mangfald, og gjennom ein aktiv regional- og distriktpolitikk kan ein ta vare på og vidareutvikle dette mangfaldet. Omfordeling av offentlege midlar til målretta og kraftig satsing på samferdsle er eit av dei viktigaste tiltaka for å få til dette.

Noreg er også eit langstrekt land, og ein stor del av den konkurranseutsette industrien er lokalisert utanfor dei store byane. Det er viktig å redusere avstandsulempene og transportkostnadane gjennom ei storstilt satsing på samferdsle og auka satsing på annan infrastruktur.

Det er svært gledelig å sjå at regjeringa allereie har levert på dette området. Vidareføring av rentekompensasjonsordninga og auka løyvingar til fylkesveggar har ført til at optimismen har kome tilbake for dei som ventar på viktige samferdsleprosjekt.

Det ser vi ikkje minst i desse dagane når fylkespoli-

tikarane skal gjere sine prioriteringar i dei regionale vegplanane. Regjeringa får skryt for ei satsing på fylkesvegane, og det same gjeld auka løyvingar til riksveggar og planleggingsmidlar til nye samferdsleprosjekt.

Det er også eit viktig signal om at regjeringa vil leggje til rette for vekst i heile landet, og at ein vil styrkje vekstkrafta der ho er. Det vil gje eit godt grunnlag for gode levekår i alle delar av landet.

Skal ein klare dette, er det viktig å ha eit næringsliv som er i stand til å ta vare på og skape nye og lønsame arbeidsplassar. Det viktigaste verkemiddelet for å sikre vekstkraftige regionar og vekst i heile landet er innovasjon og entreprenørskap, vekstfremjande skattelettar og auka løyvingar til infrastruktur.

Regjeringa sin nye regionalpolitikk, der storbyane, regionane og distrikta omkring utviklar eit sterkare samspel til felles beste, vil setje fart i næringsutviklinga i alle delane av landet. Eit slikt samspel vil skape positive ringverknader. Til forskjell frå dei tidlegare raud-grøne regjeringane som heller skapte motsetningar mellom byane og distrikta, vil denne regjeringa gjere det motsette. «By og land – hand i hand» vil vere eit godt motto for dette.

Denne regjeringa ønskjer å endre bruken av regionale utviklingsmidlar frå arbeidskrevjande og byråkratiske ordningar, der ein stor del av midlane går til administrasjon, til meir målretta tiltak inn mot bedriftene. Det er bra. Det vil bli eit viktig tiltak framover bl.a. for å skape rom for kraftig satsing på samferdsle og annan infrastruktur. Ein føreset sjølvsagt at ei slik omlegging av løyvingane til regionale utviklingsmidlar også fører til at administrasjonen i fylkeskommunane blir tilpassa framtidige oppgåver og nye prioriteringar.

Geir S. Toskedal (KrF) [12:59:37]: Nå har vi hatt en forholdsvis lang debatt, og vi har hørt mye om både rød-grønt og blått. Hele fargeskrinet blir tatt i bruk når vi kommer med gulfargen, men likevel ender det ut i svart og hvitt. Det er en artig metafor å tenke litt på.

Jeg har lyst til å kaste blikket framover, se langt, for nå har vi anledning til å reise en politisk sak som kan få betydning i tiår videre, nemlig kommunereformen. Vi er klar over at det er en komplisert sak. Det har vært prøvd før, og det er mye erfaring, vi vet hva som har skjedd i Danmark, vi kjenner til hva som har vært forsøkt i vårt eget land. Men nå har vi altså anledning til å foreta en nasjonal dugnad – forholdsvis tverrpolitisk. Og det er mitt poeng. For historien bærer vi med oss – om de forskjellige skipreidene, høvdingriker, om bispegods og alt som har ført til den historien vi har. Så har vi alle de nye behovene nå med kraftkommuner, med havnespørsmål, med elektrisitetselskap, med kraftutvinning, med lufthavner, det er spleiselag og IKS-selskap innen både næringsliv og andre samfunnstjenester. Nå må vi kunne gå sammen og se på hva som er det beste for innbyggerne.

Dette er også et slag for å få slutt på politikerforakt. Her har vi tverrpolitisk en anledning til å gjøre en nasjonal dugnad for å få på plass nye strukturer i landet vårt, sett helt fra departement og direktorat via fylkesmenn og fylkeskommuner og ned til den enkelte kommune. Jeg har lyst til å

bruke innlegget mitt til å oppfordre alle partier til å gå sammen om å få dette til. Arbeiderpartiet sitter på en betydelig kompetanse – de har prøvd, de har hatt noen føringer på dette før og har erfaring og vil ha mye å bidra med i diskusjonen videre. Vi i Kristelig Folkeparti håper på – igjen – å være i sentrum og kunne bidra til en god prosess.

Jeg har også lyst til å si til Høyre og Fremskrittspartiet: Jeg har f.eks. observert at i IKS-selskap, har det blitt sagt, kan vi ikke ha politikere, vi må ha mer profesjonelle inn. Men likevel sier en nå at det er problemer med IKS-selskap, fordi det er underskudd av demokrati. Vi må samle oss i argumentasjonen og i begrepsverdenen videre, alt fra de røde til de blå, slik at vi kan få en reform som står seg i flere tiår.

Det var et forsøk på en oppfordring om å få til en god tverrpolitisk prosess med resultat innen fire år.

Lise Christoffersen (A) [13:02:39]: I St.meld. nr. 31 for 2006–2007 om en åpen, trygg og skapende hovedstadsregion omtalte Stoltenberg II-regjeringa områdesatsinga i Groruddalen og Søndre Nordstrand et avtalebasert spleiselag mellom stat og kommune. Formålet er en langsiktig satsing for bærekraftig utvikling, bedre livskvalitet og gode levekår. Områdesatsing skjer lokalt, men ivaretar også viktige nasjonale mål. Følgeevalueringa fra 2011 viste gode resultater. De gode erfaringene har gjort at flere bydeler nå er med.

Det er ingen hemmelighet at byområder med høy innvandrerandel også har de største levekårsutfordringene. De positive resultatene fra Groruddalen ble derfor vektlagt da Kaldheim-utvalget i 2011 la fram sin innstilling for bedre integrering. De foreslo å prøve ut flere modeller for områdesatsing i flere byer. Stoltenberg II-regjeringa fulgte opp. Fra og med 2011 kom det penger til områdesatsing i Årstad i Bergen og i 2012 til Saupstad-Kolstad i Trondheim.

Min hjemkommune, Drammen, er innvandrerby nr. 2 i Norge. 25 pst. har innvandrerbakgrunn. Vi har klare levekårsforskjeller. Fjell, der innvandrerandelen er høyest, peker seg ut som en opplagt kandidat for neste områdesatsing. Ja, egentlig burde det vært Drammens tur for lenge siden. Nevnte Kaldheim er til og med blitt rådmann i byen, så forutsetningene for å lykkes, skulle være de aller beste. Stor var derfor gleden da Stoltenberg II i sommer signaliserte at nå står endelig Drammen for tur. 15 mill. kr var satt av i oppstartsåret, 2014. Med et tilsvarende bidrag fra kommunen lå alt til rette for å komme raskt i gang. Kommunen har god oversikt over hvor skoen trykker mest. Det fins aktive borettslag som er nyttige samarbeidspartnere.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringens omkved i denne budsjettbehandlingen er at de har hatt for liten tid til å sette sitt preg på budsjettet, men noe rakk de, det viktigste, antakelig, som bl.a. var å kutte den nye områdesatsinga i Drammen med mer enn halvparten. Av de 15 millionene er det bare 7 igjen. Betyr det at den blå-blå regjeringa ikke ser betydninga av områdesatsing? Er det et forvarsel om at flere kutt vil komme også i de andre byene? Uansett er det skikkelig dårlig gjort overfor Drammen og Drammens innbyggere. Det er småpenger i den store sammenheng, men det betyr mye lokalt. Drammen har en ordfø-

rer fra Høyre som i lokale medier har forsøkt seg på noen partiløje bortforklaringer, uten at det lød særlig troverdig. Høyre har til og med parlamentarisk leder fra Drammen. Men jeg må si at jeg er spesielt skuffet over Kristelig Folkeparti og Venstre, som har gått med på dette kuttet. Kanskje det er en glipp, jeg vet ikke, men jeg håper virkelig at de kan bidra til å rette opp dette ved neste korsvei.

Line Henriette Hjemdal hadde her overtatt presidentplassen.

Hege Haukeland Liadal (A) [13:05:57]: For oss i Arbeiderpartiet er det et politisk mål å gi gode kulturopplevelser i alle kommuner. Våre kulturloft har sørget for milliarder av kroner til kultur og frivillighet i hele landet. Dette har vært en god investering. Vi har gjennomført Kulturloftet 1, vi har gjennomført Kulturloftet 2, og regjeringen arvet Kulturloftet 3, men sa fra seg arven.

I alle de tre kulturloftene har bibliotekene våre hatt en strategisk plass og vært en ressurs som sammen med kommunene er en arena for mye mer enn leselyst. Gjennom kulturloftene kunne vi motivere og utvikle robuste omstillingsdyktige biblioteker som er verd å bruke i alle nærmiljøer.

Nå ser vi at kommuner i Norge ruster seg annerledes. Karmøy kommune i Rogaland er et eksempel på det. I disse dager planlegger politikerne fra Høyre og Fremskrittspartiet å legge ned bibliotek på Åkra, et tettsted med nærmere 12 000 mennesker som sokner til dette biblioteket. Det oppleves som en tvangssammenslåing av en tjeneste, og innbyggerne går i fakkeltog.

Vår nye statsråd Widvey er fra denne kommunen. Jeg håper hun tør å ta utfordringen når hun neste gang sier at bibliotek er et satsingsområde for regjeringa, og at det er en viktig ressurs ute i kommunene våre. Nok en gang mener jeg at det er en stor forskjell på hva som blir sagt, og hva som blir gjort.

Odd Omland (A) [13:07:49]: Den rød-grønne regjeringa styrket kommuneøkonomien gjennom åtte år, og jeg husker godt situasjonen med årlige kutt før den rød-grønne regjeringa overtok i 2005. Jeg frykter en gjentakelse fra tida før 2005.

Fra denne talerstolen har vi hørt at representanter fra Høyre–Fremskrittsparti-regjeringa har gitt uttrykk for at de har styrket kommuneøkonomien. Men medfører det riktighet? I Fævennen av 27. november leser en følgende: «Ny regjering gir nye kutt». Ifølge foreløpige beregninger fra KS vil de 30 kommunene i de 2 Agder-fylkene tape til sammen 18,1 mill. kr, og Kristiansand vil tape 5,6 – altså ikke en styrking av kommuneøkonomien totalt sett. Som tidligere ordfører er jeg mer opptatt av helheten i økonomien for kommunene enn framhevelse av de postene en hører om som er blitt påplussset.

En annen ting som også bekymrer meg i denne sammenheng, er situasjonen for bosetting av flyktninger, og spesielt mindreårige asylsøkere, sett i forhold til kommuneøkonomien. Nå ser vi at den blå-blå regjeringa reduserer andelen utgifter som refunderes fra staten til kommu-

nene. KS har tatt dette opp i brev av 13. november, hvor en sier at kommunene har varslet at det kan medføre nedbygging av tiltak. I samme artikkel i Fævennen framkommer det også at alt tyder på at Kristiansand sier nei til å ta imot 10 mindreårige asylsøkere. Om noen år kan denne gruppa være borte fra kommunen. De vil tjene 9 mill. kr på å droppe dem. Selv om vi vanligvis er positive til å ta imot asylsøkere, kan vi ikke subsidiere staten, sier varaordfører Jørgen Kristiansen fra Kristelig Folkeparti, og reagerer på at regjeringa kutter i støtten.

Så til sist: Direktoratet for økonomistyring har i dag åtte kontorsteder. Fremskrittspartiet–Høyre-regjeringa foreslår i Prop. 1 S Tillegg 1 at kontorene i Drammen, Kristiansand, Tromsø, Hamar og Vadsø legges ned. I denne sammenheng vil jeg vise til følgende merknad fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV:

«Disse medlemmer er opptatt av å opprettholde kompetansen og arbeidsplassene på disse stedene og støtter ikke den varslede sentraliseringen (...)».

Det hadde jeg håpet at flere partier hadde støttet. For Sørlandets del betyr det en sentralisering av 27 statlige arbeidsplasser. Etter min mening burde strømmen heller gått den andre veien.

Kjell-Idar Juvik (A) [13:10:57]: Som tidligere kommunepolitiker i Hemnes kommune har jeg fulgt nøye med på dagens debatt, og det er jeg helt sikker på at Kommune-Norge også har gjort. Dette er et av Stortingets viktigste budsjetter. Her snakker vi om det daglige tilbudet og hverdagen til folk flest.

Komitéleder Helge André Njåstad fra Fremskrittspartiet åpnet debatten i dag. Han var mest bekymret for eiendomsskatten. Fremskrittspartiet gikk til valg på at de skulle fjerne eiendomsskatten, men jeg ser ikke at de har kommet opp med friske midler i dette budsjettet. Det er kanskje ikke så rart når de store pengene er brukt på skattelette til de rikeste. Så her ser vi et nytt løftebrudd.

Komitéleder Njåstad forsøkte også å gi et bilde av at de hadde styrket kommunebudsjettene med sine forslag. Det er jeg ganske sikker på at Kommune-Norge føler ikke er riktig. Det som den nye regjeringen gjør i sitt forslag, er å ta midler fra kommunene og øremerke dem. Det blir ikke mer penger til kommunene av det. Det legger også sterke føringer på skjønnsmidlene, som i dag brukes for å fange opp skjevheter i omfordelingen og uforutsette kostnader som kommer i løpet av året. Nå skal disse pengene brukes som gulrot til kommunesammenslåing.

Videre ser vi at de kutter 344 mill. kr i tilskudd til barnehagene samt i refusjonsordningen for enslige mindreårige asylsøkere. De kutter 430 mill. kr i regionale utviklingsmidler til fylkeskommunene. Bare for mitt hjemfylke, Nordland, betyr dette et kutt på 70 mill. kr. Det blir ikke bedre distriktssatsing, innovasjon og næringsutvikling ved å kutte 70 mill. kr til utviklingsmidler og erstatte det med ca. 35 mill. kr til vei.

Det som bør bekymre kommunene mer, er det som kommer. Vi kan vente oss en kraftig omfordeling av kommunenes rammer om dette får flertall i Stortinget. Jeg tenker da spesielt på selskapskatten. Å gå for en omforde-

ling som i dag, vil bety at 42 av Nordlands 44 kommuner vil få mindre inntekter i framtiden. Så alle kommuner under 3 200 innbyggere kan gå en krevende økonomisk tid i møte. Småkommunetilskuddet vil nok ikke overleve hvis man skal legge til grunn det som står i merknadene, og det som er sagt av bl.a. komitélederen i dagens debatt. Og når Solberg-regjeringen sier at de skal bruke gulrot i kommunereformprosessen, synes jeg dette ligner veldig på pisk.

Til slutt: Jeg husker godt som kommunepolitiker Jern-ERNAS innstramning av kommuneøkonomien, og det kan se ut som om det er den samme medisinen som er hentet fram på nytt.

Stine Renate Håheim (A) [13:13:51]: Vår velstand og velferd er avhengig av at vi bruker ressursene så effektivt som mulig. Derfor la den rød-grønne regjeringen fram et digitaliseringsprogram med offensive og tydelige mål. Mange gode tiltak er allerede i gang eller gjennomført.

Offentlig forvaltning sender ut ca. 125 millioner brev og bruker 1 mrd. kr i porto hvert eneste år. Takket være den rød-grønne regjeringen får alle neste år tilbud om en egen digital postkasse. Vi har innført bank-ID for å logge inn på offentlige nett-tjenester. I juni var det 2,9 millioner brukere. Lånekassen er digitalisert. Siden 2004 er det spart 60 årsverk og 50 mill. kr hvert eneste år, og det beste av alt er at saksbehandlingstiden er halvert.

Jeg synes det er positivt at vi har fått en regjering som har store ambisjoner. Det trengs om man skal følge opp våre initiativ og planer for digitalisering og effektivisering av offentlig sektor. Vi har store forventninger til at regjeringens og statsrådets ambisjoner skal bli til konkret handling raskt, og vi gleder oss til å se resultatene.

Så har jeg lyst til å si at jeg har etterlyst mye på boligområdet. Men man burde kanskje fulgt med, for det er allerede sju fylker som har startet prøveprosjekt for å samordne byggesaker sånn at det skal gå fortere å bygge. Den rød-grønne regjeringen har allerede sendt nye planretningslinjer på høring og tok også initiativ til oppstart av ByggNett, en felles elektronisk plattform for samhandling i byggsektoren. Så det har skjedd mye på boligområdet når det gjelder forenkling. Vår forventning er at regjeringen følger opp med konkret handling og ikke bare klager over at det er så mange statlige innsigelser – og ikke fremmer ett eneste forslag i budsjettet som kan gjøre noe med den situasjonen.

Det er noe som heter «Talk the talk, walk the walk». Det er litt underlig å sitte og høre på denne debatten, for man snakker om en vitalisering av regionalpolitikken samtidig som man kutter 430 mill. kr i regionale utviklingsmidler. Man snakker om mindre statlig detaljstyring samtidig som man øker øremerkingen til kommunene. Det snakkes om å skape bolyst i distriktene, men samtidig avviker man Bolyst-programmet. Det snakkes om tillit til lokale folkevalgte, men samtidig overprøver man fylkeskommunens egne prioriteringer. Man snakker om økt valgfrihet, men kutter i antall barnehageplasser. Man snakker om at det skal skapes verdier over hele landet samtidig som man kutter over hele fjøla i distriktpolitiske virkemidler. Det er stor forskjell mellom ord og handling.

André N. Skjelstad (V) [13:17:15]: Det er litt forunderlig at etter at alle har hatt sine hovedinnlegg, er ikke det samiske nevnt i løpet av debatten. Kanskje enda mer forunderlig er det at først etter åtte år og en tilleggsproposisjon kjente de tidligere regjeringspartiene sin besøkelsestid ved å legge inn en oppstartsbevilgning på Saemien Sijte, som Venstre var tydelig på i sitt alternative budsjett. Det blir litt useriøst når man har sittet i regjering i åtte år, at man først når man er ute av den, plutselig kommer med midler som man har lovet til dette området i åtte år.

Rammeoverføringer til kommunesektoren er i realiteten det som er avgjørende. Alle kommuner er gode leverandører av velferdstjenester. Derfor er Venstres visjon et levende folkestyre som forutsetter lokale folkevalgte organ. Vi ønsker å styrke lokaldemokratiet nettopp ved å flytte makt nedover til de folkevalgte organ, og derfor er vi også tydelig på at vi ønsker å ha tre nivå. Vi ønsker at vi nå kommer i gang med en demokratiprosess. Vi har tro på at dette faktisk vil gagne demokratiet. Det å få vekk alle de forskjellige IKS-ene, de interkommunale selskapene, vil gjøre det mulig å foreta lokale beslutninger.

Jeg var i Nord-Trøndelag i går og hørte på en debatt der fylkesrådsleder for Nord-Trøndelag fylke nå begynner å ivre for å se på strukturer i forhold til fylkeskommunen. Det er ikke nødvendigvis dette man hører i denne salen fra hennes parti, Arbeiderpartiet, og heller ikke fra partier som var med i den tidligere regjeringen. Jeg synes det er positivt at mange ute i Fylkes-Norge og Kommune-Norge har tatt opp hansken. Det er nå ting skjer. Ut fra min forståelse, da jeg var på fylkestinget i Nord-Trøndelag som tilhører i går, er de giret på å komme i gang, nå ligger mulighetene der. Da er det opp til oss å gi dem startskuddet, for målstrecken er allerede der. Nå vil de starte, derfor er det viktig at vi kommer i gang med en demokratireform.

Helge André Njåstad (FrP) [13:20:13]: Representanten Stine Renate Håheim gav meg høve til å kommentera litt når det gjeld motsegn, då det vart sagt at me ikkje med eit einaste ord seier noko i innstillinga om fylkesmannen sin rett til motsegn. No er ikkje det riktig, for me seier masse om det, men eg takkar for høvet til å seia ytterlegare frå denne talarstolen at den nye regjeringa har forventningar til at ein skal ha færre motsegner til kommunar for å leggja til rette for bustadbygging og for annan type utvikling. Dei signala har eg oppfatta tydeleg, og eg oppfattar òg at fylkesmennene har mottatt dei.

Så ser me spennande i møte forsøket med samordning. Der har me ikkje konkludert korleis det vil bli framover. Men det er klart at dersom fylkesmennene no skal prøva dette ut, lyfta blikket litt og tenkja større – og dermed òg ha færre motsegner på grunn av at ein samordnar statlege motsegner – er det noko som vil vera spennande å følgja vidare.

Eg registrerer òg at både Venstre og Kristeleg Folkeparti har kome med positive helsingar når det gjeld å vera med på kommunestrukturdiskusjonen. Det var interessant å høyra Toskedal snakka om dei fyrste grensene for inn- delinga av Noreg med skipreidene for over 1 000 år sidan. Så veit ein at det har gått vidare til tinglag. Det har vore

formannskapslov frå 1838, og ein hadde den store Skeikomiteen for akkurat 50 år sidan. Toskedal, som kjem frå Karmøy, har masse god kunnskap. Me veit at Karmøy var 7 kommunar for 50 år sidan, og så vart dei slått saman til 1. Så her har me masse spennande kompetanse i komiteen som kan bidra vidare.

Så registrerer eg òg at ein god del tidlegare ordførarkolegaer av meg har vore på talarstolen og gjeve uttrykk for at dei opplever kutt. Det er klart at det er nesten freistande å bruka same retorikken som leiaren i Arbeidarpartiet, som seier at det forskjell på kutt og kutt i vekst. Det er ingen kommunar som opplever at ein får mindre pengar neste år. Eg har prøvd i hovudinnlegget å forklara at ein faktisk får meir pengar når ein justerer for oppgåvefordelinga, som òg ligg til grunn. Då får ein 214 mill. kr meir i kommunesektoren neste år når ein justerer for oppgåvefordelinga. Så det blir feil å framstille det som kutt, og det blir iallfall feil å framstilla det som at kommunane går trongare tider i møte med det opplegget som den nye regjeringa har lagt fram, og som Stortinget har styrkt med 214 mill. kr. Men då er det viktig at ein får med seg både plussa og minussa i tabellane, og at ein ser at noko blir omfordelt til andre kapittel, mens kommunane summa summarum neste år vil få eit godt utgangspunkt.

Så har alle talsmenn, inkludert statsråden, vore ærlege på at me meiner ikkje at alle problem er løyste, eller at ikkje det er behov for å prioritera for kommunane. Det er ei ny retning, for dei siste åtte åra har ordførarane høyrte at no er det pengar til alt. No høyrer ein at ein er nøydd til å til å prioritera vidare.

Heidi Greni (Sp) [13:23:29]: Nytt arkivbygg på Tynset for Arkivverkets sentraldepot og Norsk helsearkiv var gitt en oppstartsbevilgning på 75 mill. kr i det rød-grønne budsjettet. Kvalitetssikrings- og konseptvalgsutredningen var ferdig i 2011 og konkluderte entydig med at dette var et godt prosjekt sett fra både faglig og økonomisk synsvinkel. Plassering på Tynset vil ha store positive ringvirkninger i hele fjellregionen. Det er derfor beklagelig at dette prosjektet nå foreslås stoppet. Den rød-grønne regjeringen blir nå beskyldt for å være for handlekraftig.

Tynset kommune har lagt ned mye arbeid og investert om lag 40 mill. kr for å kunne ta imot disse arkivene. KS2, som nå pågår, er kun en kvalitetssikring av selve byggeprosjektet som er kommet fram i samspillet mellom Statsbygg og entreprenøren Hent. Jeg har derfor stor forståelse for den bekymringen Tynset-regionen har om at dette er en omkamp om lokalisering. Jeg ble på ingen måte beroliget av å høre statsråd Sanners svar til representanten Skjelstad, eller – kanskje vi heller skulle si – mangel på svar, særlig sett i lys av at hele budsjettet fra Solberg-regjeringen har sentralisering som en rød tråd, eller – for å bruke Høyres og Fremskrittspartiets egne ord – de vil «styrke vekstkraften der den er».

Senterpartiet har sammen med SV og Arbeiderpartiet fremmet følgende forslag: Stortinget ber regjeringen stadfeste «lokalisering av nybygg for Arkivverkets sentraldepot» og norsk helsearkiv «til Tynset». Flertallet har fremmet likelydende forslag, men med en bisetning om at

det forutsetter at KS2 «tilsier bygging av et eventuelt nybygg» – en mye svakere formulering som gir fortsatt grunn til usikkerhet, men et forslag som Senterpartiet likevel velger å støtte subsidiært. Alt er likere enn ikke noe.

Ved behandling av distrikts- og regionalmeldingen var det bred enighet om å søke å opprettholde bosettingsstrukturen i Norge. Skal vi nå målet, må vi sørge for å fordele statlige kompetansearbeidsplasser i hele landet. Den nye regjeringen gjør det motsatte ved å sentralisere Direktoratet for økonomistyring. Viktige kompetansearbeidsplasser i Drammen, Kristiansand, Tromsø, Hamar og Vadsø legges ned.

Til slutt vil jeg framheve viktigheten av at det nye museumsbygget, Samien Sitje, på Snåsa blir realisert. Dagens museum holder til i brakker og har ikke arbeidsforhold som sikrer at den sørsamiske kulturen blir bevart og formidlet til et større publikum. Senterpartiet har derfor sammen med Arbeiderpartiet og SV foreslått en oppstartsbevilgning på 5 mill. kr.

Karin Andersen (SV) [13:26:33]: Først: Til saken om Tynset vil jeg si at den måten som regjeringen nå har oppført seg på i denne saken, skal en stat ikke oppføre seg på overfor en kommune. Det har vært mye diskusjon her om at staten skal ikke overprøve, staten skal ikke gripe inn, og staten skal ikke ditten og ikke datten, men her er det virkelig staten som har sparket beinet under et prosjekt der kommunen har lagt ned 40 mill. kr. Det går rett og slett ikke an.

Jeg støtter flere av innleggene fra Arbeiderpartiet her som også påviser det store spriket mellom hva man faktisk gjør, og det man sier. Man kutter i tilskudd og sier at man styrker det.

Så har vi hatt en diskusjon nå om fordeling av kommuneøkonomi, og da ble jeg veldig forbauset over innlegget til Frank Jenssen, som sier at nå hadde vi fasiten. Ja, betyr det at alle endringer som regjeringen nå har varslet i kommuneøkonomien, er skrinlagt? Så det er altså den fordelingen vi ser i dag, som er fasiten? Jeg vil gjerne at statsråden i så fall bekrefter at alle forslag om endringer, f.eks. når det gjelder selskapsskatt eller inntektsfordeling, nå er skrinlagt, slik som representanten Frank Jenssen her sier. Jeg vil da også bare understreke at det ikke bare er i Østfold, men at samtlige kommuner i Hedmark og Oppland, og jeg tror mange, mange andre steder, taper store penger, mens kommunalministerens hjemkommune Bærum vinner stort på en slik omfordeling som Høyre har varslet.

Så til bolig. Representanten Kapur var oppe her og hadde en litt merkelig historiefortelling. Det er mulig han husker bare åtte år tilbake, men, for å si det sånn, boligmangel har det vært i svært lang tid. I Oslo kommune er det altså 21 000 ferdig regulerte boligtomter – i den byen der representanten Kapurs parti styrer og har styrt ganske mye lenger enn åtte år. Disse ferdig regulerte boligtomtene blir altså ikke bebygd. Da må det jo være noe mangel på handlekraft både i kommunen og andre steder når det ikke skjer, og det er et stort behov for det. Spørsmålet er jo da: Er det denne skatteletten til dem som har mest, som skal bidra til dette? Det var tydeligvis også det Kapur mente,

når han antydte at det å kunne få skattefradrag når en har så mye penger at en kan kjøpe flere leiligheter og leie dem ut igjen, er en god løsning. Det er i hvert fall slik at det er bare den som da har råd, som får skattelette, og de rentene som er igjen, blir jo da betalt av den som ikke har råd til å kjøpe seg en bolig, men som må leie av den som har hatt råd til det. Det er den politikken som Høyre og Fremskrittspartiet nå ønsker å videreføre. Det er en politikk som ikke skaffer nok boliger, fordi det ikke finnes nok incitamenter for at boligene blir bygd, eller at man er villig til å bruke virkemidler som gjør at det ikke blir spekulert i boligene, slik som det gjøres nå, og at den spekulasjonsgevinsten havner hos dem som har bolig, og ikke hos dem som trenger bolig.

Stein Erik Lauvås (A) [13:30:10]: Det er hyggelig og bra å merke seg at det nå på mange måter er et samlet storting som står bak Sametinget og den særstillingen som Sametinget er gitt. Jeg registrerer at Fremskrittspartiet har gjort en meget spenstig politisk kuvending og forkastet sitt forslag fra forrige år om bl.a. å avvikle Sameetinget og at forvaltningsområdet for samiske språk fjernes. Jeg har med interesse lest fjorårets innstilling, Innst. 16 S for 2012–2013, post 50.

At et samlet storting, nå inklusiv Fremskrittspartiet, gir uttrykk for at samisk språk, kultur og tradisjon er viktig, gir et godt signal. Signalet er at det er en sterk politisk vilje til å stå bak og fremme utvikling av samisk kultur, språk og satsing på reiseliv og næringsutvikling i samarbeid med de tradisjonelle samiske næringer.

Saemien Sijte har en lengre diskusjon bak seg. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV foreslår nå, bl.a. med bakgrunn i at det ble utvidede rammer i budsjettet, en oppstartsbevilgning på 5 mill. kr til Saemien Sijte og får i merknadene i innstillingen støtte for dette fra så vel Kristelig Folkeparti som fra Venstre. Kristelig Folkeparti og Venstre følger dessverre ikke opp med å støtte en bevilgning til oppstart, men velger å prioritere andre saker. Med et så samlet storting i denne bolken burde det vært mulig å få til en slik bevilgning. Spesielt når Venstre fra denne talerstol velger å flagge saken ganske sterkt, kan de nå velge å vippe saken til fordel for at byggingen kan påbegynnes.

Mudassar Kapur (H) [13:32:18]: Det største problemet i boligmarkedet i dag er ikke at folk boltrer seg i masse ekstra boliger og spekulerer i vilden sky. Problemet er at det er boligmangel, og der må den forrige regjeringen ta sitt ansvar.

Over til storby: De siste årene har det gamle slagordet om by mot land mistet gløden og hisser verken by eller bygd opp i nevneverdig grad. Slagordet tilhører egentlig en tid og virkelighet som dagens unge og kommende generasjoner ikke lenger kommer til å forholde seg til. Verden er blitt et mindre sted, og det er også Norge. Jeg tror disse grensene vil viskes ut etter hvert, og da må vi ha et framtidsrettet syn.

Denne by-mot-land-retorikken har vi også sett litt av i Oslo. Venstresidens politikere benytter samme retorikk for å sette bydelene opp mot hverandre og skape myter om en segregert – delt – by hvor barn skal busses fra den ene

skolen til den andre. Dette har politikere fra venstresiden i Oslo sagt. De siste valgene viser at her står venstresiden ganske alene om virkelighetsoppfatningen.

Norge er et mangfoldig land. En god region- og distriktpolitikk gir mer mangfold og dermed også mer vekst og verdiskaping i hele landet. Det viktigste for å sikre vekstkraftige regioner er et skapende og innovativt næringsliv som har de rette forholdene for å skape nye arbeidsplasser og konkurrere både nasjonalt og internasjonalt. Rammebetingelsene for næringslivet og en god infrastruktur er de viktigste distriktpolitiske virkemidlene. Samtidig må vi også anerkjenne storbyers og byers rolle i utviklingen av landsdelene.

Jeg er glad for at Norge endelig har fått en regjering som har en egen storbysatsing. Utviklingsprogrammet for små og mellomstore byer utvides til å gjelde alle byregioner. Vi skal fortsatt ha områdesatsing, men områdesatsing handler om mer enn å putte inn penger. Denne regjeringen satser mer penger, men vi satser også på en bedre skole, på å skape arbeidsplasser og på å skape trygge lokalsamfunn. Det er også områdesatsing. Det skuffer meg når jeg hører venstresidens representanter fra talerstolen snakke om områdesatsing gjennom å telle opp penger – ikke et ord om skolesatsingen. PISA-undersøkelsen fra i går viser hvor viktig det er med områdesatsing også i disse bydelene man nevner, fordi skole er viktigst.

Landet bygges gjennom levende lokalsamfunn, men byene er også viktige for utviklingen i de ulike landsdelene. Det skal være plass til alle i en storby. Det tar denne regjeringen hensyn til, og derfor vil vi fortsette den gode satsingen i alle områder av landet – også innen skole, arbeid og trygghet. Det er viktig for absolutt alle områder i alle byer.

Geir S. Toskedal (KrF) [13:35:31]: Jeg er blant dem som tror at skal man få gode resultater i realfag, må kulturskolen og den slags aktiviteter styrkes. Derfor beklager jeg at bevilgningen til kulturskoletimen falt ut, fordi pengene kunne ha vært brukt på en bedre måte dersom man hadde lyttet på behovet.

Jeg tilhører dem som mener at kulturskoletimen kanskje var en politisk konstruksjon der man tenkte å fylle SFO med innhold, og der man brukte kulturskolen som redskap for det og skapte en slags «kulturskole light». Men kulturskolen er et eget skoleslag, og jeg ser fram til at vi videre kanskje kan bruke de samme pengene til ventelister og talentutvikling, for det er der behovet er. Det uttrykker både kommunene og Norsk kulturskoleråd. Jeg skulle ønske at dette kom høyere på banen ved neste budsjetterrunde.

Stefan Heggelund (H) [13:36:41]: Omtrent enhver rød-grønn representant som har uttalt seg i denne debatten, fikk meg til å ta ordet. Jeg sitter som ny på kontoret her på huset og prøver å gjøre så godt jeg kan, men det er ikke så lett når man sitter som fjettet og følger med på denne debatten på stortingets nett-tv.

Jeg blir litt overrasket over den totale mangel på perspektiv man hører fra rød-grønne stortingsrepresentanter

om hvordan dette landet kommer til å se ut om 10–15–20 år. Vi ser en kommunestruktur i endring, uten at det nødvendigvis er politisk styrt, fordi kommuner vokser sammen. Noen jobber i én kommune og bor i en annen. Vi hører fra rød-grønne representanter om innstramminger i kommunene – dette samtidig som de frie inntektene til kommunene har økt. Så hører vi representanten Karin Andersen snakke om Oslos boligpolitikk. Vi skal jammen være glad for at det ikke er SV som styrer kommunen som vi nå sitter i. En undersøkelse viste hvor mange færre boliger vi hadde hatt i Oslo hvis SV hadde vunnet fram med sine voteringer i byutviklingssaker i kommunen. De kom nest dårligst ut, hvis jeg husker riktig.

Det ble fra en representant sagt at denne regjeringen skal gjøre rike kommuner rikere og fattige kommuner fattigere. Når skal de rød-grønne stortingsrepresentantene forstå at de tapte valget ved å snakke på den måten, om at de rike ble rikere og de fattige ble fattigere – enten personer eller kommuner. Jeg er glad for at vi for første gang på åtte år har en regjering som klarer å gjøre noe skikkelig ut av det vi alle sier: «By og land – hand i hand», og som ser at små kommuner har sine utfordringer som må løses, men at også store kommuner trenger å bli prioritert for å løse sine særegne utfordringer.

Jeg blir veldig overrasket over at ikke også de rød-grønne stortingsrepresentantene kan være fornøyd med at man nå klarer å ha to tanker i hodet på en gang.

Statsråd Jan Tore Sanner [13:39:23]: I mitt hovedinnlegg ba jeg om både edruelighet og ærlighet i kommunikasjonen om kommuneøkonomi. Jeg tror vi står oss på det, enten vi tilhører regjeringspartiene eller opposisjonspartiene. Virkeligheten som tegnes nasjonalt, kan være en helt annen enn hvordan det er lokalt.

Jeg har hørt flere innlegg i løpet av formiddagen, fra representanten Odd Omland og representanten Kjell-Idar Juvik, hvor det ble snakket om årlige kutt i kommuneøkonomien før 2005, mens det var en helt annen virkelighet under rød-grønt styre, og det ble snakket om innstramming i kommuneøkonomien under Bondevik II-regjeringen. La meg bare minne om hva de faktiske tallene viser. De viser at den samlede inntektsveksten for kommunene var nøyaktig den samme under Bondevik II fra 2002 til 2005 som det den var under Stoltenberg II i siste valgperiode, nemlig 2,2 pst. Det viser tallene, og jeg mener det er viktig at vi forholder oss ærlig og redelig til hvordan kommuneøkonomien er.

Det er riktig at det har vært en sterk vekst de siste åtte årene, men det er også riktig at kommuneøkonomien samlet sett er robust for 2014, og vi er opptatt av at kommunene skal ha gode inntekter i årene som kommer. Det er også riktig at de borgerlige partiene har sagt at vi skal ha en samlet gjennomgang av kommuneøkonomien, og den er særlig viktig å se i forhold til den kommunereformen som skal gjennomføres. Vi mener det er viktig at kommunene får beholde en andel av verdiskapingen, men vi er også opptatt av at også små kommuner med svakere inntekter skal ha en solid økonomi som kan gi gode tjenester.

Vi får helt sikkert gode muligheter til å diskutere dette i

tiden som kommer, og vi kommer helt sikkert ikke til å bli enige om alt. Men de dramatiske bildene som tegnes, tror jeg kanskje at man på et tidspunkt vil få anledning til å bite i seg.

Så distrikts- og regionalpolitikken, hvor det hevdes fra representanten Greni at alt innebærer sentralisering. Nei, sentralisering er statlig overstyring. Sentralisering er statlig detaljstyring. Desentralisering er å gi makt til kommunene, sørge for vekst over hele landet, og det er det denne regjeringen står for. La meg også bare minne om at mens Oslo kommune og fylke får 2,8 mill. kr ekstra til fylkesveier, får Finnmark fylke 27 mill. kr og Nordland 110 mill. kr. Dette er ikke sentralisering, det er desentralisering.

Den største trusselen mot vekst i hele landet er svekket konkurransekraft, for da ryker arbeidsplassene. Denne regjeringen vil sørge for å styrke kunnskap og konkurransekraft. Det vil også bidra til en vitalisert regionalpolitikk og vekst over hele landet.

Ingjerd Schou (H) [13:42:42]: Jeg lytter med interesse til debatten, og jeg lytter også med interesse til de rød-grønne, som har en stor hang til å ville styre ovenfra og i mindre grad slippe til nedenfra. Det er grenser for politikk. Derfor er utsagnet om at «Høyre bryr seg om deg – ikke med deg» nettopp et uttrykk for den grensen.

Det starter med at vi grunnleggende gjennom praktisk politikk ønsker å vise tillit, men også gi tillit – at f.eks. stat og politikere ikke blander seg inn i oppgaver som andre kan løse like godt. Kan kommunene håndtere en oppgave, bør de få tillit til å gjøre det, og nettopp derfor å fjerne reguleringer og unødig byråkrati er å bygge opp under den tillitspolitikken.

Høyre er opptatt av å forenkle lover og regler og fjerne unødvendige særnorske forbud og påbud. Det jeg ser, er en regjering som nettopp har startet arbeidet for å styrke lokaldemokratiet. Regjeringen vil bygge sin politikk på målet om en mest mulig effektiv bruk av fellesskapets ressurser, og at samfunnet må bli mindre byråkratisk.

Kan familiene håndtere en beslutning, bør de også få tillit til å gjøre det. Politikken bør bygge opp under frivilligheten og det sivile samfunn og ikke gjøre dette til et underbruk av staten. Tro det eller ei, jeg erfarer i hvert fall – og det tror jeg de fleste gjør – at folk flest er ansvarlige, de er oppegående borgere, og staten behøver ikke blande seg eller lage politikk av alt. Det er grenser for politikk.

Det sivile samfunn – organisasjoner, familier, lag, religiøse institusjoner – er verken marked eller stat. Å styrke dette sivile samfunnet betyr at vi som politikere må gi gode rammer for drift, men samtidig stole på at nettopp organisasjoner, institusjoner og kommuner kan styre seg selv.

Statsmakten – slik vi som sitter her i den folkevalgte øverste forsamling, representerer den – må være sterk, men begrenset. Det er slik at staten har mange og viktige oppgaver – ikke bare politi og forsvar, men helsevesen, hjelp til dem som ikke klarer seg selv, og en skole som tar vare på alle, helt uavhengig av bakgrunn. Nettopp gjennom mindre byråkrati, regulering og lavere skatter vil regjeringen de-

sentralisere makten. Det er en verdi i seg selv, og det er viktig.

Mennesker med skapertrang og tiltakslyst må gis større armslag. Tilliten skaper nettopp det, den frigjør. Kommunene er grunnmuren i det norske demokratiet, og regjeringen vil med sin politikk styrke lokaldemokratiet ved å flytte makt og ansvar til kommunene. Det betyr at folk flest får økt innflytelse over sin egen hverdag og sitt eget lokalmiljø, og kommunene har ansvaret for de grunnleggende velferdstjenestene og skal være mest til for dem som trenger det aller mest.

Frank J. Jenssen (H) [13:46:03]: Det er på mange måter forstemmende å høre på deler av denne debatten. Det siste innlegget til Karin Andersen – flere har for så vidt vært inne på det samme – gjør at man lurer litt på hvilken virkelighet som beskrives.

Jeg kan fortelle hvordan det har vært den siste tiden. Det som er klart, er at Høyre i lang tid har sagt at vi ønsker en samlet og helhetlig gjennomgang av måten inntektssystemet til kommunene virker på. Så har de rød-grønne, basert på antagelser om en sånn gjennomgang, valgt seg ut enkeltelementer, fått regnet på dem og funnet ut hvordan de mener at det slår ut for enkeltkommuner.

I valgkampen reiste de land og strand rundt og var veldig raue og rundhåndede med å dele ut lovnader om kutt i kommuneøkonomien på Høyres vegne. Vel, vi i Høyre gjorde vårt beste for å tilbakevise påstandene og sa at kjære vene, nå har man regnet på noe som ikke er Høyres opplegg. Vi ønsker en samlet gjennomgang, og nå har man plukket ut enkeltelementer, og dette kan ikke vi stå for.

Velgerne hørte på det budskapet, men det har åpenbart ikke nådd fram til de rød-grønne. For de kuttene de rød-grønne drev valgkamp på at skulle komme, har ikke kommet, og det er den fasiten vi nå ser når vi har en regjering med et robust og skikkelig kommuneopplegg. Jeg forstår at de rød-grønne er skuffet over det og heller forsøker å framskrive det og si at da kommer sikkert dramatikken senere.

Men jeg har lyst til å si at det var de rød-grønnes valglofte at alt skulle bli ille for Kommune-Norge med ny regjering. Det var ikke vårt valglofte. Og hvis dette – nær sagt – kan kalles et løftebrudd, er det et løftebrudd de rød-grønne selv må svare for, ikke vi.

Helga Pedersen (A) [13:48:14]: Jeg vil takke for debatten. En av de tingene jeg har merket meg, er kommunalministerens oppfordring om ærlighet og edruelighet når man snakker om kommuneøkonomien. Det er en oppfordring jeg er helt enig i, og det er en oppfordring jeg tenker man også kan utvide til å omfatte flere områder.

Jeg registrerte også at han mante til å lytte til ordførerne og til det som skjer på lokalt nivå. Også det er en oppfordring jeg gjerne deler. Men jeg registrerte samtidig at når kommunalministeren fikk vitnesbyrd om hvordan utviklingen hadde vært i kommunene de siste årene, mente han at våre to tidligere ordførere hadde tatt feil, og at det var tallene og statistikken som var riktig.

Jeg håper også representantene for regjeringspartiene

lytter til oppfordringen fra Jan Tore Sanner om ærlighet og edruelighet. Det handler bl.a. om sammenhengen mellom det man sa før valget og det man gjør etter valget. Representanten Schou sa tidlig i debatten at folk i valg har sagt at de vil ha penger til asfalt og vei. Det tror jeg stemmer for veldig mange velgere. Men det var nok også en del velgere som stemte på Høyre og Fremskrittspartiet fordi de lovte henholdsvis å fjerne og redusere egenkapitalkravet, fordi Høyre lovte løpende opptak i barnehager, fordi Høyre lovte bemanningsnorm og mer kvalitet i barnehagene, og fordi Fremskrittspartiet reiste rundt og viste til at de hadde lagt inn 2 mrd. kr ekstra i kommuneopplegget for 2014. I Finnmark og Nord-Troms var det veldig mange som hadde fått med seg statsminister Erna Solbergs veldig klare garantier om at man ikke skulle røre virkemidlene i tiltakssonen. Mange fant nok også appell i Høyres sterke tilslutning til arbeidslinja. Før valget syntes de jo at Arbeiderpartiet var litt slapp i klypa; nå mener de at Arbeiderpartiet er manisk opptatt av arbeidslinja. Dette er åpenbart et ømt punkt for Høyre.

Så håper jeg at regjeringspartiene også kan være ærlige og edruelige om det man faktisk gjør nå. Her i salen forsøker man å framstille det som at man styrker den kommunale velferden, mens man de facto kutter i mange velferdstjenester og bruker mindre penger i kommuneøkonomien enn det Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet gjør. Man snakker om å bygge mer, men stemmer ned initiativet om Fornebuområdet, øker husbankrenten. Man snakker pent om områdesatsingen, men kutter i områdesatsingen på Fjell. Man snakker om at man vil ha bosetting i hele landet, men kutter gjennomgående i den politikken som skal bidra til det.

Når det gjelder omfordeling, har vi bare vist til det som faktisk står i innstillinga, at man vil omfordele mellom skatterike og skattesvake kommuner. Hvordan dette skal gagne de skattesvake kommunene og gi dem bedre tjenester, framstår fortsatt som et stort spørsmålstejn.

Presidenten: Representanten André N. Skjelstad har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

André N. Skjelstad (V) [13:51:38]: «Ærlighet» var et godt ord som innledning til dette: åtte år. Siste år velger en altså, når en ikke har innflytelse, å gjøre noe en har lovt lenge – å bevilge penger til museumsbygget for Sæmien Sitje på Snåsa. Jeg regner med at Senterpartiet har prøvd sitt ettersom det også er en senterpartiordfører der oppe. Men «ærlighet» synes jeg er et godt utsagn, også fra tidligere fylkesordfører i Finnmark.

Så til Tynset: Vi i Venstre forutsetter at etter KS2 er det ikke noen diskusjon om lokalisering. Det er vår forutsetning for det som ligger i forslaget til vedtak. Jeg skjønner ikke hvorfor representanten Karin Andersen nå skal prøve å lage en usikkerhet rundt lokalisering. Forutsetningen vår er krystallklar – at etter KS2 er det Tynset som er plassen.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Karin Andersen (SV) [13:52:54]: Problemet er at usikkerheten gjenstår, men jeg håper virkelig at man får landet den saken, og at det blir bygging på Tynset.

Jeg tok ordet fordi representanten Heggelund var oppe og mente at det var SV som hadde ansvaret for at det ikke var blitt bygd nok boliger i Oslo. Da vil jeg igjen minne om – jeg kan lese tallet om igjen – at det er 21 000 byggeklare tomter i Oslo. Byrådet i Oslo sier sjøl at det er mange, mange byggeklare tomter i Oslo som ikke blir bebygd. Det kan vel umulig være SVs ansvar at det ikke skjer i Oslo!

Det er også tydelig at representanten Heggelund heller ikke har fått med seg at med å vri kommuneøkonomien, slik regjeringen og stortingsflertallet her nå signaliserer at de ønsker, rammer man også ganske mange store byer. Det er ikke bare utkantkommunene som rammes av dette, men f.eks. Trondheim, som ble nevnt her, og Hamar, Elverum og Kongsvinger i mitt fylke.

Heidi Greni (Sp) [13:54:11]: Under replikkordvekslingen ble det framsatt påstander om at jeg har lest i andre papirer enn det som representanter fra regjeringen har lest, og etter å ha fulgt debatten tror jeg at jeg kan bekrefte at det virker sånn. Så jeg må beklage at jeg tok som en forutsetning at de forholdt seg til den innstillingen som er omdelt i salen her i dag. Der står det nemlig, i en merknad fra flertallet:

«Flertallet viser til omtale i plattformen om at regjeringen Solberg vil gjennomføre en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet som sikrer at kommunene får beholde en større del av verdiskapingen lokalt. (...) Flertallet ber også om at skatteutjevningsprosenten blir sett på.»

Og under behandlingen av kommuneproposisjonen her i salen ble det bekreftet fra kommunalpolitisk talsmann Tetzschner fra Høyre at det betydde minst en reversering av den inntektsutjevningen vi gjennomførte. Og hvis ikke det betyr omfordeling fra fattige til rike kommuner, fra skatterike til skattesvake kommuner, så må noen forklare meg hvordan de klarer å gjennomføre den endringen uten at det får konsekvenser.

Presidenten: Representanten Kapur har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt

Mudassar Kapur (H) [13:55:42]: Jeg måtte bare ta ordet, for av de to ekstra gode nyhetene for unge, nyetablerte som skal inn i boligmarkedet, så ble én nevnt som en dårlig nyhet og én ble nevnt som en «fattig trøst».

Først til dette med skatteskjerpning av bolig: Dette ville ikke ført til noe annet enn at færre ville leid ut boliger, og det ville presset prisene ytterligere opp. Det er en god nyhet for mange som skal inn i utleiemarkedet – og ikke alltid bare inn i boligmarkedet.

Så til BSU, som ble nevnt som en «fattig trøst». Da vil jeg minne om at dette forhøyede kravet fra 100 000 kr til 150 000 kr var for lite, og for sent, fordi det lå etter i forhold til prisveksten i boligmarkedet. Det er derfor regjerin-

gen har økt det årlige sparebeløpet til 25 000 kr, og videre er taket på samlet sparing i BSU økt til 200 000 kr.

Totalt sett utgjør dette to gode nyheter for dem skal inn i boligmarkedet – og ikke én dårlig nyhet, eller en fattig trøst.

Eirik Sivertsen (A) [13:56:55]: Det som fikk meg til å ta ordet, var statsråd Sanners oppfordring til edruelighet, og det vil jeg slutte meg til, som min partikollega Helga Pedersen gjorde. Jeg skal ikke beskyldte statsråden for å være drikkfeldig, men også han må vise edruelighet og være ærlig. Det er slik at når man gjør en sammenligning av kommuneopplegget og veksten i kommuneopplegget i Bondevik II-regjeringen og Stoltenberg II-regjeringen, og når man opererer slik Sanner gjorde, med å si at det ikke er noen forskjell, så er det for så vidt riktig, men da inkluderer man også Stortingets forslag – ikke regjeringens forslag – for det var et betydelig påslag i Stortinget under Bondevik II på regjeringens forslag til kommuneopplegg. Det er vel ingen i denne salen som har møtt en ordfører som har sagt at «dette er et fantastisk kommunebudsjett – vi har råd til alt vi har lyst til å gjøre». Jeg tror heller ikke vi kommer til å gjøre det i den kommende fireårsperioden – og heller ikke i de fire årene etterpå når Arbeiderpartiet vil sitte i regjering.

Statsråden var også inne på hva som er «sentralisering». Jeg må innrømme at den definisjonen av «sentralisering» som ble gitt, var noe smal. For hvis sentralisering forholder seg til statlig overstyring og det å bruke politiske virkemidler gjennom det offentlige, så er dette en veldig smal definisjon. Sentralisering er en trend som oppsto i det øyeblikk vi oppfant byene, og det er en megatrend og en global trend. Trenden er utpreget sterk i Europa, men den har heldigvis vært svakere i Norge enn i resten av Europa, og det handler bl.a. om politiske valg, det handler noe om å legge til rette for at det skal være mulig å bosette seg og ha et arbeid å gå til også i distriktene.

Så deler jeg statsrådets bekymring for at konkurransekraften og konkurranseevnen til norsk næringsliv er avgjørende for hvordan vi skal skape verdier i dette landet, og jeg håper regjeringen har rett i sin analyse og i det som ligger til grunn for vurderingen om å øke oljepengetruken på neste års budsjett. For jeg bor og lever i et konkurranseutsatt fylke – vi har en stor prosessindustri, vi eksporterer fisk for mange milliarder kroner hvert eneste år – og utslag i renten og svekkelse av konkurranseevnen vil slå direkte ut på antallet arbeidsplasser i mitt hjemfylke. Så jeg deler bekymringen, og jeg håper som sagt at regjeringen har rett i sin analyse, og at dette ikke vil være begrensende eller vil svekke konkurransekraften.

Så bare noen korte kommentarer til slutt: Jeg er glad for at vi har fått en representant på huset som blir «fjetret» av kommunalkomiteens debatter. Representanten Heggelund var inne på at kommunestrukturen er i endring, og at man i framtiden bor i én kommune og jobber i en annen, men jeg kan opplyse representanten om at det skjer faktisk i dag – faktisk i veldig stor utstrekning, og kanskje spesielt i dette området.

Jeg synes også representanten Kapur går veldig langt

når han hevder at det er boligmangel i Norge, og at det må den rød-grønne regjeringen ta ansvar for. Ja, det er riktig at det har vært bygd for få boliger i forhold til etterspørselen over mange år nå, men å hevde at det er en sterk boligmangel og krise i landet er å trekke det vel langt.

Presidenten: Representanten Ingjerd Schou har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ingjerd Schou (H) [14:00:15]: Jeg lyttet med interesse til representanten Pedersens innlegg hvor hun manet til ærlighet og redelighet hos posisjonen – og jeg skjønnte at det også hadde truffet godt i opposisjonen. Jeg tør vel minne om at regjeringen som sitter nå, har sittet i 7 uker. Den forrige satt i 417 uker, og jeg tør minne om at de partiene som utgjorde 417 ukers-regjeringen, også hadde sine egne programmer, sine egne valgkamper og sine egne løfter før de gikk inn i en Soria Moria-idyll. Da var det også mange som protesterte ute på plenen, og som ikke var enige, og som fant ut at det man hadde ment i valgkampen, plutselig ikke ble fulgt opp i regjering.

Jeg registrerer at Stoltenberg II-regjeringens forslag til budsjett sviktet de aller svakeste – de som krevde de mest ressurskrevende tjenestene. Det nytter ikke å komme og si at det var noe man skulle finne løsninger på innenfor det ordinære kommunebudsjettet. Man sviktet de aller svakeste.

60 pst. av rådmennene sier at det ble dårligere med Stoltenberg II-regjeringens forslag til budsjett.

Presidenten: Representanten Helga Pedersen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Helga Pedersen (A) [14:01:48]: Jeg tok ordet bare for å si at kravene om å være ærlig og edruelig må gjelde uansett hvor lenge man har sittet i regjering. Jeg tror man alltid – uansett politisk farge – vil sette seg visjoner og mål som man prøver veldig hardt å nå, men som man likevel ikke greier å nå. Det har skjedd med rød-grønne partier, og det kommer også til å skje med Høyre og Fremskrittspartiet.

Men det som er veldig spesielt med mange av sakene vi har diskutert i dag, er at Høyre og Fremskrittspartiet har gitt veldig tydelige løfter i valgkampen – løfter de har vært enige om – som de nå har avlyst. Egenkapitalkravet er et strålende eksempel på det. Høyre ville redusere det, og Fremskrittspartiet ville fjerne det – nå er det avlyst.

Jeg skal ikke gjenta hele listen som vi har vært igjennom noen ganger, men det er jo dette vi har påpekt.

Brukerne med særlige behov ville fått et like godt tilbud neste år med den rød-grønne regjeringen, og kommunene ville hatt mer penger hvis de rød-grønne fortsatt hadde sittet i regjering.

Ole m i c T h o m m e s s e n hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Da er vi ferdig med debattens del 1, og vi går over til del 2.

Eirik Sivertsen (A) [14:03:20]: Innvandrings- og integreringspolitikken er et svært bredt politisk felt. Det spenner over mange politiske områder – mange flere enn selv kommunal- og forvaltningskomiteen har ansvaret for å håndtere.

Det er min oppfatning at i det politiske Norge er det bred tilslutning til å føre en aktiv innvandringspolitikk, og til å håndheve den vedtatte politikken. Det er likevel en debatt som føres med til dels skarpe fronter. Noen vil ha færrest mulig inn til landet, og noen vil hjelpe flest mulig inn i landet og best mulig når de er i landet.

Den aktive politikken har de siste åtte årene kommet til uttrykk bl.a. gjennom stadige politiske initiativ – først og fremst fra regjeringen Stoltenberg II, men det har også kommet initiativ fra frivillige organisasjoner og våre politiske motstandere, som har ført til nødvendige endringer. Og vi har jevnlig debattert temaene i denne salen – heldigvis, fordi det er omfattende felt.

Vi har ført en arbeidsinnvandringspolitikk som er oversiktig og forutsigbar. Hovedhensikten med arbeidsinnvandringspolitikken er for Arbeiderpartiet å legge til rette for at bedrifter kan rekruttere nødvendig kvalifisert arbeidskraft, også fra utlandet, på en enkel og effektiv måte. Vi har i all hovedsak lyktes med det.

Arbeidsinnvandringen til Norge var i 2012 historisk høy. Det er en ønsket og villet innvandring. Norske bedrifter får tilgang på arbeidskraft man ikke finner i landet, og det bidrar til å dempe presset i økonomien. La meg likevel understreke at arbeidsinnvandrere til Norge skal ha de samme lønns- og arbeidsvilkår som norske arbeidstakere. Vi vil ikke akseptere sosial dumping.

Den norske debatten om innvandring og integrering reduseres veldig ofte til et ordskifte fra skyttergravene, hvor hovedtemaet er hvor mange asylsøkere vi skal ha. Det er ikke alltid en like nyansert debatt. Norge er ingen isolert øy i verden. Vi er en del av en verden som blir stadig mindre, eller sagt på en annen måte – en verden hvor globaliseringen er sterkt tiltakende.

I regjering har vi ført en konsekvent, rettferdig og rettsikker flyktning- og asylpolitikk. Arbeiderpartiet bygger sin flyktning- og asylpolitikk på internasjonale forpliktelser og den moralske plikten vi har til å yte humanitær bistand til våre medmennesker – også de medmenneskene som befinner seg utenfor landets grenser.

Jeg hadde gleden og æren av å være medlem av den norske delegasjonen til FN's 68. generalforsamling i høst. Det var slående å erfare hvor høy status Norge har som bidragsyter til FN – ikke bare på bakgrunn av våre solide økonomiske bidrag, men også fordi vi oppleves som en konstruktiv og aktiv medspiller i arbeidet med de store utfordringene vi står overfor internasjonalt. Vi møtte ikke minst også en dyp respekt for alle de dyktige medarbeiderne som representerer staten Norge over hele kloden.

Internasjonalt samarbeid, ansvarsfordeling og bistand til land i konflikt er viktig. Det reduserer presset på at vi må yte hjelp til flyktninger og asylsøkere, i både Norge og

resten av Europa. Derfor har det vært viktig for Arbeiderpartiet at Norge skal være med og ta det ansvaret. Derfor var det ikke veldig oppløftende at vi under oppholdet i New York fikk beskjed hjemmefra om at den nye regjeringen varslet kutt i bidragene til FN. Det sto ikke helt i forhold til det inntrykket vi i hvert fall har forsøkt å skape gjennom oppfølging av bevilgninger i den perioden som er over.

En del av dette internasjonale ansvaret er å ta imot dem som ikke har en framtid i sitt eget hjemland – de som trenger et nytt sted å slå rot.

Det var ett tema som gikk igjen i så godt som alle møter vi hadde i New York – det var situasjonen i Syria. Nye tall estimerer antallet mennesker i nød til 9,3 millioner, hvorav 4,6 millioner er barn, og 6,5 millioner er internt fordrevne i landet. 2,5 millioner mennesker er nå utenfor rekkevidde for nødhjelp på grunn av sikkerhetssituasjonen, og det rapporteres om utbrudd av polio. Omfanget av krisen beskrives som den største humanitære krisen siden 2. verdenskrig. I denne situasjonen er det behov for en ekstraordinær innsats og solidaritet. Jeg var derfor glad for at Norge hadde foreslått å ta imot 1 000 ekstra flyktninger fra Syria for 2014.

Til sammenlikning var antallet flyktninger på Balkan 3 millioner på det verste. Da tok vi imot 8 000 ekstraordinære flyktninger. Jeg er skuffet over at Høyre og Frp, med støtte fra Kristelig Folkeparti og Venstre, setter de svakeste gruppene opp mot hverandre.

Jeg registrerer at representanten Skei Grande under finansdebatten viste til at det uansett blir 500 flere flyktninger enn under den rød-grønne regjeringen i fjor. Til det er det å replisere at det uansett blir 500 færre enn hva vi ønsker og foreslo å ta imot neste år, og at det uansett vil bli feil politikk å sette behovet for kvoteflyktninger fra Syria i 2014 opp mot ordinære kvoteflyktninger. Det er ikke overskudd av kvoter til flyktninger i verden i dag.

Asylinstituttet er viktig for å beskytte mennesker mot forfølgelse eller inhuman behandling i deres hjemland. Alle som kommer til Norge og berettiget søker asyl, skal få bli. De som ikke oppfyller kriteriene for beskyttelse, må reise hjem. Det er grunnlaget for en konsekvent asylpolitikk.

Alternativet til en konsekvent asylpolitikk er mindre forutsigbarhet og en undergraving av asylinstituttet. Det har vært et mål for oss å sikre at flest mulig av de som søker asyl i Norge, faktisk har rett til asyl. Vi har lyktes med å øke den andelen. I 2012 var innvilgelsesprosenten kommet opp i 58 pst.

FN's høykommissær for flyktnings anbefalinger skal veie tungt ved norske myndigheters vurderinger, men norske myndigheter må gjøre, og gjør også, en selvstendig vurdering av hvorvidt det foreligger beskyttelsesbehov.

Innvandringen til Norge gjør Norge til et mer sammensatt og mangfoldig land. Det mener jeg er grunnleggende positivt.

Velferdssamfunnet i Norge bygger på solidaritet og vilje til å yte og dele. Tillit til samfunnets institusjoner og innbyggerne imellom er en nødvendig forutsetning for dette samfunnet. Alle plikter å slutte opp om samfunnets lover og respektere de demokratiske grunnverdiene.

En sterk velferdsstat bidrar til god integrering. Barnehageplass til alle, en god offentlig fellesskole, trygge helse- og omsorgstilbud, en sosial boligpolitikk og en mangfoldig kultursatsing er derfor viktig for å lykkes i integreringsarbeidet.

Vi må forhindre at det utvikler seg et klasseslett samfunn hvor personer med innvandrerbakgrunn har dårligere levekår og lavere samfunnsdeltakelse enn resten av befolkningen. Arbeid gir den enkelte økonomisk selvstendighet og er det viktigste virkemidlet for å motvirke fattigdom, utjevne sosiale forskjeller og oppnå likestilling mellom kvinner og menn, også for innvandrere. Særlig er det viktig at flere kvinner med innvandrerbakgrunn får mulighet til deltakelse i arbeidslivet.

Jobbsjansen, gratis kjernetid i barnehage og gratis deltids plass i skolefritidsordningen er eksempler på tiltak som bidrar til integrering. Ja, alle som kommer til Norge og ønsker å bo her, har en plikt til å delta i det norske samfunnet, og vi har en plikt til å hjelpe dem med å gjøre det mulig.

På 1960-tallet lå Norge veldig dårlig an når det gjaldt likestilling for kvinner, men vi gjorde noen politiske valg på 1970-, 1980-, 1990- og 2000-tallet som løftet Norge fram til å bli et av de mer likestilte landene i verden, og med en veldig høy likestillingsgrad for kvinner. Det er et resultat av politiske valg. De politiske valgene må vi også gjøre på innvandringsfeltet og på integreringsfeltet. Vi må foreta de politiske valgene som gjør at innvandrere har muligheten til å kunne delta i samfunnslivet og yrkeslivet på lik linje med oss andre som bor her.

Stortinget behandlet i vår en stortingsmelding om integrering. Det var Innst. 248 S for 2012–2013, på bakgrunn av Meld. St. 6 for 2012–2013 fra regjeringen. Da var partiene i all hovedsak enige om intensjonene, men det er til dels store forskjeller når det gjelder hvordan vi ønsker å nå målene.

Det som gjenstår å se, og som jeg håper debatten i dag vil avklare, er om dagens regjering vil følge opp med aktiv politikk for å sikre høy deltakelse og store muligheter for dem som innvandrer til Norge. Én viktig grunn til at vi har lyktes såpass godt med integreringen, er at vi har en overordnet politikk for utjevning av forskjeller.

Som vi viste i finansdebatten, er forslaget til budsjett fra regjeringen et budsjett for økte forskjeller og en umoderne familiepolitikk. Den retningen finner vi også igjen innenfor de rammeområdene vi har til behandling i dag, og som jeg er helt sikker på at vi kommer tilbake til detaljene i utover i debatten.

Økte forskjeller i samfunnet vil svekke mulighetene for innvandrere. Det vil også bety dårligere integrering og dermed sløsing av mulige ressurser for nasjonen. Verst av alt vil det føre til et dårligere liv og dårligere muligheter for dem som faktisk kommer til Norge for å skaffe seg et bedre liv og slå rot her.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Frank J. Jensen (H) [14:12:50]: Jeg tror det kan være riktig, som representanten Sivertsen er inne på, at man kan

dele mange mål når det gjelder ambisjonene om å få integrert mennesker som kommer hit til landet, bl.a. at språk er en god forutsetning for arbeid, og at man må ha bolig. Veldig mange som har fått innvilget opphold i Norge, har ikke noe sted å bo, dvs. man har et mottak å bo på. Vi vet at vi har arvet en situasjon hvor det er veldig mange – altfor mange – med innvilget opphold som ikke har flyttet ut til en kommune, og alle skal bo i en kommune. Vi vet også at prognosene tilsier et økende antall asylsøkere neste år. IMDi varsler at kommunene anslagsvis er i stand til å bosette 6 750 neste år, mens behovet er over 4 000 mer, nesten opp mot 11 000.

Spørsmålet er: Tar representanten Sivertsen ansvar for at den avgitte regjeringen ikke har gjort nok for å avhjelpe disse proppene i systemet?

Eirik Sivertsen (A) [14:13:57]: Vi skal i hvert fall ta ansvar for at vi ikke har løst utfordringene. Ut fra en sånn forståelse av spørsmålet kan man vel si at man ikke har gjort nok. Samtidig er dette en utfordring som vi har møtt med aktiv politikk. Vi tok initiativet til å finne fram til en samarbeidsmodell med kommunenes egen interesseorganisasjon, KS, fordi dette er en kjempeutfordring. Det er en utfordring som for så vidt ikke er Norge verdig, og som vi må jobbe videre med.

Jeg ser at den nye regjeringen også er veldig opptatt av å løse dette og snakker om en nasjonal dugnad. For vår del har vi gjort konkrete ting. Vi har valgt å øke tilskuddet til å bygge boliger. Vi har vært opptatt av å styrke kommuneøkonomien, som er det aller viktigste for å legge til rette for en løsning av utfordringene. Vi har gått inn i diskusjoner om å øke integreringstilskuddet. Vi kan godt si at det er en utfordring at vi har så mange mennesker sittende i mottak i dag som ikke har fått bosetting, men vi har også møtt dette med aktiv politikk.

Jeg kan føye til at en av grunnene til at vi har fått en opphopning, er at vi har effektivisert saksbehandlingen, sånn at det er flere som skulle ha fått bosetting, som ikke har fått dette avklart.

Ingjerd Schou (H) [14:15:14]: Jeg lyttet med interesse til representantens innlegg og påpekning av at dette er et område med stor grad av enighet, og at vi deler et ønske om å gjøre ting bedre, både på integreringssiden og for dem som ikke får opphold, og som skal ut. Det er fortsatt 5 000 som venter i mottak, og som skal integreres ute i kommunene. Representanten sier at forrige regjering har effektivisert prosessen, og allikevel er det så mange som venter.

Jeg kunne tenke meg å høre representantens syn på regjeringens forslag om en mer differensiert mottaksstruktur. Kan vi rett og slett se på om vi kan ha forskjellige typer mottak – f.eks. to mottakstyper – for en bedre gjennomstrømming i asylmottakene, både for dem som kommer hit og søker asyl, som skal integreres og som får opphold, og for dem som skal raskt ut?

Eirik Sivertsen (A) [14:16:20]: Jeg er ikke i dag klar for å avvise det å diskutere ulike mottakstyper hvis det kan

bidra til at flere blir bosatt. Utfordringen gjenstår allikevel med å legge til rette for å ta imot dem som har fått opphold, og få kommunene til å si: Ja takk, vi skal ta vår del av det nasjonale ansvaret for å gi dem som har fått opphold, beskyttelse mot forfølgelse i Norge – enten de kommer hit som overføringsflyktninger eller asylsøkere som har fått opphold – vi skal ta vår del av ansvaret. Da handler det om å legge til rette for bolig. Det handler om kvalifiserings-tiltak. Det handler om å legge til rette for at det skal være mulig å komme seg inn på arbeidsmarkedet.

Vi har som intensjon å fortsette å jobbe med denne utfordringen, og å finne gode politiske løsninger som gjør at mennesker slipper å sitte i mottak med livet på vent. De skal få muligheten til å bosette seg og komme videre med livet i en norsk kommune.

Mazyar Keshvari (FrP) [14:17:22]: Representanten var i sitt innlegg inne på viktigheten av at mennesker som har fått avslag, reiser ut av landet, for at asylinstituttet skal kunne fungere. Etter åtte år med rød-grønn regjering og politikk er resultatet at 5 400 mennesker som har fått avslag på sine asylsøknader og skal ut, fortsatt bor på mottak i Norge. I tillegg har vi 7 000 andre mennesker som også har fått avslag, men som ikke bor på mottak, og som vi ikke helt vet hvor befinner seg.

Når representanten så til de grader gir tydelig uttrykk for at det er viktig å få returnert mennesker som har fått avslag, hvorfor gjorde ikke den rød-grønne regjeringen større anstrengelser for å opprettholde asylinstituttet?

Eirik Sivertsen (A) [14:18:12]: Premisset i replikken er jo feil. Den rød-grønne regjeringen gjorde veldig mye. På den ene siden, som jeg redegjorde for i et tidligere svar, sørget vi for at kommunene i enda større grad tar imot dem som kommer til Norge, og som får opphold her. På den andre siden har vi også gjort mye med hvordan vi returnerer dem som faktisk ikke har lov til å oppholde seg her. La meg først få understreke at de som kommer til Norge, og som søker beskyttelse – asyl – og som ikke får lovlig opphold, har en plikt til å forlate landet. Mange av dem velger ikke å gjøre det. Det vil få konsekvenser. Vi har økt utsendingstallene. En helt sentral del av det har vært å få på plass avtaler med hjemlandet. Vi kan ikke bare fly noen til en flyplass og dumpe dem der uten at vi har noen avtale med hjemlandets myndigheter. Vi har økt bevilgningene, og tvangsreturene har økt. Vi er nå oppe i et måltall på 4 600, og i forhold til det har vi innfridd.

Geir S. Toskedal (KrF) [14:19:24]: Arbeiderpartiet har administrert kontantstøtten i åtte år og ikke gjort så mye annet med den. Likevel opplever vi at Kristelig Folkeparti stadig blir arrestert og kritisert på grunn av kontantstøtten – med den begrunnelse at det slår skjevt ut for innvandrere.

Vi ser at det er forhold ved kontantstøtten som kanskje burde ha vært justert, men mitt spørsmål er: Vurderer Arbeiderpartiet om det kan virke stigmatiserende å bruke innvandringsgruppen hver gang dette argumentet skal fram? Det er tross alt en valgfrihet og et velferdsgode som også

innvandrere skal ha, det å velge kontantstøtte. Mitt spørsmål er: Vurderer en om den språkbruken vi opplever kan være stigmatiserende?

Eirik Sivertsen (A) [14:20:19]: Jeg går ut fra at representanten Toskedal fra Kristelig Folkeparti er glad for at Kristelig Folkeparti forbindes med kontantstøtten. Slik jeg har forstått det, var i alle fall det tidligere statsminister Bondeviks store ønske, så det at vi knytter Kristelig Folkeparti til kontantstøtten, kan en i hvert fall ikke kritisere oss for.

Så er ikke jeg så bekymret, for det må være mulig å føre en politisk debatt i Norge hvor man bygger på fakta, og sier at det er særlige utfordringer knyttet til det å få deltakelse fra kvinner med innvandrerbakgrunn i samfunnet og arbeidslivet, når vi vet at kontantstøtten bidrar til å holde flere ute fra arbeidslivet også når det gjelder majoritetsbefolkningen. Det vi skal passe oss for, i denne debatten som i alle andre, er å drive med generalisering og si at det er alle, for det er riktig som representanten Toskedal påpeker: Dette er en rettighet som innbyggerne i Norge har, så lenge den er vedtatt av myndighetene. Da gjelder den på samme måte for innvandrere som for majoritetsbefolkningen. Men den virker begrensende på deltakelsen i arbeidslivet.

Trine Skei Grande (V) [14:21:29]: Venstre har i alle sine alternative budsjetter de siste åtte årene foreslått å øke antallet kvoteflyktninger. Det har Arbeiderpartiet stemt imot. I mars 2011 begynte borgerkrigen i Syria. Det har ført til enorme flyktningbølger over både naboland og Europa. I Europa er det fem land som alene har tatt 90 pst. av de syriske flyktningene som har kommet til Europa – da ser jeg bort fra nabolandene – det er fem land som har tatt den byrden. Det var antakeligvis like mange flyktninger i år som det kommer til å bli framover. Da Venstre ønsket å øke tallet på flyktninger i fjor, var Arbeiderpartiet imot. Når de forlater kontorene, er de for å øke det. Så spørsmålet mitt er enkelt: Når oppdaget Arbeiderpartiet at det var krig i Syria?

Eirik Sivertsen (A) [14:22:37]: Jeg hadde gleden av å besøke Syria i månedsskiftet februar–mars 2011, 14 dager før det brøt løs, så jeg for min del oppdaget det i mars 2011, hvis det var det representanten lurte på.

Når det gjelder Syria, er det en situasjon som er i kontinuerlig utvikling. Som jeg refererte til i mitt innlegg, har det bl.a. kommet nye tall som viser at situasjonen er enda mer alvorlig enn den har vært. Det var grunnen til at den rød-grønne regjeringen foreslo det ekstraordinære tiltaket å bevilge penger til å ta imot 1 000 ekstra overføringsflyktninger fra Syria. Det går ikke på bekostning av de andre overføringsflyktningene. Det er fordi vi mener at den ekstraordinære situasjonen i Syria vil utvikle seg. Jeg tror ikke vi er ferdig med situasjonen i Syria. Det var ingen politisk løsning i framtiden da vi foreslo det – vi mente det var nødvendig nå for å avhjelpe en situasjon som har blitt dramatisk verre det siste året.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Ingjerd Schou (H) [14:23:54]: Denne delen av dagens debatt – det tema som omhandler både innvandring, integrering og asylinstituttet – er et så sentralt og viktig område at det har fått en egen plass i regjeringsplattformen, regjeringserklæringen og avtalen mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Det er en avtale som tar opp det å få en «varig ordning som sikrer sterkere vektlegging av barns situasjon», det handler om en «engangsløsning for langtidsboende barn og deres familier fra land med returavtale», det handler om «lukkede mottak og mer differensierte mottak», og det handler ikke minst om en mer effektiv saksbehandling og raskere retur av personer uten lovlig opphold i landet og kriminelle. Det handler om familieetablering og familiegjennforening, om arbeidsinnvandring, om integrering, og det handler også om «følgelse basert på religion og tilhørighet til sosial gruppe (seksuell legning)».

Det området vi nå debatterer, er sentralt i avtalen mellom de fire partiene som har skrevet under. Det illustrerer, synes jeg, at dette er et område som er viktig for regjeringen, og for nasjonal politikk. Jeg tenker i mitt innlegg nå å fokusere på integrerings- og innvandringspolitikken, og si noe om at dette også henger mer og mer sammen med det vi har debatteret tidligere i dag, nemlig kommuneøkonomi og regionalpolitikk.

Situasjonen i Norge er at arbeidsinnvandringen har økt kraftig de siste årene. Uten de arbeidsinnvandrerne som har kommet til vårt land, hadde veldig mange av hjørnesteinsbedriftene – små og store – ute i regioner, fylker, by og bygd stått der uten å ha hatt tilstrekkelig arbeidskraft. Debatten om innvandring og integrering har i altfor stor grad fokusert på en liten andel av våre nye innbyggere, asylsøkerne, og i det siste på en gruppe som ikke skal være i Norge, nemlig returnektere, eller ulovlige innvandrere, om man vil. En stor utfordring i årene som kommer, er å legge til rette for å utvikle en politikk for dem som kommer til Norge for å arbeide. Noen drar tilbake til hjemlandet etter en tid, men stadig flere blir boende i vårt land. Fra Høyres side har vi som mål at innvandrere og flyktninger raskest mulig skal bli i stand til å klare seg selv, forsørge seg selv. Vi mener at det også er behov for forbedringer i integreringspolitikken, særlig knyttet til det å ha et øye for fortsatt satsing på språkopplæring og den viktigste integreringskilden av alle, nemlig muligheten til å komme i arbeid.

Vi mener at innvandrere beriker vårt samfunn, og at arbeidslivet gjennom den erfaring, kunnskap og arbeidsvilje de har og de ideer de kan bidra med som en følge av at de har en annen kulturell bakgrunn, er et gode for vårt land. Samtidig byr også det flerkulturelle samfunnet på en del utfordringer som må løses for nettopp å kunne realisere hver enkelt innbyggers, hvert enkelt menneskes, muligheter. Det er derfor viktig når man kommer til vårt land, å bruke den første fasen til nettopp språk- og samfunnsopp- læring og inkludering i arbeidslivet.

Det er viktig at tiltakene for økt integrering i særlig grad retter seg mot kvinner og barn. Høyre har i regjering, og ellers i vår politikk, tatt til orde for å forsterke introduksjonsarbeidet. Vi har vist i tidligere budsjetter også

at Høyre bl.a. vil gi deltakere på introduksjonskurs, med barn i barnehagealder, et bedre barnehagetilbud, og utvide tilbudet om språkopplæring for barn i barnehager. Vi mener det er viktig å legge til rette for at introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere og flyktninger omfatter hele familien – ikke bare far, men også mor, alle. Grunnleggende ferdigheter i det norske språk er viktig også for barns muligheter for å lykkes og bli integrert i Norge. Det er viktig at vi klarer å fange opp alle barn med språkproblemer på et tidlig tidspunkt, og tidligere enn det vi har gjort til nå.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Stine Renate Håheim (A) [14:29:01]: I likhet med Høyre mener også Arbeiderpartiet at innvandring grunnleggende er et gode som byr på mange muligheter, hvis vi griper dem. Sannheten er jo at norske kommuner og bedrifter etterspør arbeidskraft, noe som nettopp innvandrere kan bidra til å løse.

Jeg er helt enig med Høyre når partiet i sine merknader skriver at det er et problem for både samfunnet og den enkelte at det er for lav yrkesdeltakelse blant innvandrerkvinner. Men det holder ikke å være bekymret. Man må følge opp med de riktige tiltakene. Jeg er ikke direkte imponert over regjeringen som legger fram et budsjett hvor man går vekk fra arbeidslinjen, og budsjetterer med at flere kvinner skal være hjemme. Jeg har derfor lyst til å spørre representanten Schou hvordan økning av kontantstøtten, kutt i barnehageplasser, dyrere barnehager og skatteklasse 2 etter Høyres mening vil få flere innvandrerkvinner ut i arbeid.

Ingjerd Schou (H) [14:30:02]: Det er ikke overraskende at representanten stiller nettopp dette spørsmålet. Det handler om den grunnleggende ulike forståelsen av den verdien som dagens regjering versus den andre har, nemlig at man vet hva familien trenger best. Når Høyre i regjering, og regjeringen, har foreslått at kontantstøtten skal økes, er det fordi vi ønsker at familien skal ha denne type valgfrihet.

Det er like fullt like viktig at innvandrerkvinner kommer i arbeid. Da er muligheten for å få språkopplæring, være en del av det norske samfunnet, viktig. Men den grunnleggende verdien her er at det er familien selv som finner løsningen – ut fra hva de ønsker – på hvordan de best kan legge til rette, ikke Arbeiderpartiet. Der skiller nok dagens regjering seg fra forrige regjering, ved at de beslutningene som kan fattes i familien, bør fattes der og ikke sentralt.

Heidi Greni (Sp) [14:31:21]: Det sitter over 5 000 på våre asylmottak som har fått innvilget opphold, og som venter på å bli bosatt i en kommune. KS mener tilgangen på boliger er det viktigste hinderet for å få økt bosetting. Kommunene peker på at Husbanken er en sentral medspiller når det gjelder å skaffe bolig til flyktninger.

Regjeringen og flertallet i kommunal- og forvaltningskomiteens budsjettinnstilling svekker Husbanken som

boligpolitisk virkemiddel. Rentemarginen økes slik at den doubles fra 2013, og en vil ikke videreføre den rød-grønne regjeringens praksis med en løpende vurdering av om Husbankens lånerammer er tilpasset behovet. Det vil åpenbart få negativ effekt på kommunenes mulighet til å øke tilgangen på boliger og til å bosette flyktninger. Hva er representantens begrunnelse for å svekke Husbanken som kommunal samarbeidspartner, når vi vet at behovet for bolig for vanskeligstilte er prekært?

Ingjerd Schou (H) [14:32:26]: Som hovedstyremedlem i Husbanken i flere år må jeg si at den endringen som har skjedd i Husbanken, det at man gjorde Husbanken om til mer et direktorat, var nok mer bekymringsfullt, sett fra mitt ståsted. Jeg kan heller ikke se at den endringen som nå skjer i Husbanken, svekker Husbankens mulighet til fortsatt å være en sosial, boligpolitisk aktør. Det er også viktig å si at Husbankens konkurransevilkår, sett i forhold til andre banker, må være slik at vi ikke får en så stor subsidiering som det vi har hatt av Husbanken per nå. Endringene er allikevel slik at Husbanken vil være en viktig aktør.

Utfordringen nå er at kommunene ikke har tilstrekkelig med boliger, og at det er fullt mulig å slippe opp og å legge til rette for at det skal være lettere for kommunene både å bygge og å få lettere tilgang til arealer, men også å bosette flyktninger i enkelte leiligheter.

Karin Andersen (SV) [14:33:46]: Situasjonen i Syria er ekstraordinær. Tallene nå tilsier at det er over 4,5 millioner barn og 6,5 millioner internt fordrevne flyktninger i nabolandene. Krisen blir beskrevet som den største humanitære krisen etter annen verdenskrig.

I tilleggspromisjonen fra Fremskrittspartiet og Høyre kuttet posten med 110 mill. kr i forhold til det som den rød-grønne regjeringen la fram. Kuttet skyldes halvering av antallet flyktninger fra nettopp Syria, som har den største humanitære katastrofen i moderne tid. Det skjer i et budsjett og i et land der man er på toppen av alle statistikker når det gjelder økonomi.

Jeg lurer på hvordan representanten fra Høyre kan forklare at Norge ikke har råd til å ta imot i hvert fall 1 000 kvoteflyktninger fra Syria nå.

Ingjerd Schou (H) [14:34:53]: Det er slik at vi tar imot 1 000 flyktninger fra Syria. Det er det vi gjør. Det vi har arvet, er en vanskelig bosettingssituasjon for flyktninger i Norge. Det er over 5 000 personer i norske mottak som venter på bosetting. Man forventer at det neste år vil være omkring 10 000 som har behov for det samme.

Krisen i Syria er svært alvorlig. Situasjonen i flere naboland begynner også å bli svært kritisk. Regjeringen har – og det har vi støttet – derfor en tilleggskvote på 500 flyktninger fra Syria i 2014. I tillegg vil 500 av de ordinære plassene i den ordinære kvoten gå til denne gruppen. Til sammen blir dette 1 000.

Karin Andersen (SV) [14:35:38]: Det synes jeg var en utrolig dårlig forklaring på hvorfor man må redusere antall

kvoteflyktninger generelt sett når antallet er økende. Det hadde vært behov for å øke det mer.

I tillegg sier regjeringen at man skal ta imot de kvoteflyktningene man tror kan integreres lettest. Det betyr at man skal plukke ut de friskeste, de med best utdanning fra før, de som er minst krigsskadd, blant de aller mest vanskeligstilte menneskene i verden. Det mener SV er i strid med all humanisme og i strid med hvordan vi bør håndtere kvoteflyktningsaken. Kan Høyre forklare hva det er som gjør at de mener at vi i Norge, i den situasjonen vi er, skal oppføre oss slik at vi ikke skal gi beskyttelse til de menneskene som har det aller vanskeligst, og kanskje er mest skadd, syke, eller kanskje har blitt funksjonshemmet på grunn av den flyktningssituasjonen de har vært i?

Ingjerd Schou (H) [14:36:43]: Krisen i Syria er alvorlig. Krisen i nabolandene er også alvorlig. Vi har tenkt å bidra i det arbeidet som FN's organer gjør når det gjelder bosetting av flyktninger fra Syria. Vi skal ta vår del av det ansvaret, og vi skal også vise solidaritet med Syrias naboland.

På spørsmålet fra representanten Andersen om jeg kan bekrefte tallet 1 000, kan jeg det.

På spørsmålet om hvordan jeg kan forklare hvorfor det allikevel er vanskelig, og hvorfor man reduserer antallet ordinære kvoteflyktninger, vil jeg si at det er arven etter Stoltenberg II.

Jeg hører at de forrige regjeringspartiene snakker om at man har effektivisert. Men resultatet er 5 000 som sitter – sakene er ferdigbehandlet – på asylmottak, og som ikke er bosatt. Tiltakene for bosettingsområder ute i kommunene er ikke ivare tatt godt nok.

Vi har nå vært i regjering i syv uker, men vi kommer fortsatt til å vise vår humanisme og legge til rette for det.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Mazyar Keshvari (FrP) [14:38:05]: Innvandrings-, asyl- og integreringsfeltet er et stort fagfelt, med til dels komplekse strukturer og med virkninger for hele samfunnet.

Vi i Fremskrittspartiet mener derfor det er viktig og helt avgjørende å definere klare målsettinger på dette området for at vi skal lykkes med politikken som føres. Jeg vil derfor klargjøre i mitt innlegg noen av målsettingene for oss i Fremskrittspartiet og noen av de politiske virkemidlene som gjør at vi kan nå disse målene.

Vi skal som nasjon opprettholde og videreføre vår humane, medmenneskelige linje og praksis med å ta imot mennesker som må rømme fra krig, undertrykkelse og forfølgelse, og gi dem beskyttelse. Vi skal overholde våre internasjonale forpliktelser og avtaler.

Jeg var også under trontaledebatten inne på at vi i Fremskrittspartiet har et grunnleggende positivt syn på dette med innvandring til Norge, at det er veldig mye positivt som har kommet ut av innvandringen til Norge. Vi ser samtidig klare utfordringer. Men det viktigste og fremste målet for Fremskrittspartiet er også på dette området å legge til rette for at enkeltindividene skal ha retten og muligheten til å

lykkes basert på egen innsats, helt uavhengig av hvor vedkommende er fra, hva man tror på, kjønn, alder, seksuell legning og alle andre faktorer. Vi ønsker at mennesker skal bli sett på som det enkeltindividet og den ressursen de faktisk er. For å få til dette må noen grunnleggende faktorer og verdier ligge til grunn.

Derfor er det viktigste vi er nødt til å starte med, det verdimesige og prinsipielle. Vi må ikke glemme hvorfor mennesker i utgangspunktet rømmer til Norge og ikke fra Norge.

Da min familie og jeg måtte rømme fra noen av verdens verste tyranner og terrorregimet i Iran, var det ikke tilfeldig at vi valgte Norge og Vesten. Det vestlige og norske samfunnet bygger på en del grunnleggende verdier, som frihet for enkeltmennesket, demokrati, likestilling, menneskerettigheter, politisk og religiøs frihet og ikke minst ytringsfrihet. Nettopp derfor er det så godt å leve i Norge og Vesten, og derfor har mange av oss politiske flyktninger søkt tilflukt akkurat her.

Disse verdiene og rettighetene har ikke kommet av seg selv, men blitt til etter iherdig kamp fra frihetselskende og modige mennesker. Dersom vi ønsker å beholde disse verdiene og vår frihet, må vi også være villige til å kjempe for dem og gjøre det helt klart for alle som ønsker å bo her i landet, at vi ikke under noen omstendigheter er villige til å gå på akkord med disse verdiene som ligger til grunn for det norske samfunnet. Dette bør derfor bli en del av integreringsarbeidet på et så tidlig stadium som mulig.

Dessverre har vi hatt en utvikling der det i altfor stor grad har vokst fram parallellsamfunn der mennesker som til og med er født og oppvokst i Norge, faller utenfor og uttrykker et sterkt hat til det norske samfunnet. Det har blitt økt radikaliserings av svært unge mennesker, som er en farlig og dramatisk utvikling for samfunnet vårt, og som verken vi som nasjon eller de enkeltindividene som blir radikaliseret og havner i den type grupperinger, er tjent med. Vi kan ikke ha det slik, og derfor er det så viktig å klargjøre hva slags verdier vi står for. Dette bør gjenspeiles i alt arbeidet vi gjør med integrering i Norge.

Dernest er vi nødt til å kartlegge våre kapasiteter innenfor en rekke områder for å kunne gi mennesker reell hjelp og ivareta dem på en god og anstendig måte for å nå de målene jeg nevnte innledningsvis. Ved å finne ut av hva vi har kapasitet til, vil vi også føre en mer realistisk politikk. Vi i Fremskrittspartiet håper at en slik tilnærming vil kunne åpne opp øynene til folk på venstresiden og få dem til å innse at et land med fem millioner mennesker tross alt har sine begrensninger, og ikke minst at det er en sammenheng mellom det antallet mennesker man tar imot, og det antallet man har mulighet til å integrere på en vellykket og god måte.

Når 5 000 mennesker som har fått innvilget opphold i Norge, fortsatt bor på asylmottak, kan det kanskje tyde på at man begynner å nærme seg en smertegrense, at det ikke helt er en sammenheng mellom det antallet man tar imot og gir opphold til, og det antallet man er i stand til å bosette på en god, verdig og forsvarlig måte. Det er en alvorlig utvikling, ikke minst av hensyn til de menneskene som blir boende på mottak over flere år, fordi det ikke er

steder de kan bosette seg. Det er dessverre ett av mange bevis på hvor feilslått politikken til den rød-grønne regjeringen gjennom åtte år var – en feilslått politikk som både det norske samfunnet og de enkeltindividene det gjelder, må lide for i mange år framover.

Det er også på tide å gjeninnføre respekten for asylinstituttet. Vi kan ikke under noen omstendigheter finne oss i at mennesker under dekke av den grunnleggende retten de har til å søke om beskyttelse, kommer til Norge for å begå kriminalitet eller nekter å følge lovlig fattede vedtak om at de ikke skal være her. Skal norsk asylpolitikk fungere, er det viktig at vi faktisk får sendt ut de personene som får avslag på asylsøknaden sin i Norge, eller begår kriminelle handlinger. Ingen tjener på at mennesker som ikke skal være her, blir her over lengre tid.

Det er i dag 5 400 mennesker som har fått avslag på sine asylsøknader, som fortsatt befinner seg i Norge og bor på mottak. I tillegg er det ytterligere 7 000 mennesker med avslag som ikke bor på mottak, men som befinner seg i Norge uten at vi helt vet hvor. På toppen av dette kommer de som er straffedømte, men ikke fengslet, som fortsatt er i landet, og på toppen av dette igjen finnes det illegale innvandrere som vi ikke aner så mye om.

Et stort antall personer med avslag på asylsøknaden som opptar kapasitet på mottak, er kostbart for det norske samfunnet og undergraver asylinstituttet. Utransporteringer er derfor en viktig prioritering for Fremskrittspartiet i regjering. Erfaringene vi har til nå, viser at når man øker tvungne uttransporteringer av personer som ikke har rett på opphold i Norge, reiser også flere frivillig. Derfor er vi godt fornøyd med at regjeringen i sitt budsjett bidrar til en økning på 1 800 flere uttransporteringer neste år, slik at man får uttransportert 6 700 mennesker totalt.

Den viktigste endringen vi i Fremskrittspartiet er glade for at vi har fått et stortingsflertall med på, er å endre mottaksstrukturen. Vi får nå to hovedtyper mottak: integreringsmottak for de menneskene som har fått opphold og venter på å bli bosatt i norske kommuner, der vi setter i gang inkludering- og integreringsarbeidet fra dag én og sørger for at disse menneskene får et best mulig utgangspunkt for sitt opphold og sin start i Norge. Dernest får vi også retursentre, som de som ikke skal være her, blir bosatt på, og der integreringsperspektivet faller bort. Dette, sammen med en styrking av UDI på 40 mill. kr, som bidrar til behandling av 1 000 flere asylsaker, 10 000 flere oppholdsaker samt 10 mill. kr til nødvendig IKT-utvikling, viser en klar bedring også på dette feltet med ny regjering.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Jan Böhler (A) [14:46:23]: Jeg har vært i mange debatter gjennom mange år med Fremskrittspartiet om integrering og situasjonen i Oslo, i Groruddalen osv. Alltid har jeg blitt møtt med at man ikke lykkes med integreringen hvis man ikke får stanset innvandringen, stanset flommen av asylsøkere, og at det kommer altfor mange til at man kan få det til. Senest i valgkampen var Per Sandberg, nestleder i Fremskrittspartiet, ute med veldig kraftige utspill om det han kalte masseinnvandringen. Han ville halvere den med

forskjellige tiltak og sa at vi i Groruddalen ville få ghettoer i løpet av ganske kort tid, f.eks. på Furuset, der det ikke ville bo noen etnisk norske i 2030 på grunn av denne masseinnvandringen, som han kalte det.

Spørsmålet mitt er: Når regjeringen – Fremskrittspartiets regjering – nå øker prognosene for innvandring for neste år fra 11 000 til 14 000 og legger opp til å motta flere, betyr det at Fremskrittspartiet har gått bort fra at betingelsen for å lykkes med integrering er at man skal stanse eller halvere innvandringen?

Mazyar Keshvari (FrP) [14:47:29]: Nei, vi mener fortsatt at det er en sammenheng mellom antallet man tar imot, og det antallet man kan integrere i samfunnet. Men når det kommer til asylsøkere, er ikke det den eneste formen for innvandring til Norge. Det er også familiegjenforening, det er arbeidsinnvandring – det er mange, mange måter folk innvandrer til Norge på. Vi kan ikke kontrollere asyltilstrømmingen helt og fullt, men vi klarer nok å få ned antallet som kommer, fordi det kommer til å gå et klart signal ut i verden nå om at Norge har strammet inn. Vi tar imot dem som er reelt forfulgte, og vi er langt mer effektive med å få ut dem som ikke har beskyttelsesbehov, og som ikke har noe her i Norge å gjøre. Disse tingene henger sammen.

Jan Böhler (A) [14:48:22]: Nå er det sånn at hvis man mente at man skulle ha ned asyltilstrømmingen og innvandringen neste år, kunne man vurdert tiltak allerede nå. Stoltenberg-regjeringen gjennomførte innstramminger i 2009, da man så at det lå an til 16 000–18 000 i antall asylsøkere. Det har man valgt – i denne regjeringen hvor Fremskrittspartiet sitter – ikke å gjøre i denne omgang. Jeg tror heller ikke representanten kan vise til andre tiltak som konkret vil få ned innvandringen til neste år, som Fremskrittspartiet har sagt er en forutsetning for å lykkes med integreringen.

Spørsmålet mitt er: Det jeg gjerne vil over til, og som jeg synes er positivt, er hvis Fremskrittspartiet i større grad kan diskutere nytten og viktigheten av gode integreringstiltak i seg selv, og ikke bare knytte dem til å få ned innvandringen. Jeg syntes det var positivt at statsråd Horne roste gratis kjernetid i Dagsavisen på lørdag. Det var et helt nytt signal fra Fremskrittspartiet. Er det i tråd med Keshvaris holdninger?

Mazyar Keshvari (FrP) [14:49:26]: Det er leit at representanten Böhler ikke har fulgt bedre med. Fremskrittspartiet har hatt mange integreringsforslag opp gjennom årene, både her i Stortinget og ikke minst lokalt. I Oslo, der vi har styrt sammen med Høyre og vært i byråd gjennom åtte år, har vi iverksatt en rekke tiltak som har gitt ganske betydelige og gode resultater på integreringsfeltet, og det kommer vi til å fortsette med.

Så er det ikke riktig som representanten Böhler sier, at denne regjeringen ikke har iverksatt og ikke kommer til å iverksette tiltak som reduserer innvandringen til Norge. Jeg vil be representanten ta en titt på regjeringsplattformen og samarbeidsavtalen, der det er skissert en rekke løsnin-

ger som kommer til å redusere innvandringen til Norge. Men det er ikke gjort i løpet av seks–sju uker. Det tar nok noe lengre tid. Det burde i hvert fall en som har vært en del av et regjeringsparti, som har hatt flertall i åtte år, ha forståelse for.

Heidi Greni (Sp) [14:50:43]: Et av de forslagene Fremskrittspartiet har fremmet i integreringssammenheng, kom ved behandlingen av kommuneproposisjonen for 2014. I innstillingen sier Fremskrittspartiets medlemmer bl.a.:

«Disse medlemmer viser til at innvandringspolitikken er et nasjonalt anliggende, og at det fortoner seg naturlig at kommunene i større grad får kompensert for sine utgifter, uten å måtte saldere på andre viktige velferdstjenester ...».

Fremskrittspartiet har nå den ansvarlige statsråden for integrering av flyktninger. Så opplever vi i årets budsjett at det faktisk er et kutt – et kutt i refusjonen til barnevernstiltak på 240 mill. kr. Det er heller ikke, så langt jeg kan se, noen satsingsområder som gjør at kommunene blir bedre i stand til å bosette flere. Hvilke tiltak kan representanten Keshvari vise til i regjeringens tilleggsproposisjon til budsjettet eller i egen budsjettinnstilling til Stortinget som følger opp Fremskrittspartiets merknad fra juni i år?

Mazyar Keshvari (FrP) [14:51:53]: Kommunene og kommunenes budsjettsituasjon har vært diskutert i løpet av dagen i dag. Mange av de tiltakene som er iverksatt, som gir kommunene større handlingsrom, kommer dem også til gode på dette feltet.

Når regjeringen styrker skoletilbudet i landet betydelig, er det ikke slik at barn som er innvandrere, eller barn av asylsøkere ikke får nytte av det. Når man gjør noe og bevilger betydelig med penger til fylkesveiene, slik at fylkeskommunene slipper å bruke penger på det, er det ikke slik at de pengene kan brukes på dette feltet. All politikk på dette området henger sammen.

Når det gjelder integreringstilskuddet, som representanten Greni var inne på innledningsvis, er det noe – vi mente det da, og vi mener det nå – som bør ses på. Dette bør vi gå nærmere inn på og se hvordan dette slår ut, ikke minst med tanke på forskjellene på kostnader mellom storbyer og mindre steder. Men dette trenger vi også noe tid for å komme tilbake til.

Karin Andersen (SV) [14:53:05]: På mange av disse områdene er Fremskrittspartiet gudskjelov ikke til å kjenne igjen!

Representanten Keshvari sa i sitt hovedinnlegg at likestilling bl.a. var en grunnleggende verdi, og at den heller ikke har kommet av seg sjøl. Det kan jo noen av oss litt voksne damene fortelle om, at den kampen har vært hard, og at den må vi kjempe videre og ikke gå på akkord med. Likestillingen er heller ikke fullstendig i Norge, ikke engang i den norske befolkningen. Derfor har det vært trist gjennom år å se hvordan Fremskrittspartiet har foreslått å legge ned tiltak som kunne bedret likestillingen, f.eks. Jobbsjansen for innvandrerkvinner, som ble kuttet senest

i fjor. Nå øker de kontantstøtten, som gjør at det blir mer lønnsomt for noen å være hjemme enn å være i jobb. Også tiltak, slik som gratis kjernetid i barnehagen og kvalifiseringsstøtten, har Fremskrittspartiet, senest i budsjettet for inneværende år, vært imot. Da må jeg spørre: Er det slik at Fremskrittspartiet nå har forandret politikk og skiftet syn, eller er det slik at de ikke har fått noe gjennomslag for sin politikk i regjering?

Mazyar Keshvari (FrP) [14:54:14]: Vi har fått betydelig gjennomslag for vår politikk, og er det et område der vi faktisk har fått stort gjennomslag, så er det på innvandrings-, asyl- og integreringsfeltet. Men jeg synes det er litt leit at venstresidens representanter angriper felles velferdsordninger, som kontantstøtten, som de gjør gang på gang. Hvis argumentet om at innvandrere, spesielt ikke-vestlige innvandrere, er overrepresentert når det gjelder bruken av generelle velferdsordninger, det være seg kontantstøtte, barnebidrag, økonomisk sosialhjelp eller andre ting, kan brukes til at vi skal fjerne de ordningene, blir det interessant å spørre representanten Andersen tilbake: Hvilke andre generelle velferdsordninger ønsker representanten å fjerne fra det norske samfunn med den begrunnelsen at ikke-vestlige innvandrere er overrepresentert og bruker disse felles velferdsordningene, som gjelder for alle som bor i Norge?

Karin Andersen (SV) [14:55:15]: Nå stiller representanten Keshvari saken helt på hodet. Det var hans innlegg jeg støttet, der han sa at likestilling var en viktig verdi i Norge, som vi skulle bygge opp under. Så spør det da om politikken bygger opp under det.

Fremskrittspartiet er det partiet som helt systematisk har kuttet i de tiltakene, både kvalifiseringsstøtten, gratis kjernetid i barnehagene og Jobbsjansen for innvandrerkvinner, f.eks. – tiltak som er evaluert, og som virker. De får folk i arbeid og støtter opp under en grunnleggende verdi som Fremskrittspartiet sier at de nå deler. Forklaringen ligger i Fremskrittspartiet. Derfor er spørsmålet igjen: Har man forandret syn på disse tiltakene, eller har man tapt kampen der Høyre, forhåpentligvis, har vunnet kampen om disse tiltakene, som er veldig viktige?

Mazyar Keshvari (FrP) [14:56:09]: Det er en underlig premiss for spørsmålene fra representanten Andersen om at hvis man ikke har støttet nøyaktig de samme prosjekter, de samme organisasjoner som f.eks. Sosialistisk Venstreparti har gjort, eller at man har kuttet i noen organisasjoner og styrket noen andre, er man systematisk mot likestilling eller arbeider mot effektive likestillings tiltak. Den premissen er ikke jeg og vi i Fremskrittspartiet med på. Vi har styrket mange ting som gjør at likestillingen i Norge vil gå framover – både lokalt, regionalt og nasjonalt.

Det som er litt av utfordringen, er at de på venstresiden som er opptatt av likestilling, dessverre har glemt noen av sine medsøstre i dette samfunnet, som ikke er like privilegerte som dem selv. Det kommer til uttrykk gang på gang. Man er mer opptatt av antall kvinner i styrerom enn

av kvinner, som ikke har de mest grunnleggende rettigheter som å velge hvem de kan gifte seg med, når de kan forlate hjemmet, og om de kan ta seg en jobb. Det bør representanten Andersen ta inn over seg.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Geir S. Toskedal (KrF) [14:57:31]: I Norge lever vi i en beskyttet verden – beskyttet fra flukt, nød, krig og katastrofer i en verden der stadig flere mennesker ellers må flytte over landegrensene, mens vi kan klage på klestørk og motvind.

Det er nå over 45 millioner mennesker på flukt i verden. Stadig nye områder rammes av klimautfordringer, krig og konflikter. Norge har et stort ansvar for å være en trygg havn for mennesker på flukt. Det er en av de mange pliktene som følger med det å være et av verdens rikeste og beste land å bo i.

Rettferdighet, forutsigbarhet og humanitet må være bærebjelker i innvandrings- og integreringspolitikken vår. Det er viktig at de som har gyldig grunn til å søke asyl, får innvilget sine søknader raskt og får komme seg i gang i samfunnet.

Det er minst like viktig at de som ikke har krav på beskyttelse, f.eks. kriminelle, må raskere ut, de må returneres. Dette krever økt kapasitet både til saksbehandling, til mottak, til kommunale boliger og til utreise og uttransport.

Det er kommunene som får det meste av ansvaret for integrerings- og flyktningarbeidet. De siste årene har det vært et gap mellom behovet for bosetting i kommunene og antall plasser som er stilt til disposisjon. Noe av dette kan skyldes at kommunene har opplevd at det ikke har vært samsvar mellom utgifter og den statlige kompensasjonen, noe som har gjort det økonomisk krevende å bosette og lage gode integreringsopplegg.

Gjentatte ganger har Kristelig Folkeparti tatt til orde for økt integreringstilskudd og investeringstilskudd til kommunale boliger. Jeg er derfor glad for at både Stoltenberg II-regjeringen og Solberg-regjeringen har sett behovet nettopp for å styrke disse ordningene. Det vil ha en god effekt på kommunenes vilje til å bosette. Jeg er likevel bekymret for de flyktningene som ikke blir bosatt, og det er uakseptabelt at et flertall av flyktninger med innvilget oppholdstillatelse ikke blir bosatt innen fristen.

Rask bosetting etter at oppholdstillatelse er innvilget er av stor betydning for den enkeltes tilpasning til og deltakelse i det norske samfunn. Men integreringspolitikken må ha et videre mål enn bosetting. Den må også gjelde sysselsetting. Vi må legge til rette for at enda flere kan identifisere seg som norske uavhengig av botid eller opprinnelse. Vi må sikre at flere får lære seg å beherske norsk og får grunnleggende samfunnsforståelse. For det er nøkkelen inn til det norske samfunnet – nøkkelen inn til arbeid. Det må legges til rette for at alle første- og andregenerasjons nordmenn i størst mulig grad deltar på alle samfunnsarenaer. Det gjelder innen arbeid, utdanning, kultur, politikk, idrett eller frivillig arbeid. De må være med å dele ansvar og plikter i dette samfunnet. For vi trenger et samfunn som bryter ned murene og ikke bygger dem opp. Vi må skape

et samfunn der alle blir sett på som likeverdige uavhengig av hudfarge, opprinnelse, språk eller bakgrunn.

Dersom vi ikke klarer å sikre en sterkere felles identitet, skaper vi et delt samfunn der forskjellene øker, konfliktnivået stiger og flere melder seg ut av samfunnet for å opponere. En slik utvikling er ingen tjent med.

Det er avgjørende med flere fellesarenaer, mer brobygging og økt tverrkulturell forståelse. For store deler av den kulturelle bagasjen til et menneske er en del av identiteten. Ved å respektere andres kulturer skaper vi også rom og respekt for vår egen. For noe av det viktigste vi har, er jo tilhørighet, fellesskap og samhold.

Dette gjelder også for en annen gruppe, som ikke er tema i dag, nemlig folk som kommer hit via EØS-avtale på arbeidsinnvandring.

Til slutt vil jeg ta opp en utfordring som til stadighet kommer i lyset. Det har flere ganger skjedd at asylsøkere, bl.a. fra Iran, konverterer i den perioden de bor i Norge, og med det risikerer de forfølgelse og trusler på livet hvis de velger å utøve sin religion i hjemlandet. Jeg kan ikke annet enn å forutsette at norske utlendingsmyndigheter har forståelse for og kompetanse om hva religiøs tro og overbevisning betyr for enkeltmennesker – særlig for konvertitter som skifter tro. Det er et grunnleggende prinsipp at ingen skal sendes tilbake med utgangspunkt i at de må skjule sin tro. Derfor er jeg glad for at samarbeidsavtalen så ettertrykkelig slår fast praktisering via FN og UNHCRs retningslinjer og statusdirektiv. Jeg forventer at regjeringen følger det opp, og at praksisen, der konvertitter og homofile sendes ut med beskjed om å skjule sin religion eller legning, ikke lenger videreføres.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Eirik Sivertsen (A) [15:02:54]: Jeg vil starte med å takke representanten Toskedal for et vel balansert og reflektert innlegg. Jeg kan slutte meg til mange av de punktene han tok opp i sitt innlegg.

Vi hørte tidligere i debatten her at vi har en diskusjon gående om ulike former for mottak – mottak rettet inn for retur eller for integrering. Vi har altså ikke avvist det – uten heller å si at det er en god idé.

Vi hadde en debatt her tidligere i år, der bl.a. opposisjonspartiet Venstre – vennepartiet til Kristelig Folkeparti – ved sin leder Trine Skei Grande uttrykte støtte og forsto den gode ideen om lukkede mottak.

Jeg lurer på om representanten Toskedal kan oppklare hva som er Kristelig Folkepartis forståelse av hva et lukket mottak er.

Geir S. Toskedal (KrF) [15:03:48]: Det er en serie virkemidler som må tas i bruk, for å få en god oppholdstillatelse, mens de er her, og en god saksbehandling. I den kjeden arbeider vi nå med ulike typer mottak for å utvikle det i lag med samarbeidspartiene våre. Det gjelder mottak for dem som med stor sannsynlighet skal bli, det gjelder returmottak, og det gjelder også lukkede mottak, slik vi har på Trandum. Vi har ikke noen annen agenda eller planer om å gå inn på lukkede mottak fra vår side, men vi ser

at det er behov for en serie nye virkemidler og tiltak for å få raskere saksbehandling og for å få en bedre situasjon for dem som skal bli, og for dem som skal ut.

Eirik Sivertsen (A) [15:04:40]: Jeg takker for svaret. Jeg er litt usikker, men enn så lenge velger jeg å legge til grunn at Kristelig Folkeparti med lukket mottak mener et mottak som vi har på Trandum i dag.

En annen ting, som jeg også har behov for å ta opp med representanten fra Kristelig Folkeparti, som jeg ikke oppfattet at han var inne på i sitt innlegg, er situasjonen i Syria. Hvilket ansvar og hvilken rolle skal Norge ha og spille her? Jeg må innrømme at jeg er skuffet. Det går kanskje ikke så mye inn på Kristelig Folkeparti, men jeg er faktisk overrasket over at Kristelig Folkeparti som støtteparti til regjeringen velger å gå med på å forhandle bort ekstraordinære flyktninger fra Syria. Det som skjer nå, og slik jeg har hørt representanten Toskedal framlegge det i debatten, er at man velger å gå bort fra det som har vært viktig for Norge å si til FN: Vi har 1 000 flyktningeplasser – dere disponerer dem! Nå går vi inn og øremerker. For det første sier vi at de skal være fra Syria. I tillegg går man inn og sier at man skal ha en spesiell type. Er representanten fra Kristelig Folkeparti komfortabel med å være med på en slik forhandling om de svakeste gruppene?

Geir S. Toskedal (KrF) [15:05:44]: Først av alt: Når det gjelder Trandum, som vi var inne på sist, kjenner jeg for lite til hvordan et lukket mottak fungerer. Jeg er for fersk, så jeg har tatt en reservasjon på det.

Når det gjelder det med flyktninger fra Syria, er det klart at vi har gått med på å øke antallet kvoteflyktninger. Det har vært vårt ønske, og det har vært programfestet hos oss. Men når vi nå er med på å ta inn 500 flere, er det 500 flere enn Stoltenberg II-regjeringen faktisk har tatt imot siden 2007. Så vi synes vi er med på det, og vi mener jo at vi skal hjelpe der behovet er. Men overfor dem som kommer hit, er vi med på 500 flere enn det Stoltenberg II-regjeringen var med på. Som representanten sikkert vet, har Kristelig Folkeparti også vært veldig opptatt av dette og er det fremdeles.

Line Henriette Hjemdal hadde her overtatt presidentplassen.

Eirik Sivertsen (A) [15:06:42]: Jeg må få lov til å replisere til Kristelig Folkeparti at ja, det er 500 flere enn i år, men det også 500 færre overføringsflyktninger enn vi foreslo for neste år. Og det var det som overrasket meg – at Kristelig Folkeparti ikke sto hardere på og ikke satte mer inn på å få gjennomslag for det. Det synes jeg er skuffende.

Så har vi en annen diskusjon, som jeg tror alle i denne salen er veldig opptatt av, og det er bosettingen ute i kommunene. Jeg hører jo strategien fra regjeringspartiene om arven fra Stoltenberg. Det må de gjerne hevde, men det er en veldig forenkling av saken. Hva er Kristelig Folkepartis svar på hvordan vi skal møte utfordringen med å få bosatt alle de menneskene som har satt livet sitt på vent, som har fått opphold og beskyttelse, og som skal komme vide-

re med det? Vi har sagt at vi må diskutere tøffere virkemidler hvis kommunene ikke klarer å ta dette løftet. Hva er Kristelig Folkepartis svar?

Geir S. Toskedal (KrF) [15:07:39]: Jeg var delvis inne på det. Vi arbeider med en helhetlig kjede og ser på alt fra de kommer – fra de lander – og til de enten er integrert eller skal sendes ut igjen. Der er dette et av de viktige spørsmålene som vi må ta opp. Vi har lenge kjempet for både økt integreringstilskudd og økt investeringsandel på kommunale boliger. For den forrige regjeringen tok det veldig lang tid å gjøre noe med det, og nå er det endelig på plass. Så slik sett er det jo interessant at det var en regjering fra Høyre og Fremskrittspartiet som måtte komme med det, for å få det til. Så vi mener jo nå at kommunene er satt i stand til å ta imot det som foreligger. Men vi ser ikke bort fra at det må innføres nye tiltak for at kommunene skal ta imot. Vi har en opphopning og et problem med dem som har fått innvilget sine søknader. Det er en stor utfordring til kommunene, og vi må sørge for at det blir en økonomi og en ordning – at vi får ordnet på det.

Når det gjelder bildet av Syria, gjelder det en situasjon akkurat nå. Det er jo ting som kan bli endret neste år.

Karin Andersen (SV) [15:08:57]: Jeg har først lyst til å takke Kristelig Folkeparti for den viktige jobben de har gjort gjennom mange år, med å holde oppe humaniteten i asyldebatten. Det har vært viktig. Derfor var vel også skuffelsen veldig stor, da det viste seg at det ble kutt i antall overføringsflyktninger fra FN – også når Kristelig Folkeparti hadde en hånd på rattet. Og man kan jo lure på hva det var som var viktigere enn det – hva det var som var viktigere enn å gi opphold til folk i en så kritisk situasjon som man er i når man flykter fra et område som Syria.

Jeg la også merke til nå at representanten Toskedal pekte på integreringstilskuddet og at det liksom ble øket nå, og det er nok en sannhet med store modifikasjoner. For i forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet reduseres jo denne posten ganske kraftig. Det må da bety at kommunene skal ha mindre penger i den dugnaden man nå inviterer til.

Geir S. Toskedal (KrF) [15:10:13]: Jeg har først lyst til å si at jeg synes det er veldig greit å bli konfrontert – og at Kristelig Folkeparti blir konfrontert – i disse spørsmålene. Det må vi tåle med vår holdning og vårt grunnsyn. Derfor vil jeg peke på samarbeidsavtalen som vi har inngått sammen med Høyre og Fremskrittspartiet, der dette området er der vi kanskje har oppnådd mest. Det er der vi har gått grundigst inn, og i punkt etter punkt har vi oppnådd ting som gjør at vi er fornøyd med å kunne gå inn i samarbeidet slik som det foreligger.

Når det gjelder spørsmålet om flyktninger via FN, er det en prioritert sak for oss. Vi har et mål om et høyere antall enn det vi har oppnådd nå, det registrerer vi og tar med oss i arbeidet videre. Vårt hjerte ligger der, og vi mener det er rett vei å gå.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Heidi Greni (Sp) [15:11:19]: Strømmen av flyktninger øker og med det også presset på mottakskapiteten i Norge. Et viktig tiltak for å løse den utfordringen er å korte ned saksbehandlingstiden i asylsaker enda mer enn vi har gjort fram til nå. Den målsetningen er det heldigvis tverrpolitisk enighet om.

En annen utfordring, som jeg vil bruke mest tid på her i dag, er hvordan vi kan få til en raskere bosetting av flyktninger som har fått oppholdstillatelse i Norge. Bosettings- og integreringsarbeidet må gis større oppmerksomhet. Raskere bosetting er viktig for en vellykket integrering.

Jeg vet at mange også i mottaksapparatet mener kommunene ikke viser sterk nok vilje til å ta imot flyktninger. Det er sterke røster som ønsker å pålegge kommunene å ta imot det antall flyktninger som de i dag blir anmodet om å ta imot. Andre røster gjør seg til talspersoner for fri bosetting, der integreringstilskuddet følger personen.

I Senterpartiet mener vi dagens ordning bør videreføres. God integrering forutsetter at flyktningene kommer til et lokalsamfunn som er innstilt på å legge forholdene til rette for dem, og som mener de har kapasitet til å gjennomføre bosetting på en god måte. Ingen er tjent med at flyktninger blir tvangsfordelt til kommuner som verken klarer å skaffe egnet bolig, tilrettelagt undervisning for ungene, eller har kompetanse til å gjennomføre introduksjonsprogrammet. Frivilligheten må imidlertid ikke bli til hinder for raskere bosetting. År etter år i mottak etter innvilget opphold er demotiverende og hindrer god integrering i det norske samfunnet.

Jeg mener vi må vise større vilje til å lytte til kommunenes argumenter når vi diskuterer hva som hindrer effektiv bosetting. Vi kan sikkert finne enkeltkommuner som ikke gjør jobben godt nok ut fra en «vi har nok med oss selv»-holdning. Min erfaring er at det er unntakene. Realitetene er at mange kommuner har vanskeligheter med å skaffe til veie boliger, og dessuten at kostnadene ved bosetting ikke dekkes av dagens integreringstilskudd. Vi kan ikke forvente at kommunepolitikerne kutter i skole- og omsorgstilbudet for å dekke kostnadene ved bosetting av flyktninger. Slik oppleves det mange steder i dag, og jeg registrerer at KS har gode kort på hånden når de påviser et gap mellom hva integreringstilskuddet dekker, og de reelle kostnadene ved bosetting av flyktninger påfører kommunene.

Jeg er glad den rød-grønne regjeringen fremmet forslag om å øke integreringstilskuddet med 250 mill. kr. Dette er videreført av regjeringen Solberg og gir rom for en liten økning av satsene som kommunene mottar. Satsøkningen gir et positivt signal til Kommune-Norge, som jeg tror vil bidra til større evne til å si ja når anmodningene fra IMDi kommer.

I Senterpartiet mener vi at en videreutvikling av samarbeidet med kommunene basert på frivillighet er en viktig forutsetning for godt lokalt integreringsarbeid. Det er fra den rød-grønne regjeringens side bygd opp gode relasjoner til kommunene gjennom samarbeid mellom berørte departementer og KS. Min sterke oppfordring er å holde fast på den linjen.

Mangel på egnede boliger er hovedinnvendingen mot

bosetting av flere flyktninger. Jeg opplever ikke at regjeringen Solberg tar det på alvor. Husbanken er en helt avgjørende medspiller for at kommunene skal kunne skaffe til veie flere boliger. I regjeringens tilleggsproposisjon, som er fulgt opp av flertallet i komitéinnstillingen, økes dessverre rentemarginen på husbanklån med 0,5 pst. utover den forrige regjeringens forslag.

Den rød-grønne regjeringen økte tilskuddet og styrket Husbankens rammer, slik at banken kunne møte den sterke etterspørselen etter lån. Sist ble lånerammen økt til 25 mrd. kr i revidert nasjonalbudsjett for 2013. Nå sendes det andre signaler. Det gis klar beskjed om at det ikke er aktuelt å øke lånerammen i Husbanken ytterligere. «Søknader om lån vil bli avslått når lånerammen er brukt opp», sies det kategorisk i tilleggsproposisjonen.

Det signaliseres en boligpolitikk som ikke fremmer kommunenes mulighet til å skaffe til veie boliger for vanskeligstilte grupper generelt. Det er et negativt signal som dessverre også vil redusere kommunenes mulighet til å bosette flyktninger.

Regjeringen Solberg sender også et annet negativt signal til kommunene når den svekker refusjonsordningen for barnevernstiltak for enslige mindreårige asylsøkere som blir bosatt i kommunene. I dag får kommunene refundert alle sine utgifter utover en egenandel. Den rød-grønne regjeringen foreslo å redusere refusjonssatsen til 90 pst., mens den nye regjeringen foreslo en ytterligere reduksjon til 80 pst. Reaksjonene fra kommunene har vært sterke, vi har lyttet til kommunene, og sammen med Arbeiderpartiet og SV har vi funnet rom for å videreføre ordningen med 100 pst. refusjon.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bjørn Lødemel (H) [15:16:56]: Eg vil inn på eit spørsmål når det gjeld etablering av asylmottak. Der har utfordringane dei siste åra vore at det har vore ei sterk overkjøring av kommunane når det gjeld etablering av asylmottak, det har vore for lite dialog, og det har vore etablert asylmottak mot kommunane si vilje utan at det er blitt teke lokale omsyn. Eit eksempel er eit asylmottak i Lier, som brann ned, og som skulle etablerast på nytt. Dei raud-grøne lova at kommunen skulle bli teken med på råd før det blei etablert eit nytt asylmottak. Det skjedde ikkje, og det går inn i ein trend med tanke på å ta kommunane på alvor.

Mitt spørsmål til representanten Greni er: Ser ho no i ettertid at regjeringa har svikta på dette området?

Heidi Greni (Sp) [15:17:49]: Det er ikke noen tvil om at det er store utfordringer når det gjelder å etablere nye mottak, og det er en vanskelig avveining mellom hva kommunene kan si nei til, og hva vi har behov for. Hvis alle kommuner sa nei, ville vi miste helt muligheten til å etablere nye mottak. Jeg er veldig enig i at det bør skje i en tett dialog med kommunene. Personlig skulle jeg ønske at vi nå ikke brukte midler på etablering av nye mottak, men i stedet pøste alle de midlene vi eventuelt har budsjettet med til nye mottak, inn i en pakke for kommunene til bosetting. Det ville vært en mye bedre anvendelse av de pengene enn

å sløse dem bort ved at de sitter et år ekstra i et nyopprettet mottak.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Neste taler er representanten Karin Andersen, deretter statsråd Solveig Horne. Unnskyld – representanten Trine Skei Grande er neste taler, og deretter representanten Karin Andersen.

Trine Skei Grande (V) [15:19:12]: Unnskyldningen er godtatt. Jeg ble veldig forvirret over at SV skulle være større enn Venstre. Nå må vi venne oss til dette de neste fire årene og forhåpentligvis lenger.

Det feltet vi diskuterer i dag, har ofte handlet om integrering, og i dag handler det egentlig mer om innvandring i den budsjettdebatten vi har nå. Jeg synes egentlig det er et positivt tegn, for det handler om hvordan vi skal ta imot folk på en ordentlig måte.

Når det gjelder å være flyktning og det å søke om asyl, er det siste en klar menneskerettighet – det å få søke om asyl. Det er helt klart ingen menneskerett å få innvilget asyl, men det er en menneskerett å få lov til å søke om det.

Har du flykningstatus, så har du en egen status innenfor det internasjonale rettsregimet som vi har. Der har Norge store forpliktelser. Jeg skal ikke underslå at Venstre gjerne skulle ønske at vi kunne ta flere av våre forpliktelser, spesielt når det gjelder kvoteflyktninger. Vi har foreslått det hvert eneste år de siste åtte årene, og blitt nedstemt på det.

Vi er glad for at vi nå i samarbeid med en blå regjering har klart å få til at man skal øke med 500, men vi kommer ikke til å gi oss med det. Vi kommer også til å komme tilbake til det i den nye revideringa, og jeg er glad for at vi har fått inn formuleringer som sier klart at hvis antallet asylsøkere går ned, skal antallet kvoteflyktninger økes.

Som jeg sa i en replikk, blir 90 pst. av de syrerne som kommer til Europa i dag, tatt imot av fem land. Fire av de landene har liberale partier i sine regjeringer. Liberale partier har alltid vært forkjempere for å styrke flyktningsstatus, og for å ta et internasjonalt ansvar når store flyktningsbølger kommer.

Jeg har snakket med flere som besøkte Lampedusa etter den siste store tragedien, som har stått på stranda og sett alle kistene som lå bortover, og at det i den første rekka var bare bitte små kister til bitte små barn som hadde rømt fra hjemlandet sitt. Det mener jeg er et bilde som også skal være med i denne debatten. Det er også et bilde på hvordan ytterkantene av Europa har et mye, mye større press når det gjelder flykningssituasjonen og krigene som omgir oss i verden, og at vi her i nord bare tar en bitte, liten andel og et bitte lite ansvar i forhold til det som mange av randstatene gjør.

Befolkninga på Lampedusa ser virkelig fysisk det som andre her bare snakker om som et politisk symbol, nemlig bølger av flyktninger som kommer inn til deres strender. Hvis vi hører holdningene til de menneskene som opplever det, skjønner vi at mange av de holdningene vi møter flyktninger med, ikke er noe vi skal være så stolt av.

Så synes vi i Venstre det er viktig at det skal prioriteres at man skal frakte ut dem som har fått et endelig avslag.

Det er viktig at man opprettholder kredibiliteten og respekten for asylinstituttet og Flyktningkonvensjonen, og da er det viktig at vi opprettholder de reglene vi har. Det har vi i Venstre prioritert i våre alternative budsjetter tidligere, og nå har vi fått gjennomslag for det.

Vi har laget en avtale på innvandrings- og integreringsfeltet med regjeringa. Ut fra den skal vi nå forhandle om nytt regelverk og nye forskrifter. Det jobber vi med, og jeg håper at vi får til gode løsninger. En ting har jeg forandret mening om, og jeg innrømmer det gjerne, men det som representanten Sivertsen sa, er feil – det gjelder ikke lukkede mottak, for lukkede mottak har et helt likt lovverk som det hadde under forrige regjering. Det vi har endret holdning på, er en differensiert type mottak der vi nå kan prøve ut det å ha mulighet til å gjøre mottak mye mer strømlinjeforment – knyttet til om folk skal motiveres til å dra hjem, eller om de skal skolerer og læres opp i norsk, samfunnsfag og alle de tingene som trengs for å få til bosetting i Norge.

Jeg tror at vi har prøvd ut mange av disse modellene før. Vi prøvde oss bl.a. på returmottak etter en annen modell, som ikke bare skulle motivere, men nærmest skremme til retur. Det funket ikke, så det bør vi ikke prøve igjen. Men det å motivere, å la folk få kontakt med familien sin og opprette kontakt med hjemlandet sitt, er de grepene som jeg tror er viktig for å klare å få til en god returpolitikk.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Stein Erik Lauvås (A) [15:24:40]: Hvis jeg forsto det riktig, vil Venstre at vi skal øke antallet kvoteflyktninger som vi skal ta imot. Men de sa at de hadde blitt nedstemt en rekke ganger.

Da lurar jeg bare litt på: Hvorfor vil ikke Venstre nå bruke sin nyvunne makt til å få vedtatt det antallet flyktninger som Venstre selv mener er klokest? Vi ser også disse merknadene som de har på side 39 – så hvorfor bruker de ikke nå den muligheten de faktisk har?

Trine Skei Grande (V) [15:25:16]: Vi har brukt den muligheten, ved at antallet nå øker med 500 i forhold til det Arbeiderpartiet hadde i år.

Stein Erik Lauvås (A) [15:25:24]: Jeg skal ikke tvære på dette, men det kunne vært artig å spørre Venstre: Hvor lenge skal de skyldte på Arbeiderpartiet i slike saker som dette?

Trine Skei Grande (V) [15:25:32]: Vi skylder ikke på Arbeiderpartiet. Vi viser bare til tall og fakta. Tall og fakta viser at Arbeiderpartiet tok imot 500 færre i år enn det vi kommer til å gjøre neste år med den avtalen vi har gjort.

Heidi Greni (Sp) [15:25:57]: I samarbeidsavtalen mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre inngår en egen avtale om utlendingsfeltet. Punkt D i avtalen omhandler lukkede mottak og mer differensierte mottak, og under punktet vises det til utlendingsloven § 106, der det åpnes for lukkede mottak, slik vi har oppe på Trandum i dag. I avtalen heter det at man skal utvikle

to nye typer mottak, integreringsmottak for dem som venter på bostedskommune, og retursentre for personer som venter på avslag, og at noen retursentre skal kunne ta imot utlendinger som får frihetsberøvelse etter § 106, første ledd.

Mener representanten Skei Grande at Norge i større grad enn i dag skal bruke lukkede mottak og frihetsberøvelse som virkemiddel? Hvem er det som skal sitte i lukkede mottak? Vil det f.eks. være aktuelt å benytte lukkede mottak til barnefamilier som skal uttransporteres, der en er redd for at de unndrar seg uttransportering?

Trine Skei Grande (V) [15:26:58]: Vi kommer til å bruke lukkede mottak helt likt som det ble gjort av den regjeringa som Senterpartiet var representert i, og etter det lovverket som Senterpartiet foreslo i Stortinget.

Karin Andersen (SV) [15:27:18]: Det var betryggende å høre.

Jeg har også lyst til å takke Venstre for den jobben de gjør på disse viktige feltene. Det er kanskje sånn at representanten Skei Grande burde ønsket at SV var litt større, slik at det ble mer tyngde på disse spørsmålene.

Så har jeg lyst til å utfordre Skei Grande på et tema som vi har diskutert mye i dag, nemlig bosetting og hvordan vi skal få til bedre og raskere bosettingsordninger. En av de tingene som SV ønsker å se på, er f.eks. en ordning der de som har fått opphold, kan bosette seg sjøl fritt i kommunene. Vi ønsker også å jobbe for at det skal kunne bli gitt midlertidig arbeidstillatelse til mange flere enn i dag. Vi tror at det er fornuftig at folk kan få lov å begynne å jobbe mye tidligere enn det de får i dag, og at den måten vi håndterer det på i dag, bidrar til at integreringen mislykkes i større grad enn det den kunne gjort hvis folk kunne få begynne å jobbe mer.

Er Venstre enig i dette?

Trine Skei Grande (V) [15:28:26]: Jeg har bare lyst til å replisere tilbake at jeg er veldig glad for alt det som SV og Venstre kan gjøre sammen på dette feltet, og jeg tror vi er veldig enig. Og så kjemper vi alle på vår side. Grunnen til at Venstre har valgt å gå inn for et helhetlig forslag på innvandringsfeltet, er nettopp at man ikke skal danne allianser mellom dem vi av og til slåss med.

Når det gjelder sjølbosetting, er vi veldig positive til det. Vi kommer til å jobbe med det. Kanskje må det rammes inn på noen måter, men jeg tror at det kunne være en god løsning for å få til en god integrering. Da hadde folk kanskje kunnet bosette seg der de har en begynnelse på noen røtter – og da er det lettere å slå ordentlig rot.

Vi kommer til å jobbe med mange av disse forslagene, og vi kommer også til å ta med oss noen av de forslagene inn i de forhandlingene som vi sitter i nå.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Karin Andersen (SV) [15:29:40]: Jeg er veldig glad for at flere i debatten i dag har løftet blikket og snakket om det som er av de store humanitære katastrofene og proble-

mene i verden, nemlig folk som er nødt til å søke beskyttelse fra krig og forfølgelse. Det er det asyl- og flyktningpolitikken handler om. Situasjonen er så alvorlig mange steder at det er behov for at Norge tar et større ansvar enn det vi gjør i dag, jf. det som ble sagt her om situasjonen i andre deler av Europa, der de tar imot vesentlig mange flere. Det er derfor SV har vært veldig kritisk til at det har vært kutt i antallet overføringsflyktninger som Norge kan ta imot, i den situasjonen vi er i nå. Det er vi sterkt kritiske til, og vi mener at det ikke har vært noen grunn til det kuttet.

Vi har gjennom mange år forsøkt å jobbe for at hensynet til barn i asylsaker skal veie tyngre enn det praksis har vist i flere år. Noen slike saker går for tiden for retten, og de viser med all tydelighet at Barnekonvensjonens krav til at barnet har selvstendige rettigheter, ikke blir vektlagt tungt nok i den norske utlendingspolitikken.

Det er slik at hvis man er veldig opptatt av at det ikke skal komme for mange asylsøkere til Norge, må man være mer opptatt av å øke bistanden og også håndtere de alvorlige klima- og miljøproblemene som er i deler av verden, enn det f.eks. regjeringspartiet Fremskrittspartiet i hvert fall fram til nå har vært. De har nesten ikke anerkjent dette som et problem, men alle vi andre som har kommet oss igjennom opplysningstida og tror på vitenskapen, vet at dette kan forårsake at millioner av mennesker faktisk må finne et annet sted å bo.

Når det gjelder arbeidsinnvandring, handler det om frihet for folk – frihet, akkurat det vi nordmenn liker å ha – til å kunne reise dit vi vil og bosette oss der vi vil. Dette er det vel rimelig at også andre folk i verden har. Nå kommer det mange til Norge, også på grunn av den alvorlige situasjonen i mange land i Europa, både i sør og i øst. Jeg er glad for at mange av dem får jobb i Norge. Det er da nødvendig at man holder oppe tiltakene mot sosial dumping. Det er også nødvendig at vi går videre med å bistå dem med informasjon på deres eget språk, og språkopplæring – for at det skal gå godt, og for at de skal kunne få et fotfeste i Norge – som gjør at de faktisk har mulighet til å greie seg.

Når det gjelder bosetting, har det vært mye diskusjon om det i dag, og det er problemer med det. SV ønsker i utgangspunktet at vi må se på nye bosettingsordninger, muligens i forhandling med kommunene, der vi blir enige om hvor store utgifter de har, og at vi ut fra en enighet om det kan gå over på en ordning der kommunene forplikter seg til å ta imot det antallet som blir bosatt. SV ønsker også å se på ordninger der man sjøl kan bosette seg mer fritt, og også se på ordninger der flere får midlertidig arbeidstillatelse tidligere enn i dag, f.eks. ved hjelp av irisidentifikasjon, som kan gi en identitet som gir en mulighet til å få midlertidig arbeidstillatelse. Vi er helt overbevist om at det vil være en stor fordel for integreringen at folk kan få begynne å jobbe så raskt som mulig, forsørge seg sjøl og komme inn i det norske samfunnet.

Så til likestilling i innvandrings- og integreringspolitikken. Jeg begynner å bli en voksen dame og har vært med på likestillingskampen siden 1960-tallet. Det er mange kamper vi har gått, men det er to ting som har vært helt grunnleggende for den. Det ene er frihet fra vold, og det andre er at en får mulighet til å jobbe. Begge deler er helt avgjø-

rende for at kvinner skal ha frihet, uansett hvem de er. Da har det vært ganske forferdelig å se hvordan Fremskrittspartiet har kuttet i det som har gjort at barn kan være i barnehagene og mor kan komme i jobb.

Jeg glad for at likestillingsministeren nå er ute og roser de tiltakene hun i fjor var med på å stemme ned, og jeg håper inderlig at det er en reell endring av politikk som ligger til grunn, og ikke bare en relativ tilpasning til et regjeringssamarbeid.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Mudassar Kapur (H) [15:35:02]: Jeg vil takke representanten for å fokusere på integrering. Jeg er enig i at det å komme raskt i jobb er en av de viktigste faktorene for å få de voksne integrert. Men jeg savnet litt fokuset på skole, som jeg mener er den andre bærebjelken for å få til integrering, og skoler for barn med minoritetsbakgrunn er ikke annerledes enn skoler for barn med etnisk norsk bakgrunn.

Sett i lys av resultatene av PISA-undersøkelsen, som kom i går, hvor man ser en klar tilbakegang for norsk skole, spesielt for realfag, vil jeg spørre hva representanten synes om resultatene – og den ikke-tilstedeværende effekten de har hatt for integreringen.

Karin Andersen (SV) [15:36:03]: Jeg tror representanten må lese den undersøkelsen en gang til. Den viser en litt svak tilbakegang, men ikke statistisk signifikant, som det heter. Det betyr at en er innenfor feilmarginene for matematikk. For øvrig er det økninger for de andre områdene. Det viser også noe veldig gledelig, nemlig at andregenerasjons innvandrerbarn gjør det minst like godt som norske barn.

Det jeg ville vært mye mer opptatt av, er at vi klarer å få til reell tospråklighet for innvandrerbarn. Da er vi helt avhengig av at disse barna kommer i barnehage veldig tidlig, for språkutviklingen skjer veldig tidlig – det vet jeg, for jeg har jobbet i barnehage i 17 år og ser hvordan språk læres automatisk hvis en er veldig ung. Derfor ønsker SV å utvide gratis kjernetid i barnehagene til også å gjelde de yngre aldersgruppene, for det er uhyre viktig at barna kommer i barnehagen og får lære seg språk – både sitt eget morsmål, hjemme, og norsk, på skolen. Det er helt avgjørende for at de skal lykkes godt på skolen.

Mudassar Kapur (H) [15:37:07]: Jeg vil bare snakke litt videre om skoleresultatene. SVs tidligere leder Erik Solheim skrev i sin bok at en av hovedårsakene til at SV hadde feilet de siste årene, var manglende satsing på utdanning, spesielt for lærerne. Samtidig ser vi at SV har foreslått både frukt og grønt over lærersatsingen – hadde jeg nær sagt – men nok om det.

Hva tenker representanten om partifeller som har vært ute og ment at barn må busses rundt i Oslo, i stedet for å få den utdannelsen de fortjener, på den skolen de hører til?

Karin Andersen (SV) [15:37:54]: Her forsøker man å spre veldig mange rare myter. Det er feil at SV har satt

frukt foran lærere. Vi har faktisk fått på plass begge deler. Det er slik at hjernen altså ikke er alene på skolen; det er en hel kropp, et helt barn, som er på skolen. Man trenger å røre på seg, man trenger mat, og man trenger gode lærere. Så det er vi veldig glad for. Vi har startet denne satsingen med en ny lærerutdanning og med etter- og videreutdanning av lærere. Vi støtter i vårt budsjett hele satsingen som Høyre har på etterutdanning av lærere, så der skal Høyre få full støtte videre – det er veldig viktig. Men det er litt stusslig at man er nødt til å sette det at elevene i tillegg kan få litt sunn mat, eller f.eks. også kan få lov til å utvikle sine evner når det gjelder en kulturskoletime, opp mot denne satsingen. Så stusslig og fattigslig trengte ikke norsk skolepolitikk å være.

Geir S. Toskedal (KrF) [15:39:02]: SV har et oppriktig ønske om å få til en god integrering. Der deler de antakeligvis synet til Kristelig Folkeparti langt på vei. Og vi har jo kjempet i lang tid for både å få økt integreringstilskuddet og få investeringsandelen til boliger opp i kommunene.

Jeg har nå bare et lite spørsmål. Når SV må stemme for et budsjett der det faktiske integreringstilskuddet øker, synes da SV det er bekvemt at de nå skal stemme på et budsjett som er dårligere enn det Fremskrittspartiet har?

Karin Andersen (SV) [15:39:42]: Nei, i sum er det budsjettet som vi fremmer, langt bedre for kommunene, og det er langt bedre også på integrering. Så er det riktig at det trengs styrking på dette området, og særlig på bosettingsordningene, der det er nødvendig å få på plass bedre ordninger. Jeg sa i mitt hovedinnlegg at jeg mener at man nå burde gå i en reell forhandling med kommunesektoren, finne ut hva det koster å bosette flyktninger, bli enige om den prisen og så lage en avtale slik de f.eks. har i Danmark, der kommunesektoren forplikter seg til å bosette det antallet som trengs. Jeg tror vi er nødt til å få på plass noen slike ordninger, fordi den måten vi gjør dette på nå, gjør at færre klarer seg, Hvis vi i denne salen hadde blitt satt i en slik situasjon som mange av flyktingene på flyktningsmottakene er i i årevis, tror jeg mange av oss også hadde blitt satt ut av arbeidslivet – ved den typen opphold i altfor lang tid.

Mazyar Keshvari (FrP) [15:40:54]: SV var ansvarlig for integreringsfeltet gjennom åtte år, og resultatene der er også ganske magre. Det virket som om Sosialistisk Venstreparti var mer opptatt av å løpe rundt og gi falske forhåpninger til mennesker som hadde fått endelig avslag på sine asylsøknader i Norge, og som ikke kunne være her, enn av å gjøre noe med de reelle utfordringene som vi står overfor når det kommer til integreringsfeltet.

Men så har jeg registrert en positiv tendens egentlig hos alle de tre rød-grønne partiene, og det er at etter at de har gått ut av regjering, har de begynt å få mange nye kreative gode løsninger og politiske meninger igjen på fagfelt de ikke klarte å løse utfordringene på. Så mitt spørsmål til representanten er: Hva mener representanten er de største integreringsutfordringene i Norge, og hvordan ønsker representanten å løse disse?

Karin Andersen (SV) [15:41:56]: Kanskje en av de største utfordringene er at vi har partier som nå er representert i regjeringen, som forteller en historie om at integreringen i Norge går veldig dårlig. Det er ikke sant, integreringen i Norge går veldig bra i forhold til i veldig mange land. Det er veldig mange i innvandrerbefolkningen – de fleste av dem – som greier seg veldig bra, det går veldig bra med barna deres på skolen. Så jeg tror for det første at vi må begynne å snakke positivt om det som går bra. Det andre er at vi har jobbet intenst bl.a. for ordninger som Jobbsjansen, for kvinner også i innvandrerbefolkningen, der tradisjonen er, sånn som det var da jeg vokste opp på 1950-tallet her i Norge, at mor skulle være hjemme, og far skulle jobbe og forsørge familien. Man må bryte de tradisjonene. Derfor er det også så viktig at man ikke øker kontantstøtten sånn at det lønner seg mye mer for disse kvinnene å være hjemme enn å være på jobb og sende ungen sin i barnehagen. Da lærer barna også norsk på en naturlig måte, helt automatisk, når de er små. Disse tingene har SV jobbet intenst for å få på plass, fordi vi vet at de virker. De virker på integrering, og de virker på likestilling, og det er vi glødende opptatt av.

Mazyar Keshvari (FrP) [15:43:06]: Jeg forstår at representanten er veldig opphengt i dette ene prosjektet. Jeg kan nevne at her i Oslo har vi økt f.eks. på «Quo Vadis?», Helseforum for kvinner. Det er mange prosjekter som bidrar til jobbdeltagelse – bedre helse og deltagelse blant spesielt ikke-vestlige innvandrere. Men det jeg lurer på om representanten kan redegjøre for, i og med at hun mener at det meste hovedsakelig er positivt, er om hun mener at totalbildet og det objektive resultatet er positivt, når vi ser at innvandrerkvinner har langt lavere arbeidsdeltagelse enn befolkningen for øvrig, og når vi ser at enkelte innvandrergrupperinger er overrepresentert på alt fra barnevern til kriminalstatistikk, voldsstatistikk, narkotikastatistikk osv.? Mener hun at dette har vært en positiv utvikling, og at det ikke er store utfordringer? At noen også er i jobb, at majoriteten jobber og ikke har problemer, skulle jo bare mangle.

Karin Andersen (SV) [15:44:22]: Først vil jeg si at gratis kjernetid i barnehagen er ikke et prosjekt. Gratis kjernetid i barnehagen ble av likestillingsministeren denne uka omtalt som noe av det mest vellykkede vi har sett i integreringen, og det ønsker vi å utvide. Jeg er veldig glad for det, for Fremskrittspartiet har i alle år kuttet bevilgningene til dette, på samme måte som de her i Stortinget senest for dette året kuttet bevilgningen til Jobbsjansen, som nettopp går til det som representanten nå sier er viktig, nemlig at kvinner skal i jobb. Så det er utrolig viktig at man styrker de positive tiltakene.

Så er det riktig at noe av dette handler om gamle tradisjonelle kjønnsrollemønstre. Da kan man ikke ha en norsk politikk som bygger opp under de tradisjonelle kjønnsrollemønstrene, slik som Fremskrittspartiet og Høyre nå gjør, men tvert imot ha en politikk som gjør at barn kommer i barnehagen, at den blir billigere, at det blir gratis kjernetid for flere barn av innvandrerfamilier, og at man ikke har

ordninger som gjør at man får betalt for å holde ungene sine vekk fra barnehagen og ikke gå på jobb.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Solveig Horne [15:45:47]: Det har vært en fornøyelse å være her og høre på den debatten vi har i dag, og se at innvandringsdebatten ikke bare er integrering, men en hel kjede. Derfor er det godt at både kommunalministeren og justisministeren også har vært til stede, for her henger alt sammen med alt.

I overkant av 14 pst. av befolkningen har innvandrert eller har to foreldre som er innvandret. Mangfoldet er hverdagen i Norge i dag.

Integreringspolitikken må ha som mål at innvandrere skal føle tilhørighet og tilknytning til det norske samfunnet. Mennesker som har fått lovlig opphold i Norge, skal møtes med krav om å bidra og delta i det norske samfunnet. Regjeringen er opptatt av at vi skal lykkes med integreringsarbeidet. Så vet vi alle at språk er med og kvalifiserer til deltakelse i arbeidslivet, og klarer du å komme deg ut i arbeid, er det nøkkelen til god integrering.

Gjennom introduksjonsprogrammet og norskopplæringen får nyankomne flyktninger og andre innvandrere grunnleggende kvalifisering som skal gjøre veien til arbeid mye kortere. Gode norskkunnskaper vil i de fleste tilfeller være en forutsetning for å få arbeid.

Jeg er opptatt av å styrke det lokale integreringsarbeidet, ikke minst ved hjelp av frivillige organisasjoner og kontakt med næringslivet. Det foregår utrolig mye godt arbeid ute i kommunene. For en tid tilbake var jeg og besøkte Ullensaker kommune og fikk se det vellykkede prosjektet som flere kommuner på Romerike har satt i gang som heter «Jobb og skole – hånd i hånd». Det er ildsjeler der ute som vi er så uendelig avhengig av for at vi skal lykkes med integrering.

Vi er opptatt av tiltak for dem som står langt fra arbeidsmarkedet, og som samtidig faller utenfor dagens ordninger. Det er en utfordring at det i noen grupper av kvinner med innvandrerbakgrunn er altfor lav sysselsetting. Mange av disse kvinnene har svake norskkunnskaper, og de har også et lite nettverk.

Det har vært mye skriverier, og en del representanter har tatt opp flere ganger de siste dagene dette med gratis kjernetid i barnehagene. I vår fremmet de borgerlige partiene et felles representantforslag om bekjempelse av barnefattigdom der akkurat dette feltet, gratis kjernetid, var inne som et av satsingspunktene. Også denne regjeringen vil altså bevilge midler til gratis kjernetid i barnehagen. Foreløpige resultater fra en evaluering av ordningen viser at gratis kjernetid i barnehagen har hatt god virkning for barn med innvandrerbakgrunn. Gratis kjernetid har bidratt både til at flere barn med innvandrerbakgrunn går i barnehage og til at de klarer seg bedre på skolen enn barn som ikke har gått i barnehage. Tidlig innsats nytter. Jeg er opptatt av at vi skal bygge videre på den kunnskapen vi nå har fått fra rapporten om ordningen, og så skal regjeringen komme tilbake med en god innretning på ordningen med gratis kjernetid.

I tillegg er det viktig å ta med seg at ifølge kommunenes rapportering har dette også bidratt til at foreldrenes holdninger til bruk av barnehage har blitt mer positive, og en anerkjenner betydningen av norskkunnskaper før skolestart i mye større grad enn før. Jeg tror mye av kjernen ligger der. Vi er nødt til å få innvandrerbefolkningen til å skjønne hvor viktig det er med språkopplæring tidlig for at disse barna skal lykkes på skolen og bli godt integrert i samfunnet.

For flyktninger som kommer til Norge, er første skritt på veien til å delta i arbeids- og samfunnsnivå å kunne bosette seg i en kommune. Å si at vi har hatt en vellykket integrering i Norge de siste åtte årene, er vel å ta litt hardt i. I dag sitter det altså over 5 000 flyktninger med oppholdstillatelse i asylmottak og venter på en kommune å kunne bosette seg i. Dette er flere enn noen gang. Blant dem er det altså over 800 barn i familier og 120 enslige mindreårige.

Det har altså fra 2006 vært en betydelig vekst på dette feltet, som det ikke virker som om den tidligere regjeringen har tatt inn over seg. Saksbehandlingen har gått ned i UDI. Alt henger sammen med alt, det burde også den foregående regjeringen ha tenkt på og satt i gang et skikkelig arbeid for å få bosatt dem som sitter i mottak og har fått oppholdstillatelse.

Personer som søker beskyttelse i Norge og får det, må bosettes raskere. I 2014 er det behov for å bosette langt flere flyktninger enn det som IMDi anslår at kommunene vil gjøre. Så lenge kommunene ikke bosetter så mange som det er behov for, fører det til at ventetiden i mottakene blir stadig lengre. Derfor må vi sammen med kommunene få til en bedre og raskere bosetting enn det vi har klart så langt, slik at flyktingene kan få en raskere start på livet sitt ute i kommunen.

Jeg er også spesielt bekymret for barna som sitter i mottak. Både barn i familie og enslige mindreårige må prioriteres i det bosettingsarbeidet som det er så viktig at vi får til neste år.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Helga Pedersen (A) [15:51:08]: I innstillingen i dag har Fremskrittspartiet og Høyre en merknad der de sier at innvandring setter velferdsstatens bærekraft på prøve. Så er det bred enighet blant de politiske partiene i Norge om at arbeidslinja er helt avgjørende for det norske velferds-samfunnets bærekraft, og det er helt åpenbart at den linjen også må omfatte innvandrerne.

Likevel ser vi at Høyre og Fremskrittspartiet i regjering nå øker kontantstøtten betydelig, og de har varslet at de også vil utvide den til å omfatte toåringene. Hvordan kan integreringsministeren forsvare et tiltak som er så målrettet mot å holde innvandrerkvinner borte fra arbeidslivet og innvandrerbarn borte fra barnehagene?

Statsråd Solveig Horne [15:51:59]: For inneværende år har vi hatt Stoltenberg II-regjeringens budsjett, der Stoltenberg II-regjeringen økte kontantstøtten til 5 000 kr for 2013 for alle barnefamilie i Norge. Dagens regjering kommer til å øke den til 6 000 kr. Jeg regner med at den

samme bekymringen hadde representanten Pedersen også i fjor.

Kontantstøtten er en valgfrihet, en fleksibel ordning, for alle barnefamilieene i Norge. Man må kunne klare å ha to tanker i hodet på én gang. Vi er fullt klar over hvor viktig det er å få innvandrerkvinner i arbeid og få barna i barnehage og på skole, slik at de får lært seg norsk, som gir et godt grunnlag for den videre samfunnsbyggingen. Det er viktig for integrering. Men for regjeringen er det viktig at vi har en kontantstøtte som gjør at familiene i mye større grad kan få lov til å velge hvilken barnepassordning de vil ha for sin familie og sine barn. Så er det ikke sånn at vi tvinger folk til å ta kontantstøtte, men det er viktig at det er en valgfrihet for familien.

Helga Pedersen (A) [15:53:09]: Jeg registrerer at statsråden prøver å late som om Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet i grunnen mener det samme når det gjelder kontantstøtte. Det gjør vi vitterlig ikke. Fremskrittspartiet har nå signalisert sammen med Høyre at man vil utvide kontantstøtten til å omfatte også toåringene. Sist vi hadde kontantstøtte for toåringene, eller mer presist i 2009, var det sånn at 80 pst. av de toåringene som mottok kontantstøtte her i hovedstadsområdet, var minoritetsbarn.

Høyre og Fremskrittspartiet er i sine merknader veldig opptatt av den lave yrkesdeltakelsen blant kvinner. Statsråden har her argumentert glitrende for hvorfor barnehager er viktig for innvandrerbarna, og var opptatt av at vi må få folk til å forstå at dette er viktig. Skjønner statsråden at det kan være litt vanskelig for folk å forstå at dette er viktig når man sier det, men samtidig betaler innvandrerkvinner for å være hjemme, innfører skatteklasser 2 og gjør barnehager dyrere?

Statsråd Solveig Horne [15:54:11]: Jeg registrerer at representanten Pedersen nå stigmatiserer innvandrergrupper som kanskje har gjort et valg for sin familie: En ønsker å være hjemme en liten periode av småbarnslivet til barna sine framfor det som representanten Pedersen her snakker om.

La det være helt klart: For denne regjeringen er kontantstøtte viktig i forhold til fleksibilitet og i forhold til valgfrihet for familien. Noen velger i en liten periode å være hjemme med små barn. Her er det ikke snakk om fire- og femåringer, det er snakk om ettåringer med utvidelse til toåringene. I budsjettet for 2014 er det lagt opp til en økning for ettåringer til 6 000 kr per måned. Jeg er glad for at denne regjeringen satser på at familiene skal få større valgfrihet.

Så er det viktig at vi har fokus på at også innvandrerkvinner kommer ut i arbeid, og at de ser viktigheten av å være ute i arbeid og tjene penger og bli selvforsørgende. Jeg er mer bekymret for unge jenter med minoritetsbakgrunn i dag som tar høy utdanning, men ikke kommer seg ut i arbeid.

Geir S. Toskedal (KrF) [15:55:26]: I Norge har vi i nyere tid hatt hendelser og grupper som vi kan kalle for ekstreme, og som har gitt uttrykk for det. Så kom 22. juli

og etter det en veldig oppmerksomhet omkring sikkerhet, beredskap og organisering i systemene våre, og det var nyttig og viktig. Men jeg opplever at det fremdeles er ekstreme ytringer som kommer, både innen etnisitet, innen religion og innen andre områder, kanskje litt tilfeldig her og der. Vi opplever at det muligens er en økning – det skal jeg ikke uttale meg om – av ekstreme uttrykk, hatske utspill osv. Jeg lurer litt på, uten at det skal ha noe med talefrihet å gjøre, for jeg synes det er viktig at vi kan uttrykke det vi mener: Hvordan vil statsråden motarbeide ekstremisme? Kan vi konkret forvente en handlingsplan?

Statsråd Solveig Horne [15:56:31]: Det er godt også å ha justisministeren til stede i salen. Han kan sikkert svare på dette spørsmålet hvis han får replikk om det.

Det viktigste for meg som integreringsminister er at vi har gode oppvekstmiljøer for den ungdommen som vokser opp i dag, det at ungdommen føler tilhørighet, og at de føler en mestring når det gjelder både skole og hverdag. Det er viktig for meg som barne- og integreringsminister at vi har gode oppvekstmiljøer.

Så registrerer jeg også i dag at antall hatmeldinger har gått ned, og det er jo gledelig. Men samtidig har vi en utfordring, og dette er et viktig område som denne regjeringen vil ta tak i. Vi jobber nå med flere tiltak knyttet til et så viktig tema som dette er. Jeg ser også fram til at vi skal begynne å jobbe med en antidiskrimineringslov som er universell, hvor en del ting kan inngå av det som representanten etterspør.

Heidi Greni (Sp) [15:57:34]: Regjeringen har foreslått og vil få flertall for å redusere refusjonen til kommunale utgifter til barnevernstiltak knyttet til enslige mindreårige asylsøkere fra 100 til 80 pst. Det representerer et kutt i tilskudd til vertskommunene på 240 mill. kr, og flere kommuner sier de nå vil vurdere å legge ned igangsatte tiltak som har kommet inn under denne refusjonsordningen. Jeg er klar over at halvparten av dette blir tilbakeført gjennom økning i tilskuddet til enslige mindreårige asylsøkere, men det vil ikke nødvendigvis være like målrettet. Hva vil statsråden gjøre for å sikre at enslige mindreårige asylsøkere som krever barnevernets oppfølging, ikke mister sine tilbud? Og er ikke statsråden bekymret for at kommunene nå vil vegre seg mer for å bosette enslige mindreårige flyktninger?

Statsråd Solveig Horne [15:58:24]: Takk for et godt spørsmål. Jeg tror det viktige først og fremst her er at vi spiller på lag med kommunene for å lykkes med bosettingen.

Så har altså Stoltenberg II-regjeringen lagt fram en økning i egenandelen på 120 mill. kr, eller på 10 pst., og denne regjeringen har økt egenandelen til 20 pst. for mindreårige asylsøkere og flyktninger med barnevernstiltak. Det har vi igjen reversert over til integreringstilskuddet for å gjøre det enklere for kommunene, men vi har også spesifisert det slik at de 120 millionene skal gå til mindreårige asylsøkere innenfor barnevernet for å sikre at barna får en så god oppfølging som det er mulig for dem å gi. Jeg

tror det er viktig at vi nå lytter til kommunene – hva det er de trenger, hvilke utfordringer de har – for å få på plass en så god bosetting som mulig, slik at vi får sikret at barna og familiene som sitter i mottak, og som har fått opphold, får startet livet sitt ute i en kommune.

Karin Andersen (SV) [15:59:45]: Statsråden sier at hun er misfornøyd med bosettingsarbeidet, men starter med å legge fram et budsjett der det er kutt både i støtten til å bosette enslige mindreårige asylsøkere og også i integreringstilskuddet generelt. Jeg vil si at statsråden i praksis legger opp til at færre skal bosettes i kommunene med det opplegget som hun har vært med på å legge fram for Stortinget. Spørsmålet er da hvordan dette henger sammen, hvordan hun tror at kommunene skal bosette flere med mindre penger.

Det andre spørsmålet gjelder gratis kjernetid i barnehagen. Representanten Horne var i fjor med på å legge fram et forslag der man var helt imot denne ordningen. Man var imot kvalifiseringsstøtten, man var imot Jobbsjansen, man var imot mange av de tiltakene som man i dag går inn for. Da har jeg behov for å vite om det er slik at Fremskrittspartiet nå har forandret politikk – eller er det bare et budsjettkompromiss i regjeringen vi nå ser?

Statsråd Solveig Horne [16:00:51]: Først vil jeg takke for spørsmålet.

Jeg har lyst til å si at integreringstilskuddet foreslås styrket med 250 mill. kr for 2014, og det er den største økningen siden ordningen ble opprettet. Så er det viktig det som kommunene etterspør, nemlig en forenkling av ordningene, og vi har forenklet integreringstilskuddet slik at man også får høyere satser for barn, dvs. lik sats for barn som for voksne, noe som gjør det enklere for kommunene. Men dette er ikke nok. Vi er nødt til å se videre på integreringstilskuddet, slik at vi får dekket litt mer av de kostnadene som kommunene har med bosetting, hvis vi skal lykkes på dette feltet.

Så til gratis kjernetid. Det er slik – hvis representanten også hadde fått det med seg – at i vår fremmet alle de fire borgerlige partiene et Dokument 8-forslag for å redusere fattigdommen blant småbarnsfamilier, der ett av punktene var gratis kjernetid i barnehagene, også knyttet opp til introduksjonsprogrammet. Det er noe denne regjeringen kommer til å følge opp videre. Vi må kunne få lov til å være enig i ting som nå ser ut til å fungere. Jeg har ikke problemer med å si at dette er en ordning som ser ut til å virke, og som kan være positivt for barn som trenger språkopplæring.

Karin Andersen (SV) [16:02:14]: Jeg er glad for alle snuoperasjoner som Fremskrittspartiet foretar. Jeg venter bare på den neste, når det gjelder kontantstøtten, at de også innser at den ikke fungerer hensiktsmessig verken for likestilling eller for integrering.

Når det gjelder integreringstilskuddet og økonomien til kommunene, var det jo regjeringen Stoltenberg II som la inn en økning på de tilskuddene. I det forslaget som Høyre og Fremskrittspartiet la fram for Stortinget, var det store

kutt både i integreringstilskuddet, og også for de enslige mindreårige asylsøkerne. At det gjennom behandlingen og forliket med Kristelig Folkeparti og Venstre har kommet inn penger som har dempet noe av dette kuttet, er riktig, men fra denne regjeringen og denne statsråden foreligger det altså kutt på det som kommunene skal bruke til å bosette flyktninger. Hvordan henger det egentlig sammen med kritikken mot at bosettingen går for sakte?

Statsråd Solveig Horne [16:03:20]: Jeg skulle ønske at representanten var like bekymret da hennes parti selv var i regjering, over at man ikke gjorde mer for å få bosatt dem som har fått opphold, men som fortsatt sitter i mottak. Når det sitter over 5 000 der, sier det seg selv at vi har en stor utfordring.

Vi har hatt noen uker på oss til å lage et bedre budsjett enn det Stoltenberg II-regjeringen la fram, og det har vi gjort ved å flytte en del penger over på integreringstilskuddet, slik at kommunene på en mye enklere måte kan forholde seg til det.

Så ser jeg at dette ikke er nok. Vi må komme tilbake til det. Vi må ha en dialog med kommunene for å få vite hva utfordringene deres er. Men integreringstilskuddet blir altså økt i 2014, og det har aldri vært så høyt som det er neste år.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Helga Pedersen (A) [16:04:24]: Vi lever i en folkevandringstid. Både innvandringspolitikken og integreringspolitikken er fulle av vanskelige valg og dilemmaer. I Norge har det de siste årene vært omfattende debatt om disse politikkområdene. Det har likevel endt med en ganske bred enighet om hovedtrekkene i innvandrings- og asylpolitikken, med unntak av Fremskrittspartiet. Fremskrittspartiets bidrag til stort sett de fleste av de debattene vi har hatt på dette området, har vært å tegne et svært negativt bilde av innvandring, å ha et ensidig fokus på de negative sidene av det flerkulturelle samfunnet, og ikke minst å sette spørsmålsteget ved velferdsstatens bærekraft som følge av innvandringen.

I forrige uke registrerte jeg at justisministeren var på besøk på Trandum. Da sa han at det er viktig for ham å lære hvordan virkeligheten er. Vi kan i dag slå fast at både han og andre representanter for Fremskrittspartiet allerede har lært så mye at de er inne i folden også i innvandringspolitikken. Jeg vil si at det er både historisk og gledelig. Det er veldig bra at Fremskrittspartiet både i regjeringsplattformen og i dagens innstilling slutter seg til at innvandring er et gode for Norge, og at partiet også slutter seg til den tverrpolitiske enigheten om hovedtrekkene i norsk innvandringspolitikk, noe også representanten Keshvari ga uttrykk for tidligere i debatten. Det er altså en helt annen tone vi hører fra Fremskrittspartiet i dag enn det vi har hørt tidligere i denne salen, og det er veldig bra.

Et konkret uttrykk for det er at mens Fremskrittspartiet før valget og i årene før det har vært svært så konkrete på å tallfeste redusert antall innvandrere og godkjente asylsøknader, vil Fremskrittspartiet i regjering motta flere asylsø-

kere til neste år. Og en av de aller største satsingene i tilleggsproposisjonen og i den budsjettavtalen som flertallet har inngått, er jo nettopp den vel halve milliarden som skal brukes på å ta imot og integrere asylsøkere til neste år. Det er for øvrig et forslag som vi slutter oss til.

Når det gjelder tiltak for å begrense asylankomster, har jeg registrert at både justisministeren og andre representanter for Fremskrittspartiet har snakket mye om det, men det har ikke vært så lett å få øye på hva som er de nye, konkrete innstrammende grepene. Det regner jeg med at justisministeren konkretiserer i sitt innlegg senere i debatten.

Fremskrittspartiets nestleder Ketil Solvik-Olsen sa for noen dager siden at Fremskrittspartiet i regjering ikke har forandret politikk, men retorikk. Det er vel strengt tatt motsatt, i hvert fall oppfatter jeg at det er sånn i innvandringspolitikken.

På ett område peker den nye regjeringen ut en annen kurs enn det vi har stått for i regjering, og det er det som handler om kvoteflyktninger. Jeg tenkte at jeg ikke skulle snakke om det som mange andre har snakket om før i dag, nemlig at man kutter antall kvoteflyktninger med 500 i forhold til det forslaget som lå fra Stoltenberg II-regjeringen, men heller om det som står i regjeringsplattformen, at man skal legge om og ta imot de kvoteflyktningene som er enklest å integrere. Det er altså ikke beskyttelsesbehovet som skal være avgjørende for hvem vi tar imot, og med det grepet man varsler her, forlater man en lang norsk tradisjon der vi prioriterer kvinner, eldre, funksjonshemmede og flyktninger som det er vanskelig å få bosatt i andre land. Jeg liker ikke det bildet. Jeg liker ikke den nye politikken når man samtidig vet at den aller største prioriteten i budsjettet fra budsjettpartnerne er skatteuttak til de rikeste menneskene i Norge.

Når det gjelder integreringspolitikken, legger Arbeiderpartiet til grunn at det å gjøre sin plikt og kreve sin rett skal gjelde innvandrerbefolkningen som for alle andre. Vi skal legge til rette, men også stille krav, ikke minst krav til deltakelse i arbeidslivet. Det er ikke stigmatiserende, det er en forutsetning for god integrering og for velferdsstatens bærekraft. Og her fronter Fremskrittspartiet to ulike budskap som ikke henger sammen. På den ene siden sier man: Dere skal lære norsk og komme dere i jobb. På den andre siden sier man: Vi gir dere penger for å være hjemme, og vi gjør det dyrere å sende barna i barnehagen. Man trenger ikke å ha språkproblemer for å ha problemer med å forstå det budskapet.

Frank J. Jenssen (H) [16:09:48]: Det er veldig mange mennesker som er på flukt fra krig, nød og forfølgelse, som ønsker en trygg hverdag og et godt liv – og mange kommer til Norge. Men uansett er det avgjørende når man kommer til det landet man havner i etter å ha vært på flukt, at man så raskt som mulig får avklart om man skal bli i landet eller ikke, og hvilken framtid man har. Det er viktig for den enkelte som har krav på beskyttelse, å få bli. Så er det helt åpenbart viktig det å kunne kjenne tryggere grunn under føttene, det å få starte livet sitt igjen, det å få et sted å bo, la barna få lekekamerater, lære seg norsk og få seg jobb.

Men rask bosetting og rask avklaring av hvem som skal

returneres, er viktig også for alle dem som har rett til vår beskyttelse, men som ofte sitter altfor ofte i mottak og venter. Jo flere ubegrunnede asylsøkere som kommer hit og får sin sak behandlet, jo mer ressurser og kapasitet tar man fra behandlingen av sakene til dem som er berettigede søkere.

Vi vet også at anslagene på antall asylsøkere er oppjustert for neste år til om lag 14 000, og vi har tusenvis som venter på utreise etter å ha fått avslag. Vi vet at det er behov for mer effekt i arbeidet i hele kjeden, og at her har vi til dels betydelige utfordringer.

Så har vi altfor mange som venter på bosetting i en kommune. Derfor er det et viktig initiativ fra regjeringen når man inviterer alle kommunene med på dugnad for å få bosatt flere raskere.

Det gjøres også mye fantastisk godt arbeid i norske kommuner for å sikre innføring i norsk samfunnsliv og språk. Kommunene har hovedansvaret for introduksjonsarbeidet. Det er veldig viktig og riktig at integreringstilskuddet økes.

Så er det, som sagt, bare å konstatere at det er en utfordrende situasjon den nåværende regjeringen har fått i fanget. Det er mange med innvilget opphold som ikke har noe sted å bo, og det er et økende antall asylsøkere. Prognosene er som sagt økt. For 2014 anslår, som nevnt tidligere, IMDi at kommunene er i stand til å bosette mellom 6 500 og 7 000, mens behovet fort er oppunder 11 000. Så her er det fortsatt behov for, ordfører – nei, unnskyld, president, jeg er tilbake til gamle tider – en betydelig felles innsats.

Men når man omsider er bosatt, er det mange ting som skal virke sammen. Kommunen har hovedansvaret. Man må lære seg språk og samfunnskunnskap. Ungdommene skal inn i skole for å lykkes. Skal man lykkes i skolen, må vi også ha tiltak for å hindre at man faller ut av skolen og at man har for mye ugyldig fravær – som vi har sett noen tendenser til enkelte steder. Barnehager er nevnt. Det er helt opplagt viktig at det er god integreringspolitikk å la barn lære norsk tidlig. Derfor har også gratis kjernetid vært nevnt av flere.

Vi trenger også å få til raskere godkjenning av utdanning og raskere anerkjennelse av realkompetanse for folk som faktisk står på terskelen til å komme seg ut i arbeidslivet, men som møter formelle hindre fordi man ikke får godkjent den kompetansen man faktisk har.

Vi må få styrket arbeidet med Jobbsjansen for kvinner, som flere har vært inne på, og de frivillige organisasjonene har fortsatt en veldig viktig rolle å spille. Jeg registrerer med glede at regjeringen følger opp også det, og vi skal fortsatt jobbe med å styrke deres mulighet til å drive integreringsarbeid. Det er bra at regjeringen holder høyt trykk på at innvandrere skal få god veiledning og også få mulighet til å etablere egen virksomhet. Vi tenker ofte slik at jo, du skal *få* deg en jobb – men det er veldig mange som ønsker å *skape* seg en jobb. Hvordan gjør man det i Norge når man kommer hit? Det er faktisk også krevende nok for dem som har vokst opp her, å etablere en egen virksomhet og skape en jobb, men veldig mange innvandrere ønsker det, og det er veldig viktig at vi har fortsatt trykk på det arbeidet. Jeg er glad for at vi har en flertallsmerknad som sier at Norsk senter for flerkulturell verdiskapning, som er

godt etablert og har gode resultat er å vise til fra Drammen, fortsatt skal ha «en særskilt stilling».

Vi har altså utfordringer i flere ledd, fra ankomst til man får avgjort saken sin, og vi har køer i systemet enten man skal sendes ut av landet, eller man skal sendes nær sagt inn i landet og bosettes. Når man er bosatt, er det fortsatt en vei å gå. Selv om det er mye som er positivt, har vi fortsatt en vei å gå når det gjelder å utvikle en politikk som virker enda bedre for å styrke integreringen av dem som kommer hit.

Stein Erik Lauvås (A) [16:15:04]: Som debatten og tallene viser, er det utfordringer med hensyn til å få bosatt mange nok flyktninger raskt nok. At vi har flyktninger med oppholds- og arbeidstillatelse sittende i mottak, er selvfølgelig ikke bra for dem det gjelder. Det fører også til at vi ikke får nyttiggjort oss den muligheten som ligger i at de faktisk kommer raskt inn i jobb og får muligheten til å kunne leve sine egne liv.

Det er kommunene som er mottakerne, og jeg tror at vi som representerer i denne salen, må ta på alvor de hindringene som med rette eller urette diskuteres i de ulike kommunestyrene når bosetting av flyktninger kommer på dagsordenen.

Mange kommuner er positive og gjør sitt beste, men vi må nok også innse at det er ikke alle kommuner som ønsker å være best i klassen når dette temaet kommer opp. At en kommune ikke bosetter så mange flyktninger som IMDi eller staten ønsker, har nok noen naturlige forklaringer, som ulik tilgang på jobb – altså arbeidsmarkedet – og selvfølgelig mangel på boligalternativer i sentrumsnære områder.

I tillegg ser nok kommunene – jeg har fått lov til å sitte ganske nær disse diskusjonene noen år, både i egen kommune og sammen med andre – og nok en gang med rette eller urette, i noen tilfeller på at bosetting av flyktninger fører til bruk av en del ekstra ressurser i skole og barnehage, samt at de, dersom de ikke kommer i jobb etter endt stønadperiode, havner på kommunens budsjett fordi de ikke har opptjente trygderettigheter som gir dem pensjon eller andre statlige ordninger. Jeg tror vi skal ta også de debatene som foregår i kommunestyrene, på alvor, og se at det er en del ting som vi kanskje skulle se litt nærmere på.

Så er jo tilskudds- og låneordningene for boliger styrket. Det er bra. Så får vi bare regne inn en viss treghet i systemet. Boligområder skal planlegges, boligene skal faktisk bygges. Det tar litt tid, av praktiske årsaker.

Men når det er sagt, er det inngått en avtale med KS, og derigjennom kommunene, for å få til en raskere bosetting – som jo er helt nødvendig. Dersom det skulle vise seg at denne avtalen ikke gir den effekten som partene ønsket seg, vil det jo være fornuftig, og til med også forventet, at regjeringen ser på ytterligere tiltak sammen med kommunene og KS, som kan sørge for at de som får oppholdstillatelse her i landet, også får et egnet sted å bo, noe som er til beste for alle parter.

Mudassar Kapur (H) [16:18:24]: Integrering handler først og fremst om å bli en del av samfunnet, være en sam-

funnsborger. Vi må spørre oss hvorfor det er slik at barn som er født og oppvokst i et åpent, rikt og demokratisk land som Norge, oppsøker ideologier enten i den ytterste høyrefløy eller i fundamentale/ekstreme religiøse bevegelser. Det forebyggende arbeidet er derfor helt avgjørende for integreringen av enhver borger og ethvert enkeltmenneske.

Det meste av forebyggende arbeid skjer gjennom oppveksten i familien, skolen, nabolaget, nærmiljøet, idretten, frivilligheten, og gjennom det lærer vi ofte forståelsen av moral, etikk, skrevne og uskrevne regler. Det er der veldig mye av integreringen skjer.

Men vi er også nødt til å satse på de tiltakene som utgjør et sikkerhetsnett for dem som faller utenfor, de som kanskje ikke har en familie som kan være der, de som ikke er en del av sitt nabolag, de som kanskje blir mobbet på skolen osv. I sitt budsjett støtter derfor regjeringen de gode tiltakene som bidrar til integrering gjennom dialog og forebygging. Det er det også god enighet om ellers blant de andre partiene. Det er veldig positivt.

Før jeg går inn i mitt neste poeng, vil jeg minne om at vi ikke må glemme at absolutt alt vi diskuterer i denne salen, også angår alle borgere. Det er ikke slik at det finnes én skolepolitikk for dem med minoritetsbakgrunn og en annen skolepolitikk for dem som ikke har minoritetsbakgrunn. All politikk om skole, politi, forsvar, bistand, samferdsel osv. angår alle borgere. Jeg ønsker allikevel å trekke fram særlig to områder som er helt avgjørende for å få til en god integrering: Det er jobb og skole – at voksne ikke faller ut av arbeidslivet, og at barn ikke faller ut av skolegangen.

Dette savner jeg litt fra de rød-grønne i debatten når vi snakker om integrering. Det blir veldig mye ekstratiltak, særtiltak, penger osv., men lite om de store tingene som angår folk flest i samfunnet: skole og jobb.

PISA-undersøkelsen som kom i går, kan oppsummere den rød-grønne regjeringens kunnskapspolitikk med ett ord: tilbakegang. Sammen hadde de rød-grønne et rent flertall til å satse sine rekordstore budsjetter på kunnskap. Det har man ikke gjort. Partiene på venstresiden var mer opptatt av å lovfeste frukt og grønt enn å satse på læreren og dermed også den enkelte elev.

I sin bok, Politikk er å ville, skriver tidligere statsråd og SV-leder Erik Solheim:

«Lærerne må få makt og myndighet til å skape en god skole. Når SV har fått svekket sin troverdighet som skoleparti etter åtte år i regjering, er det fordi man ikke har satt dette store lærerløftet i sentrum.»

Da må vi ikke glemme at en sint, ung 20-åring som i dag har oppsøkt feil miljø, kanskje for få år siden var en ung tenåring som satt frustrert med lese- og skrivevansker i klasserommet. Da kan man spørre seg hva som har vært viktigst for den gutten i årene i grunnskolen: Var det frukt og grønt, var det det å få mindre lekser, eller var det, som Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen ønsker, å satse på læreren – på etter- og videreutdanning – og på den enkelte elev.

Dessverre er det ofte slik at barn som faller ut av skolen, finner vi igjen enten som unge kriminelle eller som unge arbeidsløse. Det er et faktum.

Vi vet at flere med minoritetsbakgrunn sliter med å komme inn på arbeidsmarkedet. Også på dette området har det for den rød-grønne regjeringen vært viktigere med ideologiske skylapper og frykten for LO enn å slippe den enkelte til i arbeidsmarkedet. Eksperimenter som kvotering og anonyme søkere har stått i veien for den viktigste faktoren for å komme i jobb, nemlig det å få en sjanse. En av de beste måtene man kan gjøre det på, er at bedriftene i større grad får benytte seg av midlertidige ansettelser.

Jeg tror at det som først og fremst står i veien for folk, er usikkerheten i møte med en ukjent. Midlertidige ansettelser gjør det enklere for mange med minoritetsbakgrunn å vise hva de er gode for.

Denne regjeringen satser på en integreringspolitikk der man legger til grunn at det viktigste er ikke hvor man kommer fra, men hvor man vil. Uansett hvor man vil, er trygg oppvekst, skole og jobb de viktigste verktøyene for å komme dit.

Statsråd Anders Anundsen [16:23:43]: Denne regjeringen vil at Norge skal føre en streng, men rettferdig asyl- og innvandringspolitikk. For å gjøre det er det en avgjørende forutsetning at vi tenker helhet. En slik helhetlig tenkning har Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen i samarbeid med Venstre og Kristelig Folkeparti nå påbegynt gjennom budsjettbehandlingen. Det er avgjørende at vi utnytter ressursene best mulig samlet sett. Regjeringen vil derfor effektivisere og forbedre hele asylkjeden fra ankomst via ID-arbeid, behandling i UDI og UNE, mottaksstruktur, utsending og bosetting.

Utfordringene er imidlertid at vi overtar et system som har manglet oppfølging og prioritering i for lang tid. Det sitter nå rundt 5 000 mennesker – tidligere asylsøkere – som skulle vært sendt ut av landet, på asylmottak. De har ikke lenger lovlig opphold i Norge. Mange av dem blir sittende lenge i asylmottak, og det oppstår et vesentlig misforhold mellom konklusjonen i asylsaken og kravet om utreise. Tidligere asylsøkere skal returneres enten gjennom assistert retur eller tvangsretur. Ut skal de uansett, og det må skje raskt etter vedtak. Dette er også viktig for å sikre asylinstituttets legitimitet og sikre asylinstituttet mot misbruk.

Når Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har foreslått og fått medhold i Stortinget for en vesentlig økning av ressursbruken på tvangsretur, gir det tydelige signaler om at det ikke skal lønne seg å trenere egen retur. Vi mener det også kan bidra til at flere reiser tilbake til hjemlandet gjennom ordinær assistert retur. Jeg ber Stortinget merke seg at jeg ikke bruker begrepet frivillig retur, som den rød-grønne regjeringen har brukt, for det skaper et misforhold til det som er realiteten. Når man har fått avslag på asylsøknaden, skal man ut av Norge enten man vil eller ikke. Det er ikke frivillig om man skal returnere, men man kan få hjelp til å returnere eller bli returnert ved tvang.

Med det budsjettopplegget som vedtas i dag, vil ca. 6 700 personer som er i Norge ulovlig, bli sendt ut av landet ved bruk av tvang. Det er et rekordhøyt tall og viser at regjeringen leverer raskt også på asyl- og innvandringsfeltet.

UDI blir også styrket i dette forslaget fra Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen og samarbeidspartiene i Stortinget. Økt saksbehandlingskapasitet og oppfølging gir raskere saksbehandling og legger til rette for kortere opphold i asylmottak og raskere retur for dem som får avslag, samtidig som de som får opphold, raskere kan bosettes og integreres.

Sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre arbeider regjeringen for en gjennomgang av flaskehals og utfordringer i asylkjeden samt ny mottaksstruktur. Det er en stor utfordring at de som venter på å få asylsøknaden sin avklart, oppholder seg på samme sted som de som allerede har fått beskjed om at de skal ut av landet – eller de som har fått beskjed om at de skal få opphold og bosetting og er klare for integrering i det norske samfunnet. En mer differensiert mottaksstruktur kan bidra til å legge bedre til rette for både bosettingen, bosettingsarbeidet og integreringsarbeidet på den ene siden og en raskere og mer effektiv retur på den andre.

Til slutt vil jeg peke på at det er et godt samarbeid mellom regjeringen og samarbeidspartiene Kristelig Folkeparti og Venstre om hvordan fremtidens asyl- og innvandringspolitikk skal bli. På tross av en del uenighetspunkter er jeg trygg på at vi vil finne godt sammen om løsninger som både er innskjerpende på enkelte viktige områder, og som også tar høyde for å øke vektleggingen på f.eks. barns interesser og rettssikkerheten til asylsøkerne.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Eirik Sivertsen (A) [16:27:49]: Jeg hører en statsråd som er framoverlent og ambisiøs på sitt eget saksfelt, og det er bra. Jeg opplever også en statsråd som er salig fornøyd med de virkemidlene han får til rådighet av et flertall i Stortinget. Det er også bra, for det lover godt for at han også leverer resultater på området.

Vi har vært litt opptatt av at Fremskrittspartiet tidligere, før man kom i regjering, ikke var veldig klar og tydelig på hvor mange som skulle komme til Norge, hvor lenge de skulle være her og hvor fort de skulle ut. Men så leser jeg i Aftenposten 27. november at der vil Fremskrittspartiet nærmere dansk asylnivå, men man vil ikke spesifisere det. Statssekretær Gulati sier at det er for mange uten grunnlag for beskyttelse som kommer til Norge.

Er det slik at statsråden tar utfordringen med å konkretisere hvor mange som er akseptabelt nivå i Norge? Hvilke tiltak vil man sette i verk for å begrense det til det som er det akseptable nivået?

Statsråd Anders Anundsen [16:28:48]: Jeg er litt usikker på om spørsmålet er rettet i forhold til hvor mange asylsøkere som skal få lov til å søke asyl i Norge, hvor mange som skal få lov til å bli, eller om det er den samlede innvandringen til landet representanten etterspør. Utgangspunktet er at vi må forholde oss til de søknadene vi til enhver tid får, og benytte oss av det regelverket som til enhver tid gjelder, for å avgjøre de konkrete søknadene. Særlig på asylområdet er det ikke noen tvil om at det er mange grunnløse asylsøkere som kommer til Norge. Det

ser vi også på statistikken over hvem som får, og hvem som ikke får, opphold.

Det er en viktig del av denne regjeringens politikk at vi skal bidra til å være konsekvente, slik at grunnløse asylsøkere ikke søker asyl i Norge, samtidig som vi skal behandle de asylsøknadene som kommer, raskt og effektivt. På den basis gir antallet seg etter hvert selv. Jeg kan ikke som statsråd si at vi skal innvilge et bestemt antall asylsaker i løpet av et bestemt antall år. Det tror jeg representanten godt forstår.

Eirik Sivertsen (A) [16:29:58]: Ja, det forstår jeg helt utmerket, men det var veldig greit å få den avklaringen i denne sal fra Fremskrittspartiet – at det faktisk er sånn virkeligheten er – for tidligere har vi hatt debatter hvor representanter fra det partiet har beskrevet virkeligheten på en helt annen måte.

Det er også varslet innstramminger i samme avisartikkel og ved flere andre anledninger, men jeg kunne godt tenke meg at statsråden konkretiserte dette. Hvis jeg forstår statssekretæren hans rett, slik han er sitert i Aftenposten den 27. november, kom man allerede dag to i gang i departementet med konkrete tiltak.

Kan statsråden klargjøre for Stortinget hvilke nye konkrete tiltak det er man skal iverksette, slik at man sikrer at flere av dem som kommer hit og søker asyl, er berettiget til det asylet? Det var helt sentralt for Stoltenberg II-regjeringen. Vi klarte å løfte den prosentandelen; i 2012 var 58 pst. av asylsøkerne berettiget til asyl. Forhåpentligvis er andelen også høyere for inneværende år. Hvilke nye tiltak er det statsråden konkret har tenkt å iverksette for å løfte denne prosentandelen enda høyere?

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Anders Anundsen [16:31:04]: Dette består av to tall. Det er ikke bare antallet som er berettiget til asyl, som er viktig å få opp. Det er også viktig å få antallet asylsøkere ned, og da må man ha flere virkemidler tilgjengelig. Denne regjeringen har allerede fra dag to satt i gang mye arbeid i departementet for å se hvilke virkemidler som vil ha størst effekt.

Så er man i den heldige situasjonen at vi har et utmerket samarbeid med de partiene i Stortinget som vi har en samarbeidsavtale om dette området med, nemlig Kristelig Folkeparti og Venstre. De konkrete tiltakene som denne regjeringen sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre vil iverksette, vil bli klare og tydelige når de forhandlingene er endelig ferdig.

Vi er i den prosessen nå, og det er en del av det å ha muligheten til å utøve politikk: at man må være til stede når det skjer. Der er nok ikke Arbeiderpartiet nå – til Arbeiderpartiets frustrasjon og min glede.

Geir S. Toskedal (KrF) [16:32:08]: Det er mange ulike grupper som søker asyl, og som kvalifiserer for varig oppholdstillatelse her i landet. Nå har jeg bare vært her et par måneder, men jeg har fått overraskende mange hen-

vendelser fra miljøer som snakker om konvertitter, de som skifter tro, og som opplever at det får store konsekvenser. De må kanskje forlate familien osv., i tillegg til annen slags forfølgelse. Det er deler av verden der dette er en stor og kanskje ny utfordring som er blitt veldig tydeliggjort – dessverre. Så er det slik at når de kommer til myndighetene her i landet, opplever de kanskje ikke å bli tatt imot, eller de blir ikke trodd.

Jeg ser at det kanskje er noen som vil spekulere i dette. Det er vi fullstendig klar over. Men jeg tror at det kan være måter å avkle det på – det kan gå på hvor lenge de har vært konvertitter. Men vil statsråden gjøre noe for å øke fokuseringen på det spørsmålet?

Statsråd Anders Anundsen [16:33:14]: Det er en komplisert problemstilling representanten tar opp. Dette er forhold som vil bli vurdert i den enkelte søknadssak, og statsråden vil ikke gi særskilte signaler om at man skal vektlegge konvertitters situasjon på en bestemt måte.

Det er åpenbart at våre utlendingsmyndigheter er bevisst på den problemstillingen, men det er også viktig å sikre at man ikke misbruker muligheten til å konvertere. Derfor er det nødvendig å forholde seg til det i hver enkelt sak, uten å ha en felles holdning til alle – at alle som konverterer, automatisk skal få opphold. Det vil være en helt uenlig situasjon og skape enorme utfordringer for håndhevelsen av asylinstituttet. Så det er nødvendig å ta de hensynene konkret i den enkelte sak, og der gjør utlendingsmyndighetene det de kan.

Heidi Greni (Sp) [16:34:21]: Regjeringen vil ifølge samarbeidsavtalen med Kristelig Folkeparti og Venstre utvikle to nye typer asylmottak – integreringsmottak for dem som venter på bostedskommune, og retursentre som tar imot personer med endelig avslag. De sistnevnte kan etableres som lukkede mottak, heter det i avtalen. Betyr denne avtalen at regjeringen har intensjoner om å etablere flere lukkede mottak? Vil det være aktuelt at barnefamilier blir plassert i lukkede mottak?

Representanten Skei Grande fikk det samme spørsmålet av meg i replikkrunderen, og hun kunne bekrefte at lukkede mottak skulle benyttes etter samme regelverk og på samme måte som det blir gjort i dag. Kan statsråden bekrefte at Venstre og Fremskrittspartiet legger det samme i begrepet «lukkede mottak»?

Statsråd Anders Anundsen [16:35:19]: Jeg tror ikke det er noen tvil om at vi legger det samme i «lukkede mottak», og hvorvidt vi skal ha flere lukkede mottaksplasser, er avhengig av behovet. I dag er det ledig kapasitet på Trandum, og så lenge det er ledig kapasitet, må man vurdere hvordan asylutviklingen blir, og hvorvidt man skal fengsle i større grad på lukkede mottak, enn det som er tilfellet i dag. Der har samarbeidspartiene sagt at vi ønsker å benytte den muligheten i større grad enn det som er tilfellet nå, og hvis kapasiteten på Trandum ikke er tilstrekkelig, må vi selvfølgelig opprette flere lukkede mottaksplasser.

Men det er noe annet enn det som er retursentre. De er ikke lukkede mottak. Den nye mottaksstrukturen vil for-

holde seg til integreringsmottak og returmottak. Innholdet i returmottakene snakker vi nå med Venstre og Kristelig Folkeparti om, så jeg kan ikke gå nærmere inn på det, men det er de to mottakstypene pluss lukkede mottak. Det er ikke sånn at et retursenter er et lukket mottak, selv om et lukket mottak ofte benyttes av personer som skal sendes ut av landet, i påvente av effektivering av utvisningsvedtak.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [16:36:44]: For SV er omsynet til barns beste eit høgthengande prinsipp. Noreg har altså skrive under på Barnekonvensjonen, og det forpliktar oss til å setje omsynet til barnet aller høgast.

I dag kom den gledelege meldinga om at Yalda, som er elleve år, vann gjennom i tingretten med saka si. Tingretten grunn gav det også med omsyn til Barnekonvensjonen. I åtte år har ho budd i Noreg, ho snakkar tromsøværing, osv. Men dette er andre gongen ho har vunne i tingretten, fordi UNE berre kan endre litt på vedtaket, og så må dei som har vunne saka, rykkje tilbake til start.

Denne rykkje-tilbake-til-start-praksisen har ein del uheldige konsekvensar, også i andre saksprosessar. Det er som å ha å gjere med Kafka i «Prosessene», viss presidenten kan førestelle seg noko slikt.

Ser ministeren det problematiske i ein slik tilbake-til-start-praksis?

Statsråd Anders Anundsen [16:38:06]: Å sammenligne norsk utlendingsforvaltning med Kafka-prosessen synes jeg er å dra det altfor langt, og det er overhodet intet grunnlag for den typen sammenligninger. Det er en rettsikker og god asylprosess i Norge, og det ligner ingenting på den såkalte Kafka-prosessen.

Premissen for spørsmålet er heller ikke riktig: at man bare kan endre en liten del av vedtaket og deretter rykke tilbake til start. Jeg tror det er nødvendig at representanten leser det som faktisk står i vedtakene, og det som står i dommen om disse forholdene, før det kommer slike påstander. Da vil han også se at det som er realitetene, er basert på domspremissene.

Jeg kan ikke gå inn i den konkrete saken, men å hevde at norsk asylforvaltning ikke fungerer godt nok på rettsikkerhetsområdet, med en karakteristikk av at det er en Kafka-prosess, er rett og slett relativt uvørent.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [16:38:56]: Då lurar eg på om ministeren har lese Kafka og «Prosessene», for det det handlar om der, er rett og slett at ein ikkje er klar over korleis ein skal kome seg gjennom denne prosessen. Og det er akkurat det desse asylfamiliane har opplevd: Dei har opplevd at dei har vunne saka – gong på gong. Dei har ikkje tapt. Det er akkurat som å vere i cupen – du vinn alle kampane, og du taper aldri, men du må stadig vekk møte det nye laget igjen og igjen og igjen. Dermed kan du i prinsippet vere i ein uendeleg prosess. Viss ein ikkje klarer å sjå at det faktisk er noko som begynner likne ein uendeleg prosess – sånn som Josef K. opplevde – synest eg det er merkeleg.

Men la oss avslutte dette. Eg har lyst til å stille eit anna avsluttande spørsmål: I kva situasjonar er det omsynet til barn veg tyngst for ministeren?

Statsråd Anders Anundsen [16:39:57]: Til det første spørsmålet kan jeg si at jeg har hatt gleden av å lese Franz Kafka ved flere anledninger, og «Prosessene» har jeg vært igjennom mer enn to ganger. Jeg har hatt glede av det, for jeg mener det er et stort litterært verk som også kan brukes i en politisk setting når det er relevant, og jeg mener det overhodet ikke er relevant i den politiske settingen vi nå befinner oss.

Så forstår jeg at representanten vil vite når jeg mener at barns beste skal telle. Det må nesten tas stilling til i de konkrete sakene som er til behandling. Denne regjeringen har en avtale med Kristelig Folkeparti og Venstre, hvor vi skal vektlegge barns beste enda mer enn det som er tilfelle i dag, men jeg tror det vil være en feilslutning å hevde at barns beste i dagens forvaltning ikke tillegges vekt. Spørsmålet er forholdet mellom innvandringspolitiske hensyn og barns beste, og der er vi nå i en prosess med Kristelig Folkeparti og Venstre som er svært fruktbar, og som vil gi gode resultater.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Jan Bøhler (A) [16:41:18]: I diskusjonen om hvordan vi skal lykkes med integrering, om hvordan vi skal unngå at vi får det som er kalt ghettos – sammenhengende områder med forfall, høy kriminalitet, sosiale problemer osv. – om hvordan vi skal bygge opp de tiltakene som nytter, er det viktig å være konkret og å bruke egne erfaringer. Jeg vil gjerne framheve det som handler om opprusting av bomiljøene, om disse områdesatsingene som nå pågår i Grovuddalen, Oslo Sør, Indre Øst, Fjell i Drammen, i noen områder i Bergen og Trondheim – altså i de områdene i landet hvor vi har mange med innvandrerbakgrunn som bor sammen, og hvor vi har utfordringer knyttet til det.

Jeg er opptatt av å få fram for Stortinget hvor viktig det er at de som bor i disse områdene, opplever at de bygger attraktive boområder hvor de får fine uteområder, går sammen om tiltak som gir felles aktiviteter, felles arenaer som gir gode utfoldelsesmuligheter, bygger identitet, bygger tilhørighet, bygger tro på at her vil vi være, her hører vi hjemme. Den felles innsatsen om å bygge noe sammen – om å bygge nærmiljøer sammen og å ha redskaper for det – vil jeg påstå har snudd utviklingen i stor grad, sånn som jeg har sett den på nært hold på Furuset, på Romsås, på Ammerud i Oslo. På Furuset er f.eks. kriminaliteten redusert med 60 pst. på noen år. Det er klart at dette henger sammen med mye annet, men det henger også sammen med at man har fått positive, trygge og attraktive nærområder.

Disse satsingene er en motor for positiv utvikling, som trekker med seg mye annet. Jeg er helt enig med representanten Kapur i at skole og arbeid er det helt avgjørende, men det ligger også særlige skole- og språktiltak i områdesatsingene, og det ligger særlige jobbtiltak – slik som Jobbsjansen, som ble omtalt her, som drives i syv bydeler i Oslo, hvoriblant disse bydelene jeg snakker om. Disse tingene går hånd i hånd; det er hele livet vi skal bygge opp på en positiv måte. Her er det snakk om at samferdselstiltak går inn i satsingene, kollektivtrafikk osv., justis og politi,

de som jeg nevnte, idretten, frivillige organisasjoner. Jeg er med i idrettslaget i Groruddalen. Vi må innrømme at vi har store problemer med å rekruttere ledere med tanke på alle barn og unge som vil være med. I andre deler av byen og i andre steder i landet står det ledere i kø for å få lov til å være med, mens vi mangler ledere. Idrettsforbundet har sett noe av dette og satt inn storbymidler for å fremme integrering, men Kulturdepartementet og regjeringen burde se på om det er noe som monner, for dette er bare en bitte liten start på noe som vi må innse at vi trenger mer av for å hjelpe idrettslagene til å lykkes.

Jeg hadde et møte med Kirken i Groruddalen i forrige uke. Både representanten Kapur og representanten Keshvari har snakket om radikalisering, og nå bygger kirkene i Groruddalen opp en egen groruddalssatsing. I første omgang har de fem stillinger til å drive religionsdialog, forebygging av ekstremisme, sammen med andre trossamfunn. Så det er mange krefter som går sammen om å bygge opp noe positivt, og det er viktig at Stortinget er med på å stimulere det initiativet som ligger her, utover de allmenne velferdsordningene, de initiativene som samler menneskene.

Hvis vi er enige om at det er bra med gratis kjernetid i barnehagen for at barna skal vokse opp sammen, lære norsk tidlig og dermed få forutsetninger for å lykkes i skolen, bør det neste skrittet være å starte med gratis kjernetid i barnehagene helt fra tre års alder. Dette er et avgjørende skritt for at språkkunnskapen skal bygges opp fra tidligst mulig barndom.

Så til det som Venstre tar opp i sine budsjettmerknader, hvor de roser det tiltaket med gratis aktivitetsskole som er satt i gang av Stoltenberg-regjeringen i år. En skole i Søndre Nordstrand i Oslo er en del av disse områdesatsingsbydelene. Venstre går inn for at den typen tiltak, altså gratis aktivitetsskole, bør utvides for å få alle som ikke har råd til det i dag, inn i aktivitetsskolen, med leksehjelp osv., og at dette bør utvides til alle bydeler, alle områder der man har gratis kjernetid i barnehagen. Dette er et meget bra forslag og helt i tråd med Arbeiderpartiets program. Jeg håper vi kan jobbe sammen om det i året som kommer.

I tråd med at områdesatsing er motoren for alt dette som skjer – samler tiltak fra ulike sektorer, skaper initiativ og entusiasme – vil jeg til slutt oppfordre regjeringen til nå å gå inn i forhandlinger med Oslo kommune og de andre kommunene dette gjelder, om å forlenge disse satsingene utover fristen som er satt i 2016, slik at man kan ha en bred tro på å bygge opp dette i framtiden.

Stine Renate Håheim (A) [16:46:44]: Jeg er enig med de talerne som har tatt opp viktigheten av skole i integreringspolitikken. Men så har jeg lyst til å komme med en oppfordring til Høyre om at de må bestemme seg for hva som er strategien. For Høyre er ute og tar æren hver gang resultatene i skolen er gode, men fraskriver seg alt ansvar når resultatene ikke er fullt så gode. Så jeg vil anbefale Høyre å bestemme seg.

I forrige debatt var vi inne på begrepene «ærlig» og «edruelig». Det synes jeg vi skal være også når det gjelder PISA-resultatene. For det vises mye positivt i PISA-resul-

tatene, som representanten Karin Andersen var inne på. De viser bl.a. at vi er gode på lesing og skrijving, de viser at det er mindre uro i klasserommene. Det er mye som er positivt i norsk skole.

Så synes jeg det er positivt at den nye regjeringen ønsker å videreføre de rød-grønne satsingene på realfag og på lærere. Det er ingen uenighet i denne sal om det. Arbeiderpartiet har også lansert viktige satsinger som lese-, skrive- og regneløftet, mer teknologi, lette arbeidet for lærerne. Jeg er strålende fornøyd med at vi får til – vi har i hvert fall foreslått det – en styrking av skolehelsetjenesten. Det er viktig.

Men hvis man skal fram til uenigheten i skolepolitikken: Hvis man er opptatt av at skolen skal fungere i integreringen, ja, da må man styrke den offentlige fellesskolen; man må ikke begynne med svenske privatiseringeksperimenter som har vist seg å føre til økte forskjeller og mindre kunnskap. Hvis man er opptatt av integrering, er det den offentlige fellesskolen som er den aller, aller beste oppskriften.

Vi får helt sikkert mulighet til å diskutere skolepolitikk senere, så la meg gå over til bosetning. Jo raskere en flyktning får etablert seg i en kommune, jo raskere kan hun eller han delta i arbeidslivet og samfunnet. Mange har vært inne på dette tidligere i debatten. Jeg har bare lyst til å framheve at det er faktisk 30 000 mennesker som er bosatt i en kommune siden 2009. Jeg føler at posisjonen prøver å tegne et bilde av at den rød-grønne regjeringen satt med hendene i fanget og ble sjokkert, men det stemmer jo ikke. Vi doblet Husbankens tilskudd til utleieboliger, vi har økt integreringstilskuddet, og det var også den rød-grønne regjeringen som tok initiativet til å lage en forpliktende samarbeidsavtale med KS. Jeg har hørt at den nye regjeringen er opptatt av bosetning. Det snakkes i alle fall om det, men jeg har ikke hørt ett eneste nytt, konkret tiltak fra denne regjeringen, bortsett fra at man ønsker en nasjonal dugnad. Det hadde vært veldig fint om statsråden kan konkretisere hva denne nasjonale dugnaden er. Er det penger som skal legges på bordet, eller er det andre tiltak man skal iverksette?

Så sa statsråd Horne at barn skulle prioriteres. Da synes jeg det er underlig at man innfører en egenandel for enslige mindreårige asylsøkere og kommunenes kostnader til dette. Statsråd Horne sa at det er viktig å lytte. Ja, det er jeg helt enig i, men vi lytter også – vi snakker ikke bare om å lytte. Vi har lyttet til KS, og vi har lyttet til våre ordførere, som har uttrykt sterk bekymring for forslaget fra Stoltenberg II-regjeringen når det gjaldt enslige mindreårige asylsøkere. Men dette kuttet har ikke den borgerlige regjeringen reversert. De opprettholder det, samtidig som de sier at barn skal prioriteres. Det høres noe underlig ut.

Jeg er for så vidt enig med Kristelig Folkeparti, som i budsjettinnstillingen skriver at man fremdeles er urolig for at en svekking av refusjonen kan medføre at flere kommuner vegrer seg for å bosette denne gruppen.

Jeg har lyst å utfordre statsråden: Hvordan vil hun følge opp avtalen med KS? Hvilke tiltak vil hun iverksette dersom bosettingen ikke øker raskt nok? Arbeiderpartiet har vært tydelig på at vi må vurdere tøffere virkemidler.

Dersom kuttet til kommunene svekker bosetningen av enslige mindreårige asylsøkere, vil statsråden ta initiativ til å rette opp kuttet i revidert nasjonalbudsjett?

Jeg håper inderlig det. Disse barna fortjener forutsigbarhet og trygghet. De fortjener konkret handling – ikke bare store, flotte ord i festtaler.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Sonja Mandt (A) [16:51:36]: Mye kan sies om endringene som Solberg-regjeringa har gjort i det framlagte budsjettet, der mye ikke henger sammen, fordi det plukkes fra ett sted og fylles opp et annet sted. Pengene omdisponeres til andre ting enn det egentlige formålet.

Mitt hjertesukk dreier seg om det som også representanten Håheim var inne på, barnevernstiltak knyttet til enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger. Dette er en bevilgning som dreier seg om refusjon av kommunale utgifter til de som blir bosatt i kommunene. Nivået på posten avhenger av antallet barn som blir bosatt, andelen av de enslige mindreårige som har behov for tiltak fra barnevernet og utgiftene per tiltak.

I Prop. 1 S Tillegg 1 for 2013–2014 varsles det et høyere antall barn som skal bosettes i 2013, enn det som lå til grunn i Prop. 1 S, noe som isolert sett tilsier et økt bevilgningsbehov på 22,4 mill. kr.

Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet har i finansinnstillinga styrket kap. 845 post 65 i Barne- og likestillingsdepartementets budsjett med 120 mill. kr. Vi ville nemlig fjerne forslaget som lå i Prop. 1 S, om å redusere andelen av utgiftene som kan refunderes av staten, fra 100 pst. til 90 pst., fordi vi har lyttet. Vi har hørt på innspill. KS, kommuner og organisasjoner har varslet at det å redusere andelen av utgiftene som kan refunderes, kan føre til at flere kommuner bygger ned tiltak. Det vil ikke Arbeiderpartiet.

IMDi melder at gjeldende ordning har bidratt til at enslige mindreårige asylsøkere har blitt relativt raskt bosatt. Derfor er vi veldig kritisk til regjeringspartienes forslag om at kommunene kun skal få refundert 80 pst. av sine utgifter, utover egenandelen til den gruppa.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV la derfor inn pengene, for vi ser at dette kan få store konsekvenser og uheldige konsekvenser for bosettinga og oppfølginga av enslige mindreårige asylsøkere, mens regjeringspartiene, med Venstre og Kristelig Folkeparti, i sin budsjettavtale foreslår at beløpet økes med 120 mill. kr, som kompensasjon for kuttet på 240 mill. kr. Det er et beløp som ikke dekker det opprinnelige kuttet – kun halvparten.

Det er helt uforståelig at Venstre og Kristelig Folkeparti er med på dette som gjør det vanskeligere for kommunene å gi gode tilbud til enslige mindreårige asylsøkere.

Ja, det er langt fra argumentene som brukes i debattene, til realitetene i denne salen.

Lise Christoffersen (A) [16:54:24]: Sundvolden-erklæringa sier at innvandring bidrar til økonomisk vekst og gjør oss til en mer mangfoldig nasjon, der mangfoldet bidrar til økt innovasjon og næringsutvikling. Det er bra,

litt overraskende med Fremskrittspartiet i regjering, men bra, for det er jo helt sant. Tall fra SSB viser at hele én av fem som etablerte personlig eid foretak i fjor, var innvandrere, og de utgjør bare 12 pst. av befolkninga. Nesten 20 000 innvandrere har et personlig eid foretak, og etter fem år har de i snitt høyere omsetning og sysselsetting enn foretak generelt. Det stemmer godt med erfaringer fra andre land.

I finansdebatten for to år siden viste jeg til et hovedoppslag i *The Economist* med tittelen «The magic of diasporas». Da var klokka allerede passert midnatt, så det var sikkert ikke så mange som fikk med seg det. Men kort fortalt handlet det om businessnettverk av migranter som er i ferd med å forandre verden, uten at vi helt har fått det med oss.

Migrantenes bidrag til økonomisk vekst er sterkt undervurdert i vår del av verden. God kommunikasjon gjør at kontakten med opprinnelseslandet består. Tillit og kulturell kunnskap er viktig for dem som går inn i oppadgående økonomier med svak lovgivning. Migranter med kjennskap til flere kulturer åpner dører på tvers av landegrensene.

Stoltenberg II-regjeringa startet et viktig arbeid med etablererveiledning for innvandrere, bl.a. med bidrag til Norsk senter for flerkulturell verdiskaping i Drammen, initiert av NHO i 2005. 702 personer fra 98 nasjoner har deltatt i tiltak ved senteret. Resultatet så langt er 134 bedrifter. Senteret har mottatt internasjonale priser og skulle i statsbudsjettet for 2014 sikres permanent drift. Til gjengjeld skulle senteret påta seg et særlig ansvar for utvikling av tilsvarende sentre andre steder.

I mitt forrige innlegg i dag uttrykte jeg skuffelse over Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, som har kuttet mer enn halvparten av områdesatsinga i Drammen. Med et pennestrøk fjernet de samme partiene også den viktige rollen gründercenteret for innvandrere i Drammen var tiltenkt av den rød-grønne regjeringa.

Det var rett og slett ikke til å tro. Å bruke millioner av kroner på et prosjekt som lykkes, for så å droppe hele greia, er ingen god bruk av offentlige midler. Å svekke gründertiltak for innvandrere er ikke et tiltak for økt verdiskaping. Derfor var det en lettelse da innstillinga fra komiteen kom. Der ser vi nemlig at til og med regjeringspartiene har skjønt at dette var en dårlig idé, og snudd. Da forutsetter vi fra vår side at det nå inngås en langsiktig avtale mellom staten og Buskerud fylkeskommune som sikrer forutsigbarhet og videre drift av dette viktige etablerersenteret for innvandrere.

Mazyar Keshvari (FrP) [16:57:33]: Det var de feilaktige påstandene fra representanten Helga Pedersen som fikk meg til å ta ordet.

Det er ikke riktig at Fremskrittspartiet kun har hatt en negativ tilnærming til innvandrings-, integrerings- og asyloproblematikken og dette fagfeltet. Vi har også påpekt de positive sidene. Jeg kan vise representanten Helga Pedersen vårt eget valgkampmateriale som påpeker de positive sidene ved innvandring, fra mange år tilbake – lenge før vi ble et regjeringsparti.

Dernest er det et faktum at Fremskrittspartiet har vært, er og forblir innovatøren og premissleverandøren på dette feltet i norsk politikk. Det var Fremskrittspartiet som fore-

slo obligatorisk norskopplæring først. Vi ble stigmatisert, latterliggjort og beskyldt for å ha en rekke motiver som vi overhodet ikke hadde. Så ble dette gjeldende politikk i Norge.

Det er rart å bli beskyldt av Arbeiderpartiet for å ha negative og dårlige holdninger, for hvis Fremskrittspartiets politikk på innvandrings-, asyl- og integreringsfeltet er så elendig som de skal ha det til, hvorfor i all verden har de løpt etter oss hele veien da?

I 2011 nedsatte Arbeiderpartiet et innvandrings- og integreringsutvalg, ledet av Jonas Gahr Støre. Når man går gjennom punktene som dette utvalget kom fram til, viser det seg at mange av forslagene er tidligere fremskrittspartiforslag fra 1990-tallet og til og med helt tilbake til 1980-tallet.

Man kunne lese i dette dokumentet fra Arbeiderpartiet at man bl.a. ønsket å sette krav til imamer om at de skulle ha minimumskunnskaper om det norske samfunnet, man ville ha krav til statsborgerskap, forbud mot søskenbarn-ekteskap, man ville pålegge fireåringer som ikke behersker norsk godt nok, språkstøtte – og en rekke andre tiltak.

Alle disse tiltakene er tiltak Fremskrittspartiet hadde fremmet lenge før 2011.

Jeg mener at det man sier, må henge på greip med den politikken man selv fører.

Da media laget en stor sak av ordet «snikislamisering» – en fillesak, en helt ubetydelig del av en landsmøtetale av vår partileder, Siv Jensen – hvem løp først ut og tok tak i det? Jo, det var Martin Kolberg. Det var kjempeviktig – også for Arbeiderpartiet – å bekjempe radikal islamisme og ta tak i dette. Jeg mener at Arbeiderpartiet er nødt til å legge om retorikken sin etter den politikken de fører. Det er ingen som opp gjennom årene – gledelig riktig nok – har løpt etter Fremskrittspartiet på dette feltet og adoptert så mye av vår politikk, ikke minst vår retorikk, som Arbeiderpartiet.

Karin Andersen (SV) [17:00:36]: Jeg håper også at representanten Keshvari etter hvert oppdaterer seg på hva Fremskrittspartiet har foreslått og ment i Stortinget, og på hva andre partier har foreslått og ment i Stortinget, for det er vesentlig forskjellig fra det han nå påstår er situasjonen. Det er slik at de ordene man bruker, av og til blir mistolket. Det er helt riktig. Men det gjør også at f.eks. politiske partiledere må være forsiktige med hvilke ord de velger, fordi ordene kan falle på en jord der f.eks. ekstremisme og diskriminering gror, og det er alvorlig i et samfunn.

Jeg tok ordet nå til slutt i denne debatten for å opplyse litt om skolen, men så har representanten Stine Renate Håheim sagt mye av det jeg hadde tenkt å si. Men poenget her er at en god skole selvfølgelig er viktig. Det er viktig for alle. Derfor har vi jobbet intenst med norsk skole slik at flere elever skal lykkes.

Først vil jeg si at disse internasjonale undersøkelsene er viktige, men de sier ikke alt. Da PISA-resultatene i 2009 kom og viste bedre resultater, var Høyre ute og tok æren, men når norske elever i 2012 holder framgangen i lesing og naturfag og har en liten – statistisk ikke-signifikant – tilbakegang i matte, sier Høyre at situasjonen er dramatisk og at

norsk skole nærmest er i fritt fall. Jeg ber om edruelighet i debatten og om at man slutter å snakke norsk skole ned.

Norske elever og norske lærere gjør en kjempejobb hver eneste dag. De har god framgang, og jeg ser til min glede at veldig mange av de satsingsområdene som ble satt i gang av den rød-grønne regjeringen, blir videreført av den nye regjeringen. For eksempel var lærersatsingen godt i gang. Det er bra at den videreføres. Det samme gjelder ny lærerutdanning, tidlig innsats og flere timer med fag. Det er forstemmende at det hver gang vi snakker om dette, høres ut som om det at elevene skulle få et eple av og til, skulle stå i veien for læring. Jeg tror Høyre har frukt på sine gruppemøter eller på sine møter. Det har de sikkert, fordi de vet at det gjør noe med oppmerksomheten og muligheten til å lære. Sånn er det også med barn. Det står da slett ikke i veien for at man også kan satse på læreren, eller for at man kan tilby alle barn en kulturskoletime. Kanskje er det en veldig god inngang for veldig mange av innvandrerbarna som har slike talent, eller som lærer bedre på denne måten, og kanskje får de slik både noe som de forbinder positivt med skolen, og noen helt andre muligheter til å utvikle seg.

Jeg vil oppfordre Høyres representanter til heretter å snakke det som er positivt opp, og ikke overfortolke resultater og prøve å ta ut politisk gevinst på det.

Eirik Sivertsen (A) [17:04:00]: Jeg benytter anledningen til å takke for debatten. Den har i all hovedsak vært balansert, reflektert og saklig, men det som fikk meg til å ta ordet, var bl.a. representanten Kapurs etterlysning av Arbeiderpartiets vilje til å se andre politikkområder i sammenheng med integreringspolitikken. Representanten kan åpenbart ikke ha fulgt så godt med i mitt første innlegg, så jeg vil tillate meg å gjenta noe av det jeg sa der.

Det jeg sa, var at velferdssamfunnet i Norge er bygget på solidaritet og på viljen til å yte og dele. Tillit til samfunnets institusjoner og innbyggerne imellom er en nødvendig forutsetning for det samfunnet. Alle plikter å slutte opp om samfunnets lover og respektere demokratiske grunnverdier. En sterk velferdsstat bidrar til god integrering. Barnehageplass til alle, en god offentlig felleskole, trygge helse- og omsorgstilbud, en sosial boligpolitikk og en mangfoldig kultursatsing er derfor viktig for å lykkes i integreringsarbeidet.

Derfor har vi også hatt arbeidslinjen høyt på dagsordenen, fordi det er viktig for folk – uansett om de er av majoritetsbefolkningen eller minoritetsbefolkningen – å ha et arbeid å gå til og et utkomme å leve av. Arbeidslinjen står sentralt i Arbeiderpartiet, også i integreringsarbeidet. Under regjeringen Stoltenberg ble det skapt 350 000 nye arbeidsplasser. Politikk var en viktig rammebetingelse for det. To tredjedeler av de arbeidsplassene kom i privat sektor. Men nettopp fordi vi ser andre politikkområder i sammenheng, sier vi nei til kontantstøtte, og vi sier nei til å innskrenke barnehagetilbudet. Vi ønsker å utvide og bygge ut barnehagetilbudet videre, og vi har målrettede tiltak for å kvalifisere innvandrere til å ta del i arbeidslivet og samfunnslivet.

Jeg hadde i begynnelsen av debatten et ønske om å få

noen avklaringer på hvilken politikk som faktisk nå gjelder for Fremskrittspartiet i regjering. Jeg er litt usikker på om det er blitt avklart så veldig mye. Jeg kan i hvert fall berolige statsråd Anundsen med at følelseslivet mitt ikke er så forstyrret. Jeg blir ikke så veldig frustrert når statsråden sier at vi ikke er der det skjer. Statsråden må forstå – med all respekt å melde – at det skjer ting også andre steder enn i den regjeringen hvor Fremskrittspartiet nå sitter for første gang. Statsråden var ikke klar til tross for at man har vært tydelig i media på at man var i gang med konkrete tiltak. Det ønsker man ennå ikke å dele med Stortinget. Det får vi respektere, men vi imøteser de konkrete tiltakene – så snart som mulig – for å møte de ambisiøse målsettingene man har trukket fram.

Jeg registrerer at flere av Fremskrittspartiets representanter har beskyldt Arbeiderpartiet for å stigmatisere grupper i integreringsdebatten. Jeg finner det noe pussig å få den beskyldningen fra det holdet, fordi det har vært grunnlag for å hevde at dette er noe Fremskrittspartiets representanter har gjort i den offentlige debatten i mange år.

Avslutningsvis kan vi diskutere hva en dugnad er, men i mitt hode er en dugnad en frivillig innsats du gjør uten noe vederlag for å løse en oppgave. Jeg er litt usikker på om det er det som skal til for at norske kommuner skal bosette flere flyktninger.

Statsråd Solveig Horne [17:07:19]: Jeg skulle ønske at de tidligere regjeringsrepresentantene hadde vært like bekymret for barn som sitter i mottak for noen måneder siden, som det de er i dag. Nå er det liksom sånn at de beskylder oss for at ikke vi er bekymret nok. Det sitter altså 5 000 i mottak nå som venter på å bli bosatt. Det etterlyses tiltak. Ja, hvorfor har ikke disse tiltakene kommet før? Jeg registrerer at flere Arbeiderparti-representanter snakker om at de ønsker tydeligere virkemidler. Er det tvang de ønsker? Vil de tvinge kommunene til å bosette? Er det det de ønsker seg? Det kunne jo vært litt fristende å få et svar på. Jeg lurar på hva kommunene hadde sagt hvis vi hadde gått ut og tvunget kommunene til å bosette flyktninger.

Derfor har det vært mitt mål å få til en dugnad. Nå har vi skrevet et brev til alle kommunene – ikke sånn som den foregående regjeringen som bare valgte ut noen kommuner, men alle kommuner har nå fått et brev fra regjeringen for å få en bosetting til alle dem som trenger det.

Så hører jeg også at man er bekymret med tanke på enslige mindreårige flyktninger. Vi foreslår nå at det særskilte tilskuddet styrkes med 120 mill. kr ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger. På den måten vil dette gå til alle kommuner som bosetter enslige mindreårige flyktninger, ikke bare til dem som fatter vedtak om at de skal ta imot barn som trenger barneverntjenester. Det er med på å øke tilskuddssatsene per barn, fra 135 000 kr til ca. 185 000 kr. Det vil gi et bedre tilskudd for enslige mindreårige flyktningene – helt til de fyller 20 år.

Vi foreslår også å utvikle skoletilskuddet og legge det inn under integreringstilskuddet. Det vil gjøre at vi får økt ettårssatsen for barn i integreringstilskuddet, sånn at satsen for barn blir den samme som for en voksen. Det vil gi insentiver til kommunene for å ta imot barn som trenger

bosetting. Jeg er glad for at vi har en solid avtale med de borgerlige partiene på hele innvandringsfeltet. Det gjelder integrering, og det gjelder asylpolitikken. Bare på et slikt grunnlag klarer vi å lykkes med den utfordringen som vi har. Mitt ansvar er å få til integrering. Da må vi ha virkemidler som gjør at vi får på plass en vellykket bosetting og integrering. Da må vi spille på lag med kommunene og frivillige. Vi vet hvor viktig det er med både språk og arbeid, og det foregår mye godt arbeid ute i kommunene som denne regjeringen vil følge opp videre.

Mazyar Keshvari (FrP) [17:10:32]: Jeg har fortsatt ikke fått svar på det spørsmålet jeg stilte tidligere i debatten. Jeg håper vi snart kan få et svar på det fra de rød-grønne politikerne, som angriper kontantstøtten med den begrunnelsen at det er en overrepresentasjon av ikke-vestlige innvandrere blant dem som benytter seg av ordningen. Når har de tenkt å svare på mitt spørsmål: Hvis man skal utvikle generelle velferdsordninger i det norske samfunn med den begrunnelsen at ikke-vestlige innvandrere er overrepresentert i disse, hva er neste generelle velferdsordning de har lyst til å kutte ut? Er det barnebidrag? Er det botilskudd? Er det økonomisk sosialhjelp? Er det trygd? Hvilke andre generelle velferdsordninger har de rød-grønne politikerne tenkt å avskaffe med den begrunnelsen at ikke-vestlige innvandrere er overrepresentert, og overforbruker disse generelle velferdsordningene?

Mudassar Kapur (H) [17:11:36]: Det var representanten Sivertsen reprise av sitt eget innlegg som fikk meg til å ta ordet i denne saken. Det er veldig bra at representanten holdt det innlegget han holdt, og det var ekstra hyggelig at han kom tilbake og holdt det samme innlegget på nytt, for å gi oss en ønskereprise som ingen av oss hadde trykket på knappen for å ønske oss, egentlig – men allikevel.

Det er faktisk fortsatt slik at dårlige resultater i skolen, lite satsing på skolen og for lite satsing på videre- og etterutdanning av lærere også gir dårlig integrering. Det kan ikke Sivertsen snakke seg vekk fra, og PISA-undersøkelsen fra i går gir oss det faktum.

Det er også slik at det å stenge igjen en av de dørene som finnes for folk med minoritetsbakgrunn for å komme seg inn i arbeidsmarkedet – nemlig midlertidige ansettelser – også hindrer integrering. Jeg har snakket med veldig mange opp gjennom årene, og det viktigste for folk er å få den ene sjansen. Jeg har ofte hørt de rød-grønne snakke om at da får man ikke boliglån. Mitt spørsmål da er veldig ofte: Hvor lett er det å få boliglån med ingen jobb og ingen inntekt?

Jeg tror egentlig det var bra at Sivertsen valgte å ta en reprise av sitt innlegg, og repetere det han har sagt tidligere i dag, for det understreker mitt poeng: Der hvor de rød-grønne mener at det er systemene som skal få menneskene integrert, mener Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen at det er samfunnet rundt deg – lokalsamfunnet, skolen, læreren, det som skjer i hverdagslivet – som gjør at du blir integrert.

Lise Christoffersen (A) [17:13:47]: Bare et lite tilsvaer til statsråd Horne som påpekte at hun hadde arvet en opp-

hopning av barn i asyl fra den forrige regjeringa: Nå er det sånn at den forrige regjeringa faktisk foreslo et nytt system for bosetting, et bedre system som kunne gå raskere, og som bygde på en regionvis fordeling av dem det var behov for å bosette, i et system der kommunene gjensidig kunne avtale med hverandre – et mye bedre system enn den entil-en-kontakten mellom utlendingsmyndighetene og kommunene som vi har i dag. Det vakte motstand hos bl.a. KS, som jo også ledes av Høyre for tida. Vi aksepterte da vi hadde flertallet at vårt forslag ble satt på vent, etter en tre-årig avtale med KS om raskere og mer effektiv bosetting. Vi sa samtidig at det var en klar forutsetning at vi måtte se resultater av avtalen etter det første året. Vi kunne ikke sitte og vente i tre år, og så se at det ikke ble noe resultat – da ville situasjonen blitt enda verre.

Med det nye systemet, og med min bakgrunn som ordfører, vet jeg akkurat hva jeg ville gjort. Jeg ville tatt kontakt med mine nabokommuner og gjort en avtale med dem om at Drammen, som jeg var ordfører i, kunne tatt hele sin kvote det ene året, så kunne de andre kommunene delt på kvoten året etter, og så kunne vi jobbet med integrering det året vi ikke skulle tatt imot noen.

Fremskrittspartiet var ikke akkurat noen positiv medspiller for å få et nytt system på plass. Tvert imot, det ble motarbeidet på alle måter, uten at Fremskrittspartiet den gangen hadde noe alternativt forslag til hvordan vi kunne få til en bedre bosetting.

Det det handler om, er anstendighet. Dette er mennesker som har fått opphold i Norge fordi de har behov for beskyttelse. Det handler også om menneskerettigheter. Det hører ingen steder hjemme at folk blir sittende på mottak fordi norske kommuner sier: Nei, dere vil vi ikke ha. Vi økte også tilskuddet til boliger fordi det var det kommunene selv sa var det største hinderet.

Nå har avtalen snart vart i ett år. Arbeiderpartiets stortingsgruppe var på møte med KS for ikke så lenge siden – det har sikkert de andre partigruppene også vært. Vi reiste spørsmålet der. Jeg synes ikke at vi fikk noe godt svar. Men det kunne vært interessant å vite hva sittende statsråd Solveig Horne ønsker å bidra med for å få til en bedre bosetting. Det har som sagt snart gått ett år av den avtalen, og derfor synes vi det er interessant å høre hva Solveig Horne nå ønsker å gjøre for å følge opp den avtalen som er inngått med KS.

Presidenten: Representanten Eirik Sivertsen har hatt ordet to ganger og får dermed ordet til en merknad, begrenset til 1 minutt.

Eirik Sivertsen (A) [17:17:01]: Jeg har ikke noe brennende ønske om å forlenge debatten, men representanten Keshvari insisterte veldig på å få svar på sitt spørsmål. For å klargjøre det: Vi er ikke imot kontantstøtten fordi den bare handler om innvandrerbefolkningen, vi er imot kontantstøtten fordi den er et insentiv som demper yrkesdeltakelsen. Så er det en spesiell utfordring fordi innvandrerkvinner har lavere yrkesdeltakelse enn majoritetsbefolkningen, og da mener vi det er en himla dårlig idé å utvide ordningen.

Så er det sånn at det viktigste du kan ha med deg når du begynner i norsk skole, faktisk er språk. Et viktig bidrag til det, er barnehage. Selv statsråden har skjont at gratis kjernetid i barnehage er et viktig bidrag til det. Da blir det feil for oss å utvide kontantstøtten for toåring. Da skal en altså tilbringe nesten halve livet sitt hjemme før en skal begynne på skolen som seksåring. Dette er dårlig politikk for å øke yrkesdeltakelsen – som jeg har oppfattet at også regjeringen har vært opptatt av å få til.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [17:18:15]: Eg skal gi Keshvari frå Framstegspartiet rett i ein ting: Framstegspartiet har vore ei sterk drivkraft for endringa av norsk asylpolitikk. Det har vore sånn at dei store partia har orientert seg meir og meir i retning av Framstegspartiet – det oppfattar denne representanten som eit faktum. Men det gjeld ikkje alle partia, og da er vi tilbake til det som minister Horne er inne på i sitt innlegg – at ein har fått til ei einigheit mellom sentrumspartia og den blå-blå regjeringa. Det stemmer ikkje. Dei har jo ikkje klart å einast om den kanskje viktigaste og vanskelegaste saka innan asylfeltet: Skal barns beste vege tyngst, eller berre sånn passeleg, i asylsaker? Dette har jo vore ei mare også i den tidlegare regjeringa. Eg reknar ikkje med at dette er noko som kjem til å løyse seg straks. Hadde det løyst seg – sånn at det faktisk blir sånn at barns beste skal vege tyngst, som SV meiner – hadde det vore ein fantastisk siger, men eg har mine tvil.

Til slutt: Det er fleire som har påstått at innsatsen til den raud-grøne regjeringa på skuleområdet, har vore for svak. Vi har fått på plass ei ny lærarutdanning. Det har auka nyrekrutteringa av lærarar. Vi har etablert ei statleg etter- og vidareutdanning som har vore meir enn ti gonger større enn den som var under den førre blå regjeringa.

Vi har fått til fleire tusen fleire lærarar i den norske skulen. Vi auka timetalet i norsk, engelsk og matematikk i løpet av vår periode – for å nemne noko. Vi har i tillegg fått til ei satsing på gratis frukt og grønt og på kulturskuletilbod i skulen.

Dette er veldig viktige integreringstiltak. Det er generelle tiltak, som gjer at dei som ikkje har det så enkelt, dei som ikkje har god råd, har moglegheit til å delta.

Når det gjeld årets budsjett, er vi i den situasjonen at alle partia er einige om dei store lyfta for lærarane. Ingen er ueinig i det. Den einaste forskjellen på dei raud-grøne partia og den blå regjeringa er at regjeringa ønskjer å ta bort frukt og grønt og det gratis kulturskuletilbodet – det er den store forskjellen. Det er ikkje sånn at dei har prioritert lærarar i staden for frukt og grønt – dei har prioritert det bort.

Dette er tiltak der ein målretta går inn for å styrkje læringa i skulen – det har vi tonnevis av forskning som viser – og integreringa av nye folk i samfunnet vårt.

Den framstillinga som Høgre her forsøker seg på, er – etter denne representantens mening – feil.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da er vi klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt fire forslag. Det er

- forslagene nr. 1–3, fra Helga Pedersen på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV
 - forslag nr. 4, fra Karin Andersen på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- Forslagene nr. 1–3 er tatt inn i innstillingen på side 74, mens forslag nr. 4 er omdelt på representantenes plasser i salen.

Det votes over forslagene 1–4, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en prosess som sikrer en bedre utnyttelse av Fornebuområdet og som kan gi flere boliger og en bedre kollektivtilknytning.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å gjøre kap. 581 post 79 Tilskudd til tilpasning av bolig overførbar.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen nedsette en egen arbeidsgruppe mellom aktuelle departement og KS for å gjennomgå refusjonsordningen til kommunene for ressurskrevende tjenester.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget stadfester lokalisering av nybygg for Arkivverkets sentraldepot til Tynset.»

Votering

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 56 mot 43 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 17.30.07)

Komiteen hadde innstilt:

A

**Rammeområde 1
(Statsforvaltning)**

I

På statsbudsjettet for 2014 blir løyvd med under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
20		Statsministerens kontor		
	1	Driftsutgifter	98 300 000	
21		Statsrådet		
	1	Driftsutgifter	151 300 000	
24		Regjeringsadvokaten		
	1	Driftsutgifter	61 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	17 500 000	
503		Midler til opplæring og utvikling av tillitsvalgte		
	70	Tilskudd	159 021 000	
510		Departementenes servicesenter		
	1	Driftsutgifter	598 139 000	
	22	Fellesutgifter for departementene og Statsministerens kontor	129 962 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	39 600 000	
520		Tilskudd til de politiske partier		
	1	Driftsutgifter	9 874 000	
	70	Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	273 009 000	
	71	Tilskudd til de politiske partiers kommunale organisasjoner	31 825 000	
	73	Tilskudd til de politiske partiers fylkesorganisasjoner	69 553 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	75	Tilskudd til de politiske partiers fylkesungdomsorganisasjoner	19 767 000	
	76	Tilskudd til de politiske partiers sentrale ungdomsorganisasjoner	7 384 000	
525		Fylkesmannsembetene		
	1	Driftsutgifter	1 490 899 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	175 926 000	
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen		
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	47 000 000	
	31	Igangsetting av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	80 000 000	
	33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	744 400 000	
	36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i> ...	12 340 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
531		Eiendommer til kongelige formål		
	1	Driftsutgifter	24 565 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 070 000	
532		Utvikling av Fornebuområdet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	300 000	
	30	Investeringer, Fornebu, <i>kan overføres</i>	6 800 000	
533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	1	Driftsutgifter	19 653 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	24 500 000	
534		Erstatningslokaler for departementene		
	1	Driftsutgifter	406 107 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	215 000 000	
540		Direktoratet for forvaltning og IKT		
	1	Driftsutgifter	188 627 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	53 605 000	
	22	Betaling av elektronisk ID og digital post til private leverandører	5 560 000	
	23	Elektronisk ID og digital post, <i>kan overføres</i>	116 263 000	
545		Datatilsynet		
	1	Driftsutgifter	38 264 000	
546		Personvernemnda		
	1	Driftsutgifter	1 858 000	
2445		Statsbygg		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-3 974 855 000	
		2 Driftsutgifter	1 766 660 000	
		3 Avskrivninger	720 000 000	
		4 Renter av statens kapital	62 900 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
		5 Til investeringsformål	924 594 000	
		6 Til reguleringsfondet	-23 248 000	-523 949 000
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>		200 000 000
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		36 500 000
	32	Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>		141 000 000
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		856 100 000
	34	Videreføring av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>		593 790 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		70 000 000
	49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>		70 000 000
		Totale utgifter		6 778 912 000
Inntekter				
3021		Statsrådet		
	1	Leieinntekter		300 000
3024		Regjeringsadvokaten		
	1	Erstatning for utgifter i rettssaker		13 900 000
3510		Departementenes servicesenter		
	2	Ymse inntekter		20 500 000
	3	Brukerbetaling for tilleggstjenester fra departementene		75 383 000
3525		Fylkesmannsembetene		
	1	Inntekter ved oppdrag		175 881 000
3531		Eiendommer til kongelige formål		
	1	Ymse inntekter		153 000
3533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	2	Ymse inntekter		2 841 000
3540		Direktoratet for forvaltning og IKT		
	3	Diverse inntekter		3 048 000
	4	Internasjonale oppdrag		2 205 000
	5	Tilbakebetaling for bruk av elektronisk ID og digital post		394 000
	6	Tilbakebetaling fra tjenesteeiere for elektronisk ID og digital post		1 604 000
5445		Statsbygg		
	39	Avsetning til investeringsformål		924 594 000
5446		Salg av eiendom, Fornebu		
	40	Salgsinntekter, Fornebu		200 000
		Totale inntekter		1 221 003 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2014 kan:

overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 510 post 1	kap. 3510 postene 2 og 3
kap. 525 post 21	kap. 3525 post 1
kap. 533 post 1	kap. 3533 post 2
kap. 540 post 1	kap. 3540 postene 3 og 4
kap. 540 post 21	kap. 3540 post 3
kap. 540 post 22	kap. 3540 post 5
kap. 540 post 23	kap. 3540 post 6

III

Fullmakt til å pådra forpliktelser knyttet til sikringstiltak

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2014 kan pådra staten forpliktelser på inntil 197,2 mill. kroner utover budsjettåret, for å gjennomføre sikringstiltak som er omtalt under kap. 534 Erstatningslokaler for departementene.

IV

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2014 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 525 Fylkesmannsembetene, post 21 Spesielle driftsutgifter, refusjoner av utgifter til fellestjenester der Fylkesmannen samordner utgiftene.

V

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2014 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med inntil 175 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med beløp som tilsvarer inntekter fra salg av eiendom, og medregne ubrukte inntekter fra salg av eiendom ved beregning av overført beløp.

VI

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2014 kan omdisponere:

1. under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 30–45.
2. under kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, fra post 1 til post 45.
3. under kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 1 til post 45.
4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.
5. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34, samt post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av et kurantprosjekt.

VII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser knyttet til investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2014 kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for å gjennomføre de byggeprosjektene og andre investeringsprosjekter som er omtalt under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet, kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen og kap. 2445 Statsbygg i Prop. 1 S (2013–2014), innenfor de kostnadsrammene som der er oppgitt.

VIII

Fullmakter i forbindelse med kurantprosjekt-ordningen

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2014 kan:

1. sette i gang byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32, Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter, uten at disse er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leietakeren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettammer.
2. pådra staten forpliktelser utover budsjettåret innenfor en samlet ramme på 1 500 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser i forbindelse med gjennomføringen av byggeprosjektene under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter og post 34 Videreføring av kurantprosjekter.

IX

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2014 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, post 1 Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for regjeringen.

X

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2014 kan:
 - a. godskrive det enkelte bygge- og eiendomsprosjekt med innbetalt dagmulkt, konvensjonalbot og erstatning for misligholdt entrepriser, ved at innbetalingen blir postert i statsregnskapet på vedkommende investeringspost som utgiftsreduksjon.

- b. godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige etater som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 500 mill. kroner totalt i budsjettåret.
- c. godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 150 mill. kroner i hvert enkelt tilfelle, og for inntil 300 mill. kroner totalt, utover bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49 Kjøp av eiendom.
- d. overdra statlige spesialskolaeiendommer til underpris eller vederlagsfritt til kommuner og fylkeskommuner, dersom ansvaret for skoledriften blir overtatt av kommunen eller fylkeskommunen.
- e. gjøre bortfeste, salg og makeskifte av eiendommer som det er behov for ved disponering av statens eiendommer på Fornebu for inntil 100 mill. kroner.
- f. korrigere Statsbyggs balanse i de tilfellene hvor prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg blir overført til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke blir realisert.
- g. avhende statlig fast eiendom til barnehageformål direkte til kommuner til markedspris.
3. Kongen i 2014 kan avhende statlig eiendom til lavere pris enn markedspris der særlige hensyn tilsier det.

B

**Rammeområde 6
(Innvandring, regional utvikling og bustad)**

I

På statsbudsjettet for 2014 blir løyvd med under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
490		Utlendingsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	839 794 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	2 017 161 000	
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	64 546 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	7 471 000	
	60	Tilskudd til vertskommuner for statlige mottak for asylsøkere og flyktninger	342 898 000	
	70	Økonomiske ytelser til beboere i asylmottak	615 082 000	
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i mottak og informasjon til au pairer	18 073 000	
	72	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, <i>kan overføres</i>	110 618 000	
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, <i>kan nyttes under kap. 821 post 60</i>	6 977 000	
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	15 497 000	
491		Utlendingsnemnda		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	281 637 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, <i>kan nyttes under post 1</i>	12 413 000	
500		Kommunal- og moderniseringsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	366 955 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	74 051 000	
	22	Forskning, <i>kan overføres</i>	20 592 000	
	50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd ...	29 000 000	
551		Regional utvikling og nyskaping		
	60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	1 166 306 000	
	61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres</i>	505 287 000	
552		Nasjonalt samarbeid for regional utvikling		
	21	Kunnskapsutvikling, informasjon, mv., <i>kan overføres</i>	15 900 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	62	Nasjonale tiltak for lokal samfunnsutvikling, <i>kan overføres</i>	30 000 000	
	72	Nasjonale tiltak for regional utvikling, <i>kan overføres</i> ...	502 300 000	
554		Kompetansesenter for distriktsutvikling		
	1	Driftsutgifter	28 200 000	
560		Sametinget		
	50	Sametinget	265 540 000	
	54	Samefolkets fond	5 000 000	
561		Tilskudd til samiske formål		
	50	Samisk høyskole	6 403 000	
	51	Divvun	5 609 000	
	72	Samisk språk, informasjon m.m.	4 717 000	
562		Galdu – Kompetansesenteret for urfolks rettigheter		
	1	Driftsutgifter	3 370 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 800 000	
563		Internasjonalt reindriftssenter		
	1	Driftsutgifter	4 450 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 900 000	
567		Nasjonale minoriteter		
	60	Tiltak for rom, <i>kan overføres</i>	5 050 000	
	70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	9 213 000	
	71	Romanifolket/taternes kulturfond	5 000 000	
	72	Det mosaiske trossamfund	1 000 000	
579		Valguttgifter		
	1	Driftsutgifter	15 800 000	
580		Bostøtte		
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	3 000 000 000	
581		Bolig- og bomiljøtiltak		
	21	Kunnskapsutvikling og -formidling	4 700 000	
	61	Husleietilskudd	2 300 000	
	70	Boligetablering i distriktene	21 300 000	
	74	Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling, <i>kan overføres</i>	55 000 000	
	75	Tilskudd til etablering i egen bolig	366 000 000	
	76	Tilskudd til utleieboliger, <i>kan overføres</i>	495 300 000	
	77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet, <i>kan overføres</i>	21 900 000	
	78	Boligsosialt kompetansetilskudd, <i>kan overføres</i>	74 900 000	
	79	Tilskudd til tilpasning av bolig	178 500 000	
585		Husleietvistutvalget		
	1	Driftsutgifter	23 300 000	
587		Direktoratet for byggkvalitet		
	1	Driftsutgifter	73 500 000	
	22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	47 500 000	
	70	Tilskudd til Lavenergiprogrammet	6 200 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
590		Byutvikling og planlegging		
	21	Spesielle driftsutgifter	45 170 000	
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	6 400 000	
	61	Bærekraftig byutvikling, <i>kan overføres</i>	18 000 000	
	65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	42 000 000	
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene ...	515 000	
	71	Internasjonale organisasjoner	640 000	
	81	Lokal kompetanse og universell utforming, <i>kan overføres</i>	3 600 000	
820		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	191 246 000	
821		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	38 483 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	41 252 000	
	50	Norges forskningsråd	6 614 000	
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	5 895 503 000	
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	448 165 000	
	62	Kommunale innvandrertiltak	209 796 000	
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	1 925 000	
	71	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	51 582 000	
	72	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	2 611 000	
	73	Tilskudd	4 742 000	
822		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, opplæring i norsk og samfunnskunnskap, <i>kan overføres</i>	29 075 000	
	22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	11 588 000	
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	1 659 768 000	
823		Kontaktutvalget mellom innvandrerbefolkningen og myndighetene		
	1	Driftsutgifter	6 749 000	
2412		Husbanken		
	1	Driftsutgifter	334 600 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	13 100 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	33 100 000	
	71	Tap på utlånsvirksomhet	21 000 000	
	72	Rentestøtte	10 800 000	
2426		SIVA SF		
	70	Tilskudd	54 800 000	
		Totale utgifter		20 958 834 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Inntekter				
3490		Utlendingsdirektoratet		
	1	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, ODA-godkjente utgifter	126 654 000	
	2	Gebyr for nødvisum	124 000	
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	17 945 000	
	4	Statlige mottak, ODA-godkjente utgifter	1 420 302 000	
	5	Refusjonsinntekter	12 583 000	
	6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	6 977 000	
3562		Galdu – Kompetansesenteret for urfolks rettigheter		
	2	Diverse inntekter	1 800 000	
3563		Internasjonalt reindriftssenter		
	2	Diverse inntekter	1 900 000	
3585		Husleietvistutvalget		
	1	Gebyrer	900 000	
3587		Direktoratet for byggkvalitet		
	4	Gebyrer, sentral godkjenning foretak	31 475 000	
3821		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	1	Integreringstilskudd for overføringsflyktninger, ODA-godkjente utgifter	156 816 000	
	2	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, ODA-godkjente utgifter	30 700 000	
3822		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	158 719 000	
5312		Husbanken		
	1	Gebyrer m.m.	13 000 000	
	11	Tilfeldige inntekter	8 280 000	
5326		SIVA SF		
	70	Låne- og garantiprovisjoner	6 600 000	
5613		Renter fra SIVA SF		
	80	Renter	21 900 000	
5615		Husbanken		
	80	Renter	3 809 000 000	
		Totale inntekter		5 825 675 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2014 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 490 post 1	kap. 3490 post 5
kap. 491 post 1	kap. 3491 post 1

III

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2014 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
490		Utlendingsdirektoratet	
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i mottak og informasjon til au pairer	3 mill. kroner
	72	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger	50 mill. kroner

IV

Midlertidig drift av statlige mottak

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2014 kan inngå avtaler om midlertidig drift av statlige mottak med varighet utover 2014. Dersom behovet for mottaksplasser for asylsøkere og flyktninger blir større enn antatt i statsbudsjettet for 2014, samtykker Stortinget i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke antall plasser i statlige mottak innenfor gjeldende rammer for etablering og drift av det statlige mottaksapparatet, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for statlige mottak for asylsøkere og flyktninger eller post 70 Økonomiske ytelser til beboere i asylmottak.

V

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2014 kan:

overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 554 post 1	kap. 3554 post 1
kap. 562 post 21	kap. 3562 post 2
kap. 563 post 21	kap. 3563 post 2
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 2412 post 1	kap. 5312 post 1

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2014 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
551		Regional utvikling og nyskaping	
	61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift	100,0 mill. kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	74	Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling	23,6 mill. kroner
	76	Tilskudd til utleieboliger	423,7 mill. kroner
	77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet	29,9 mill. kroner
	78	Boligsosialt kompetansetilskudd	101,8 mill. kroner

VII

Husbankens rentemargin

Fra 1. mars 2014 skal Husbankens rentemargin være 1,0 prosentpoeng for lån med flytende rente og for lån med fast rente hvor søknaden er kommet inn fra og med 8. november 2013. Søknader om fastrente kommet inn fra og med 14. oktober 2013 til og med 7. november 2013 skal ha en rentemargin på 0,75 prosentpoeng.

VIII

Stortinget samtykker i at Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet i 2014 kan:

overskride bevilgningen på	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 820 post 1	kap. 3820 post 1
kap. 823 post 1	kap. 3823 post 1

IX

EFFEKT-programmet

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2014 kan overskride bevilgningen under kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, EFFEKT-programmet med inntil 3,6 mill. kroner, mot tilsvarende innsparing under kap. 440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten, post 1 Driftsutgifter.

C

Rammeområde 18
(Rammeoverføringar til kommunesektoren mv.)

På statsbudsjettet for 2014 blir løyvd med under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
571		Rammetilskudd til kommuner		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	19 500 000	
	60	Innbyggertilskudd	115 616 047 000	
	61	Distriktstilskudd Sør-Norge	378 317 000	
	62	Nord-Norge- og Namdalstilskudd	1 503 297 000	
	63	Småkommunetilskudd	946 140 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572</i>		
		<i>post 64</i>	2 157 000 000	
	66	Veksttilskudd	61 198 000	
	67	Storbytilskudd	420 280 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner		
	60	Innbyggertilskudd	28 766 999 000	
	62	Nord-Norge-tilskudd	599 430 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571</i>		
		<i>post 64</i>	512 000 000	
575		Ressurskrevende tjenester		
	60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i> ...	6 863 205 000	
Totale utgifter				157 843 413 000

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil stemme imot.

Videre var innstilt:

D

Rammeuavhengige forslag

I

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 49 mot 44 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 17.30.45)

Stortinget ber regjeringen stadfeste lokalisering av nybygg for Arkivverkets sentraldepot og Norsk helsearkiv på Tynset, forutsatt at fullført kvalitetssikring av styringsunderlag og kostnadsoverslag tilsier bygging av et eventuelt nybygg.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de subsidiært vil stemme imot.

Karin Andersen (SV): (fra salen): Nei, vi vil stemme for!

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil stemme for – det er vel gjerne det man gjør subsidiært! (Munterhet i salen)

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

II

Stortinget ber regjeringen om å styrke bevilgningen til SIVA innenfor rammen av kap. 552 post 72 med 5 mill. kroner, i forhold til saldert budsjett for 2013.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 57 mot 41 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 17.31.55)

Videre var innstilt:

III

Stortinget ber regjeringen følge Husbankens låneramme nøye for å vurdere om den er tilstrekkelig, og komme tilbake til Stortinget med forslag til en eventuell økning av lånerammen i revidert nasjonalbudsjett for 2014.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

S a k n r. 2 [17:32:20]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 17.32.
